"VIENYBE LIETUVNINKU"
IŠEINA KAS SEREDA
Brooklyn New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose $2.00
Europoje ir kitur $3.00
Kanadoje $2.50
Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apgarsinimų kainų klauskite laišku:
J.J. Paukształis ir
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

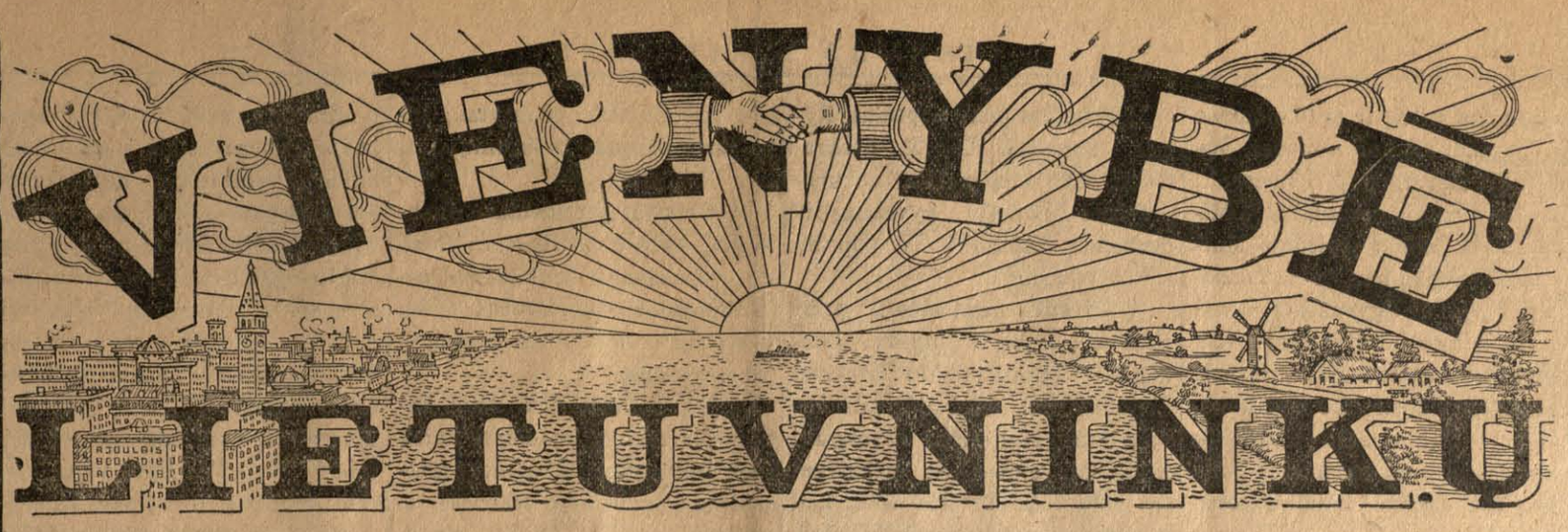

Visuomenės, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

"VIENYBE LIETUVNINKU"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY.
Brooklyn New York.
Yearly subscribtion rate:
In the United States ... $2.00
To Foreign Countries .. $3.00
To Canada $2.50
Advertising rates on application.
Address all communications to the publishers:
J. J. Paukształis &
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

Nr. 5. Brooklyn, N. Y. 29 d. Sausio (January 1913 m. Metai XXVIII.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-RD, 1879.

LAIDOTUVĖS IR NAŠLĖS SU NAŠLAIČIAIS.

Daugelis pašalpinių draugijų užsidėjo sau priedermę palydėti mirusius narius kapuosna su iškilmėmis. Laidojimo dienoje visi nariai neina dirbti, lydi mirusį bažnyčion ir po pamaldų į kapus, kai-kur ir su muzika dar.

Žiūrint į tai iš ekonomiškos ir pašalpinės pusių, toks darbas yra — nežinau nė kaip pavadinti — labai nevietoje. Sakysim, mirusis sirgo du mėnesiu, buvo nariu D. L. K. Gedemino draugystės arba Šv. Jono draugijos, turinčios 100 narių, buvo vedęs ir paliko savo pačią ir 2—3 mažučius našlaičius be jokio ištekliaus, nes uždirbo vos po $12.00 savaitėje, kas ir išėjo vien pramaitinimui; liga ir vaistai įvarė dar į skolą. Bet štai laidotuvės; 100 žmonių, susijungusių viens antrą šelpti nelaimėje, nedirba, visi eina palydėti, ir tokiu būdu $200.00, jei nedaugiau, yra prapuldyti. Priegtam dar laidotuvių dienoje žmogus ypatingai pailsta ir reikalauja atsigaivinimo — alučio, šnapsiuko išsigerti— ant ko „kvoteris" ne pininga, iš ko ir susimeta $25.oo. Kai-kur ir muzikantams užmokama iki $30—50.00 iš draugijos išdo, taip, jog draugijai palaidojimas vieno nario kainuoja apie $250.00 mažiausiai, jei ne $300.00 ar daugiaus. Tačiaus visos draugijos turi savo konstitucijose įsirašę rūpinties likimu našlių ir našlaičių, bet išde pininga yra nedaug arba ir nieko pas tūlas nėra; ir tada tokia našlė ir našlaičiai yra poliekami „apveizdai", nes pavienis nesugelbėsi arba nepenėsi svetimų.

Todel ar nebūtų laikas tokį laidojimo būdą visai atmesti, o visus nereikalingus išleidimus sučėdijus atiduoti našlei ir našlaičiams. O sučėdijimas galėtų būti nuo šių dalykų:

Nepirkti alaus nei degtinės šermeninms; — liks apie $15—20.00.

Grabas už $10—15.00 vietoje $50—75.00; — liks apie $40—60.00.

Bažnytinės pamaldos turi būti dovanai parapijos nariui; liks $15—25.00.

Nesamdyti daugelio karietų — apart 2—3 delei artimiausių giminių; — nuo kiekvienos atliks po $5.00.

Nelydėti visai draugijai— apart 4—6 narių, nešimui grabo; — atliks po $2.25 nuo kiekvieno nario.

Nesamdyti muzikos, nes velionis jos negirdi; — liks apie $30—50.00.

Sudėjus viską į vieną sumą, pasidarys apie $350.00, kuriuos gavusi našlė turės užsilaikymą per vienus arba dvejus metus, po kiek dasidirbdama. Dabar tokia didelė suma pininga yra išmokama nereikalingai, kada našlė su našlaičiais verkia duonos.

Tokių pavyzdžių nestokuoja nėvienoje lietuviškoje kolonijoje.

Taigi šelpkimė našles ir našlaičius taip, idant jie gautų reikalingą pašalpą ilgesniam laikui, o patįs tame šelpime nejausime jokio nuostolio. — Žydai taip ir daro. *Našlė.*

Peržvalga.

// **Lietuvių Dailės Draugijos Valdyba** praneša, kad kovo mėnesyje Peterburge yra rengiama antroji Rusijos namų dirbinių paroda. Paskutiniu laiku Lietuvių Dailės Draugija yra išsirūpinusi vietą šioj parodoj, kaipo savita organizacija. Galima bus vienoje vietoj išstatyti krūvoj visus dirbinius visos etnografiškos Lietuvos.

*

// **Lietuvių atstovai Dūmoje.** Tarpe daugelio įvairių pažiūrų kalbėtojų, atsakant ant ministerių pirmininko Kokovcevo deklaracijos, laikė savo prakalbas ir Kauno gub. atstovai — Mikalojus **Januškevičius,** kuris kalbėjo lietuvių ir darbo partijos vardu ir Yčas, kuris prisidėjo prie kadetų (konstitucionalistų-demokratų) partijos.

M. Januškevičiaus kalbos turinys maž-daug sekantis: reikalavimas sutrumpinimo darbo dienos, streikų ir sąjungų laisvės, visuotino mokymo, teismų neprigulmybės, apsaugų panaikinimo, visų piliečių prieš įstatymus lygybės; čia kalbėtojas priduria, kad tas reformas įves tik Dūma, išrinkta visuotinu, lygiu balsavimu. Lietuvoje, anot jo žodžių, vedamas surusinimo darbas, idant išnaikinti savitą lietuvių tautišką kultūrą. Pirmiau mušė lietuvių tautą kas tik norėjo; buvo uždrausta lietuviškai kalbėti; maldakninges gabeno iš užsienio, kaino revoliucijinę literatūrą. Dabar rusinimo tikslams tarnauja valdžios bankas.

Martynas Yčas savo kalboje skundžiasi, jog rusų valdžia visokiais būdais spaudžianti lietuvius. Per 40 metų norėta lietuvius surusinti; pasiekimui to tikslo panaudoti įvairūs būdai. Dalis lietuvių ir visa bajorija sulenkėjo, o lietuvių tauta persiėmė valdžios neapykanta. Lietuviai eitų drauge su pažangiaisiais rusais, jeigu valdžia duotų daugiau liuosybės mūsų tautai ir tikėjimui.

*

// **Sąjungos narių skaitlius.** Sąjungos sekretorius savo raporte praneša, kad 1912 metuose pilnų narių skaitlius pasidaugino ant 1,175 ypatų; prieš metus sąjungoje buvo 1,400 narių, o dabar — 2,575.

*

// **Centralis lietuvių kningynas.** „Tėvynės" N3 patalpintas pranešimas, kad šiomis dienomis Liet. Spaudos Draugijos sekretorius gavo atsakymą nuo New Yorko Viešojo Kningyno (New York Public Library) direktoriaus, kad kningyno valdyba mielai sutinka paskirti vietą lietuvių sekcijai. Tik tuom tarpu negalėsianti visai atskirti jų nuo slavių sekcijos, tačiaus ilgainiui, jei matys, kad lietuvių kalboje prisiunčiama kningynui daug kningų, tai bus paskirta platesnė ir atsakantesnė vieta.

*

// **Liet. Dailės Draugija Vilniuje,** išleidusi kningą „Lietuvių Kryžiai" pradėjo spausdinti veikalą apie M. Čiurlionį. Kninga būsianti padabinta illustracijomis ir labai puikiai išleista.

*

// **LSS. viršininkais** 1913 m. į Centro įstaigas širinkti (pagal „Kovos" N4) sekanti: Pildantysis komitetas: V. Paukštys, M. Kapočiutė-Michelsonienė ir A. Bernota. LSS. sekretorium —J. Stasiulevičius. „Kovos" redaktorium — K. Vidikas. „Kovos" administratorium — A. Žymontas. Literatūros komitetan: L. Pruseika, St. Strazdas ir S. Michelsonas. Revol. ir kankinių šelp. komitetan: A. Žolynas (pirm.), J. Bulota (sekr.) ir J. Ramanauskas (išd.)

Politikos savaite

RUSIJOS—AMERIKOS SĄJUNGA.

Nors, kaip žinome, nesenai liko pertraukti ryšiai tarpe Rusijos ir Suvienytų Valstijų iš priežasties nepripažinimo Rusijoj Suv. Valst. pavaldinių pasportų, vienok šiose dienose Maskvoj liko užmegsta kitos ryšies sutartis. Tikslu tos organizacijos bus: palaikymas gerų atsinešimų tarpe tų dviejų tautų, susiartinimas prekystėj, pramonijoj ir moksliškuose dalykuose. Iniciatoriais šitos sąjungos buvo J. H. Sneedgross, garbės narys Maskvos universitatės ir N. Golovin'as, profesorius vietinio žemdirbystės instituto.

MEKSIKA.

Pietinėj Meksikoj viešpatauja tikra anarchija. Anot pranešimo Suv. Valst. konsulo, revoliucionieriai sunaikino keliolika tiltų tarptautiško geležinkelio. Visas judėjimas ant geležnkelių toj krašto dalyj galutinai sustojo.

Galop revoliucionieriai apiplėšė, o paskiau padegė miestus San Lucas ir Lajas, gulinčius kelios dešimtis mylių į žiemius nuo Duraugo. Abelnai visgi Meksikoj jaučiasi betvarkė ir puolimas ekonominio gyvenimo.

Šiose dienose Suv. Valst. valdžia apsaugojimui savo pavaldinių, gyvenančių Vera ir Cruz ir pietinėj Meksikoje pasiuntė laivą su atsakančiu skaitlium jūreivių; jau kelis kartus Suv. Valst. ambasadorius ir pietinės Meksikos konsulas reikalavo prisiųsti apsaugos laivą.

BALKANŲ KOALICIJA.

Koalicijos kareiviai, kurių skaitlius, kaip pranešama, siekia virš 400,000, yra labai gerame padėjime ir jie viešai nesibijo vėl pradėti karštą karę su turkais. Visos kariaujančios valstijos nutarė daugiau turkams nenusileisti ir, gavus neprielankų turkų atsakymą ant pranešimo didžiųjų valstijų, tuoj pradėti karę — šturmu paimti Adrianopolį, jei jis nebus dar ikšiol pasidavęs bulgarams, ir eiti ant Konstantinopolio, idant tęn paduoti turkams savo reikalavimus del susitaikinimo.

Kaip valdžia, taip ir kariuomenė koalicijos tvirtai pasitiki savo galybei ir mano, kad jokiu būdu, atsinaujinus karei, jie negali pralaimėti.

Balkanų valstijų taikos atstovai Londone pranešė, kad jei turkai dabar nesusitaikins su jais, tai paskui jie patįs paduos turkams taikos išlygas ir pareikalaus sugrąžinimo karės nuostolių sumoje $200,000,000, o gal ir dar daugiau, aparto to, tada Bulgarija neužsiganėdins rubežiais nuo Rodoste iki Midia, bet pareikalaus teritorijos iki pat Konstantinopolio.

Tada Turkijoj gali kilti pilna aranchija, kas atneštų jai mirtiną smūgį.

INTEIKIMAS TURKIJAI PRANEŠIMO.

Šiose dienose didžiosios Europos valstijos inteikė Turkų valdžiai pranešimą, kur reikalaujama, kad Adrianopolis būt atiduotas Bulgarijai, o Egėjiškos salos pavestos didžiųjų valstijų kontrolei. Visi su nekantrumu laukė, ką atsakys Turkija, nes tas atsakymas bus ženklu karės ar taikos. Pas didžiąjį vizijrių tuoj iš tos priežasties atsibuvo ministerių susirinkimas. Daugumа valdžios atstovų nutarė, kad reikia sutikti su didžiųjų valstijų reikalavimais, nes, priešingai Turkijai gal prisieiti dar blogiau, ypač kad valstijos savo pranešime nurodo, jog prasidėjus išnaujo karei, pasidarys pavojus ne tik Konstantinopoliui, bet ir turkų teritorijoms Mažojoj Azijoj; galop valstijos išdas beveik visai tuščias.

ŽENGIMAS PRIE SANTAIKOS.

Sausio 22. Konstantinopolyje susirinko Tautiškas Seimas, kuris turėjo išreikšti savo nuomonę kaslink karės ir svarbiųjų santaikos sąlygų, paduotų pranešime didžiųjų valstijų.

Tą valstijų pranešimą Seimui padavė didysis viziris (sultano ministeris). Tautiškas Seimas po nekurių apsvarstymų pilnai sutiko su valdžios nuomone kaslinks paduotų taikos sąlygų ir išreiškė savo užsitikėjimą valstijų, o kartu parodė norą pamatyti tuos jų nurodymus ir patarimus atsakančiai ir tvirtai inkūnytais.

Seimas vienbalsiai nutarė, kad vienintėlis kelias — tai priėmimas paduotų per didžiąsias valstijas nurodymų. Jis taipgi kvietė valdžią pridėti visas savo pastangas, kad užtikrinti ateityje pilną apsaugą ir ramumą savo kraštui ir pakelti ekonominį jo plėtojimąsi.

Valdžia Tautiškam Seimui pranešė, kad ji pilnai sutinka su paduotais valstijų patarimais ir geidžia užmegsti su Balkanų koalicija santaiką. Seimas skatino valdžią daryti taip, kaip ji mano, nes kito išėjimo šitame karte nėra.

Galutini aptarimai taikos dalykų atsibuvo sausio 23. Tą pačią dieną markizas Johau de Pallaovicinni, Austro-Vengrijos ambasadorius ir vadas diplomatiškos lygos Konstantinopolyje, turėjo gauti pranešimą apie sutikimą Turkijos valdžios ir Seimo atiduoti Bulgarijai Adrianopolį, o Egejiškų salų likimą pavesti didžiųjų valstijų nuosprendžiui.

Koalicijos, taikos ingaliotiniai Londone, gavo pranešimą iš Konstantinopolio apie valdžios ir Seimo nutarimą, labai pradžiugo ir nutarė, kad, sulaukę ofiaciališko apie tai valdžios pranešimo, padarys konferenciją del apsvarstymų taikos klausime.

Žinoma, liko dar daug svarbjų klausimų, kuriuos reiks išrišti sudarant santaiką. Paveikslan, koalicija mano pareikalauti nuo Turkijos karės nustolių atlyginimo sumoje $200,000,000; turkai nutarė tvirtai laikyties prieš tą piningišką atlyginimą.

Londone kalbama, kad padėkavojant Turkijos valdžiai ir Tautiško Seimo aktiviškumui kaslink sutikimo su didžiųjų valstijų nurodymais, bus atmesti visi kiti koalicijos rekalavimai, o turės ji užsiganėdinti tik žemės teritorijomis.

MAIŠTAS KONSTANTINOPOLYJE.

Nespėjo dar Turkijos valdžia, išgirdusi Tautiško Seimo nuomonę galutinai apdirbti atsakymą didžiosioms valstijoms, kaip sostynėje iškilo riaušės ir įvyko didžios permainos valdžioje. Jas sukėlė priešai santaikos ant paduotų sąlygų, vadovaujant Jaunaturkių partijai su jos šulais priešakyje.

Sausio 23. liko užmuštas buvęs karės ministeris ir vyriausis vadas turkų armijos Balkanų karėje Nazim Paša laike demonstracijos priešais valdžią, kuri priimdama didžiųjų valstijų pasiūlymą, norėjo užmegsti santaiką.

Enver Bey ir Talatt Bey, Jaunaturkių partijos vadai, kurie ėjo priešakyje skaitlingos demonstracijos, išdavė aiškų paliepimą, kad neturi būti pralietas kraujas, bet Nazim Paša paleido šūvius per Port'os palociaus langą stačiai į Enver Bey ir jo pasekėjus; jam buvo atsakyta taipgi šūviais, nuo kurių jis ir liko užmuštas.

Nazim Paša buvo vienas iš žymiausių dabarties karvedžių; žmogus tvirtas, kaip ant kūno, taip ir ant dvasios. Jus turėjo 60 metų amžiaus.

Negana to. Kareivija ir Jaunaturkių partija pasistengė prašalinti Nazim Paša'os kabinetą ir jo vietoj vietoj pastatyti savo šalininkus. Didžiuoju viziriu į vietą Kiamil Paša paskirtas Mahmud Shefket Paša, revoliucijos vadas prie numetimo nuo sosto Abdul Hamilo.

Kiamil Paša buvo, galima sakyti, spėka priverstas atsisakyti. Pirmą rolę visame tame sumišime lošė Enver Bey.

Kareivija ir Jaunaturkių partija praneša, jog turkų tauta niekados negali sutikti su nurodytomis santaikos išlygomis. Del apgynimo ir užlaikymo Adrianopolio, anot Talaat Bei, vieno iš narsiųjų Jaunaturkių narių, turi būt padėtos visos spėkos; atidavimas to miesto užtrauktų ant visad plėtmę ir panieką ant visos turkų tautos.

Minios visų luomų žmonių išreiškė nuomonę, kad geriau tęsti karę, negu prisiimti santaiką ant paduotų išlygų.

Dabartinė valdžia kartu su kareivija ir žmonių miniomis yra pasiryžusi padėti visas savo spė-

kas, kad apsaugoti brangiausias vietas savo krašto.

Čia reikia pridėti, kad vidaus dalykų ministerio vietą laikinai paėmė Talaat Bey, karės — Izzet Paša, užsienio — Hesseim Hilmi Paša, dabartinis ambasadorius Viennoje; likusių ministerių vietas užims kiti žymesni Jaunaturkių partijos šulai.

Kas bus su santaikos klausimu, sunku pasakyti, nes dabar paėmė į savo rankas valdžios vadžias karės šalininkai. Galima laukti greitu laiku visoko, ypač kad koalicijos taikos atstovai pranešė, kad nesutinkant turkams priimti jų taikos sąlygų, karė po dienos-kitos bus atnaujinta. Ateitis viską parodys.

BULGARIJA.

Bulgarija yra pasiryžusi tvirtai reikalauti Adrianopolio. Serbijos, Graikijos ir Juodkalnijos taikos atstovai pranešė d-rui Danevui, kad jie visuose klausimuose parems Bulgariją ir daleis jai liuosai pravesti visus savo sumanymus; Bulgarijos žodis karės ir taikos dalykuose bus galutinas.

Finansų ministeris apsilankė paskutiniame laike Peterburge ir Paryžiuj, kad užtraukus paskolą sumoje $40,000,000.

Kaslink tarybųs su Ruminija, klausimas dar neišrištas; jis paaiškės apie 1 vasario.

FRANCIJA.

Sausio 17. Francijos respublikos prezidentu ant ateinančių septynių metų tapo išrinktas į vietą Fallieres buvęs laike paskutinių 12 mėn. ministerių pirmininkas Raymond N. Poinkare, kuris prezidentystės vietą užims vasario 18., iki tam laikui pildys premiero pareigą. Francijoj prezidentą renka ne patįs žmonės, bet parliamento atstovai, t. y. susivienijię atstovų rūmas ir senatas.

Rinkimai buvo labai triukšmingi. Poinkare išrinktas antrą kartą balsuojant, nes išsyk nebuvo didžiosios pusės balsų. Išviso balsavime dalyvauja 871 žm.; išrinkimui reikalinga 436 balsai. Antru balsavimu jis tapo išrinktas 483 balsais; jo oponentas, žemdirbystės ministeris Panas gavo 296 balsus.

Susirinkus parliamentui išrinkimui prezidento, Paikare apskelbė, kad buvęs ministerių pirmininkas Clemenceau įžeidė jį laišku, už ką jis iššaukė Clemenceau į dvikovą; vienok Clemenceau pasiskubino pasiaiškinti ir duelis neįvyko.

Rinkimai atsibuvo Versaliuje (Versailles) netoli Paryžiaus. Visas kelias nuo Versaliaus iki Paryžiaus buvo pripildytas neapsakomomis žmonių miniomis; apie Paryžių nėra ko ir kalbėti. Tai buvo triumfališka procesija, kokios dar nematė nei vienas iš buvusių 3-ios respublikos prezidentų; ypač neapsakomas minios entuziazmas apsireiškė, kada Poinkare važiavo per Paryžiaus gatves į Elizejaus (Elysee) palocių; tenai jį iškilmingai pasveikino prezidentas Fallieres.

Kada minios sužinojo apie išrinkimą prezidentu Poinkare, šauksmams „lai gyvuoja Poinkare'' nebuvo galo.

Sugrįžus jam į savo namus, jį visi jo draugai ir žymesnieji Francijos politikieriai ir veikėjai iškilmingai pasitiko ir pasveikinimams nebuvo galo. Tame pat laike priešais namo langus bangavo begalinės minios žmonių ir šaukė pasveikinimo ir pagarbos žodžius. Galop jis išėjo ant balkono prieš minią ir sveikindamas ją, pasakė: „Mano draugai, jųs nešaukit „lai gyvuoja Poincare'', bet ,lai gyvuoja respublika''. Minia ant tų žodžių užgiedojo Marselietę. Sujudimas ir entuziazmas Paryžiaus gyventojų tęsėsi visose miesto dalyse, ant visų bulvarų. Bet tas džiaugsmas ir entuziazmas apsireiškė ne tik sostinėje, bet ir visuose Francijos miestuose ir net kaimuose. Poinkare visi vadina „liaudies prezidentu''.

Poinkare turi 53 metus amžiaus, yra vidutiniško ūgio ir tvirto sudėjimo. Jis yra pragarsėjęs Francijoj kaipo mokslo vyras, ypač kaipo geras matematikas ir gabiausis advokatas; jis yra Francijos Akademijos narys. Jis atsižymi švelnumu savo charakteriaus, meile ir prisirišimu prie savo krašto ir savo žmonių be skirtumo jų luomų; jis nėra vienpusiškas ir atsidavęs kokiai-nors partijai, bet stengias kiek galėdamas sunaudoti viską, nesigailėdamas savo triūso, kad atnešti kuodidžiausią naudą Francijos respublikai ir jos gyventojams. Tai-gi už jo nuopelnus taip gerbia jį Francijos liaudis, tad ir praminė jį „liaudies prezidentu''.

ANGLIJA.

Šiose dienose Anglijos parliamente (atstovų rūmuose) liko priimtas bilius apie suteikimą Irlandijai (Airijai) savyvaldos— „Home rule''; už bilių paduota 367 balsai, o prieš jį — 257. Reikia tam biliui pereiti per viršutinį arba lordų rūmą ir tada Irlandija turės savyvaldą. Klausimas apie Irlandijos suvavaldą tęsiasi jau daug metų, nes vis rasdavo daug priešų; buvo priešų ir dabar. Pasibaigus balsavimui, tarpe Irlandijos atstovų kilo neapsakomas džiaugsmas. Irlandijos tautininkų vadas John Redmond išreiškė vardu viso savo krašto visiems atstovams padėką ir pridūrė šiuos žodžius: „Irlandijos tauta nepamirš to svarbaus darbo Didžiosios Britanijos. Dabar Irlandijoj užsiviešpataus gerovė ir sutikimas''. Visi tvirtai tiki, kad bilius pereis ir per lordų rūmą. Irlandijos savyvaldos priešai kelia betvarkę Belfaste ir kituose miestuose.

VOKIETIJA.

Vokietija, kaip žinome, turi atsakančiai prirengusi savo kariuomenę; ji kiekviename momente yra pasiryžusi stoti į karę prieš Rusiją, Franciją ir Angliją talkoj su Austrija ir Italija. Bet ji vis neperstoja drūtinti savo kareivią ir laivyną. Dabar iš artimų Vokietijos valdžiai šaltinių pasklydo žinia, kad valdžia greit įneš į parliamentą sumanymą paskirti del kareivijos ir laivyno sudrūtinimo ir sutvarkymo 75,000,000 markių. Iš šito galime matyti, kad Vokietija deda visas pastangas, idant atsakančiai sutvirtinti kariškas savo spėkas.

Iš Visur.

× **Konstantinapolyje betvarkė.** Pranešama, kad turkų sostinėje iškilo riaušės, kurias sukurstė jaunaturkiai; jie prašalino didyjį vizirį (sultano ministerį) ir permainė ministerių kabinetą; jie nori Balkanų karę tęsti toliau.

× **Popežius prieš popežius.** Rymas. Popežius Pius X., perkratęs su savo kardinolais nekurių praeities popežių gyvenimą ir darbelius, išbraukė iš popežių net 5 popežius.

× **Turkai protestuoja prieš žiaurumą serbų ir bulgarų.** Londonas. Turkų taikos atstovai Londone skundžiasi didžiomsioms valstijoms, kad serbai ir bulgarai žvėriškai elgiasi su užkariautų vietų tukrais. Jie sako, kad bulgarų ir serbų kareiviai užsiima systematišku žmonių žūdymu; iššūdoma šimtai nekaltų žmonių — moterių ir vaikų ir išdeginami ir išardomi sodžiai ir miesteliai. Turkų atstovai pataria didžiomsioms valstijoms nusiųsti savo delegatus, kurie ištirtų tą dalyką; jie reikalauj, kad tie nežmoniški žūdymai būtų pertraukti.

× **Turkai vėl sumušti.** Mūšyje ant jūrių turkai šiose dienose vėl tapo sumušti; trįs šarvuočiai gan dikčiai nukentėjo, o ketvirtasis ištrūko nesugadintas. Graikai užėmė gerąsias pozicijas prie Janinos.

× **Naujas ministerių kabinetas Francijoj.** Naujai išrinktas Francijos prezidentas, Raymond Poinkare pakvietė Aristidą Briand'ą, kad jis sutvertų naują ministerių kabinetą.

× **Streikų gadynė.** Rymas. Šiose dienose 400 Bolonijos vyskupystės kuningų nusiuntė arcivyskupui pareikalavimą, kad pagerintų jų būvį. Neišpildžius jų reikalavimo, jie grūmoja sustreikavimu.

× **Indijos tautiškas kongresas** reikalauja sulyginimo teisių indusų su atėjūnais Anglijos, o taipgi suteikimo Indijai autonomijos.

× **Tikybos laisvė Ispanijoje.** Madridas. Grafas Alvarode Romanes, naujas dabartinis Ispanijos ministerių pirmininkas, apgarsins savo programą, kaip tik karalius sugrįž iš Granados į sostinę. Į tą programą ineina visi svarbesnieji liberalizmo principai: reorganizacija ant laisvų pamatų draugijų ir sąjungų įstatų, pertraukimas ryšių su Vatikanu, įvedimas civiliško šliūbo, sumažinimas skaitliaus skiriamųjų senatorių ir atsakantis padauginimas renkamųjų, panaikinimas mirties bausmės, laisvė apšvietos, padidinimas algos mokytojams, padauginimas ir pagerinimas naudingų liaudies įstaigų, sutvėrimas antros laivyno eskadros ir įstatai kaslink pagerinimo darbininkų gyvenimo sąlygų.

Karalius Alfonsas mano pavasarį aplankyt Paryžių, Londoną ir Berliną, o rudenį— Rymą.

× **Graikų laivas paskandintas.** Atenai. Kelios dienos atgal turkų laivas „Medzidzie'' arti Dardanelių atakavo transportinį graikų laivą „Macedonia''; laivas liko paskandintas.

× **Juodkalnijos sostinė** manoma pernešti į Skutari, jei juodkalniečiai gaus šitą miestą vietoj atiduodamo Austrijai Juodkalnijos kalnuoto žemės gabalo.

× **Pagalba žydams.** Sofija, Bulgarija. Nesenai pribuvo čion delegatai žydų organizacijų iš Vokietijos, Francijos ir Anglijos, kad po paėmimui ar pasidavimui Adrianopolio Bulgarijai, suteikti tęn esantiems žydams pagalbą — valgius ir apdarus; jie atsivežė labai daug visokios rųšies valgių ir drabužių.

× **Nelaimė ant laivo.** Vigo, Ispanija. Anglų garlaivis „Veronese'' veždamas 140 keleivių, laike baisios jūrių audros, buvo išmestas ant kranto netol Leixoes. Laivas liko apdaužytas; žuvo jūrių bangose 16 žmonių; kiti liko išgelbėti.

× **Chinijos prezidentas** Juan-Ši-Kai, kaip rodo žinios iš Pekino, visuotinuose rinkimuose nebus išrinktas prezidentu; chinų tauta nori išsirinkti sau pažangesnį prezidentą.

× **Turkų nuostoliai.** Anot Europos laikraščių koalicijos kareiviai Balkanuose iššūdė neapsakomai daug gyventojų įvairiose europinės Turkijos dalyse. Skaitlius užmuštųjų ir sužeistųjų kareivių ir šiaip žmonių siekiąs virš 240,000.

× **Rusijos karės ministeris** Luchomlinovas nesenai apsilankė Paryžiuje pas prezidentą Fallieres'ą. Pagerbimui to augšto Rusijos svečio premiero Poinkare (išrinktas prezidentu) parengė iškilmingą bankietą.

Iš Lietuvos.

VILNIAUS gub. 1911 metais pragėrė 7 mil. 500 tūkst. rub. (beveik millionu daugiau negu užpernai).

SKAUDVILĖ, Res. pav. Naktį iš 11 į 12 d. groudžio apvogta mūsų vartotojų draugijos krautuvė. Vagišiai, matyt, buvę pasislėpę krautuvės rūsyje, o naktį iškėlė langą ir išnešė prekių apie 3000 rub. vertės, o iš kasos markėmis ir piningais kelis rublius. Bet ant rytojaus visi pavogtieji daiktai atrasta maišuose sukimšti ir katalikų kapuose palikti. Vagis kol-kas nesusekti. **Audras.**

Drąsus plėšikai. Vienai moteriškei Anykščiuose vyras iš Amerikos atsiuntė 500 rub. žemei nusipirkti. Beturčiai tai žmonės ir tur-būt visą savo gyvenimą svajojo apie žemės kąsnelį. Pasiėmus tuos 500 r. moteriškė ėjo sodžiun, čia pat prie Anykščių žemės pirktų. Paėjus kokį varstą nuo miestelio, jai kelią užstojo du plėšiku su kaukėmis (ličinomis) ir atėmė tuos piningus. Plėšikai buvo gerai apsirengę, su kaliošais. Moteriškė, tartum stabo ištikta, stovėjo. Vienas plėšikų sugrįžo ir padavė jai iškritusį skietį. Mat, „geraširdis'' — pasigailėjo. Spėjama, kad plėšikai buvę iš čia-pat. Kažin, ar ilgai jie galės pasislėpti, ar ilgai nežinos, kas jie?

KOVARSKE, Ukm. pav. apsigyveno lietuvis daktaras Bagdanavičius. Ligi šiam laikui Kovarske daktaro nebuvo.

TRAŠKUNUOSE, Ukm. pav. steigiama pavargėliams prieglauda. Dvarponis Montvilas ir taupomai-skolinamasai bankas davė prieglaudai po 500 r. ir labdarių draugijos nariai sudėjo apie 60r. Yra ir kitų aukų. Beto konsistorija paskyrė tam reikalui namus. Indomu, kad valstiečiai labai priešingi tos prieglaudos steigimui. Pavargėliams, girdi, męs ir taip duodame, o jeigu dabar prisidėsime geruoju prie tos prieglaudos, tai paskui ir uždės nuo žemės dešimtinės mokestį.

SEDA, Telš. pav. Pas mus valsčiuj prasta tvarka su laiškais — mėtosi ant krotų, ant žemės. Tiesa, laiškams sudėti yra dėžutė su dratais užpintomis durimis. Nors kartais ir sudeda kelis laiškus, bet niekas durelių nerakina. Randame laiškų praplėštų, tuščių konvertų, o kartais ir visai paimami laiškai nereikalingų žmonių. Laik raščių, rodos, niekas neišsirašo per valsčių, tur būt, kad tokia tvarka tėra. Pranešimai (poviestkos) kuriems reikia paliūdijimo laikomi kancelerijoj, nes toks esąs paliepimas. Nori, kad paliūdytų pranešimą ir tą pačią dieną į pačtą suskubti, turi ponams „pasieiti geru'', nes kitaip vaikščiosi dvi-tris dienas, kol savo reikalą atliksi. Kaikas mums, valstiečiams, susiprasti, kad „ponai'' mums turi tarnauti, no e męs jiems. **Rytų vėjas.**

KUPIŠKIO, Ukm. pav. kamendorius kun. Vitkevičius gruodžio 2 d. per pamokslą atkalbinėjo nuo „bedieviškų'' laikraščių. Jis patarė neskaityti baltų laikraščių (mat., „L. Uk.'' ir „L. Ž.'' be viršelių — balti), o imti mėlynus („Aušrą''), geltonus („Šaltinį''), žalius („Vienybę''). Tik pasakė, kad iš baltųjų galima esą dar skaityti „Viltį'' ir „Žemdirbį''.

J. Vargdienis.

GIŽŲ, Vilk. pav. klebonas gruodžio 2 (15) d. išgyrė kuninginius laikraščius, o išpeikė „L. Uk.'', „Viln. Žinias''(!) ir „Laisvę''(!), nes jie „bedieviški'' esą ir augštesnioji valdžia ginanti juos skaityti. Kas juos skaitysiąs, tas nuodėmių išrišimo negausiąs. Geriausiai esą visai nieko neskaityti. Ma tyt, klebonas tų „bedieviškų'' laikraščių nė regėti nėra regėjęs, nes „Vilniaus Žinios'' senai nebeeina, o „Laisvė'' Amerikoje teina.

Girdėjęs.

ALUNTA, Ukm. pav. Lapkrityje š. m. prie Vartotojų draugijos krautuvės atidengtas kningynėlis ir skaityta su 200 įvairaus turinio kningutėmis, kurios duodamos žmonėms dykai pasiskaityti. Kningutės paaukotos gerb. A. Umbro, gyvenančiojo Peterburge.

R. K.

ALUNTA, Ukm. pav. Gruodžio 1 d. Anykščių popas pašventino naująją Aluntos 2-klasę mokyklą; nuo tos dienos ir vaikai pradėta mokinti. R. K.

(„Liet. Uk.'')

Iš santikių su lenkais. Vilniaus žemės banke šiomis dienomis prisiėjo „Vilties'' redaktoriui Ant. Smetonai užgirsti iš savo kolegos lenko Zajončkovskio tokį pasakymą: — „Tamsta sumelavai, kaip visi lietuviai meluoja''. — Smetona, pašaukęs daugiau liūdininkų—kolegų, pareikalavo iš Zajončkovskio savo žodį atgal paimti. Zajončkovskis gi netik neatsiėmė, bet užsispyręs dar sykį pakartojo savo tvirtinimą, užgaunantį visos lietuvių tautos garbę. Smetona — nieko nelaukdamas — skėlė Zajončkovskiui antausin. Zajončkovskis užsimojo Smetonai atgal duoti, bet pataikė tik į alkūnę, kurią Smetona jam atkišo. Kolegai sulaikė abudu kovusius nuo tolesnių riaušių.

Nutarta trečiųjų teismu šį skandalą užbaigti.

Banko-gi vyriausybė pareikalavusi, kad abu riaušininku pasitrauktų iš taruystos.

Pravartų būtų lenkams šiame atsitikime priminti, kaip jie visi nesenai gėrėjosi to lenko aficieriaus skėlimu žandan savo sankeliauninkui, kurs lenkų tautą jo asmenyje užgavo.. Pridurta buvo, kad ir rusai šiame atvėjyje pripažino šis lenkas teisingai pasielgęs.

Męs ir-gi manome, kad A. Smetona gerai pasielgė.

Kanalizacijai bekasant griovius Milliono gatvėje, Vilniuje užtikta dvi storiausios iš akmens ir iš senobės didelių raudonų plytų pamūrintos pagrindės. Dabar apžiūrimi Zalkindo ir kuningaikščio Oginskių prie-pat to griovio stovinčių namų rūsiai, idant supratus, kokio didumo yra tos pagrindės ir kas čia senovėje galėjo būti.

Įsitikrinta tačiau, jog miesto valdybai nepasirūpinus jieškoti senovės Vilniaus miesto pleno, nieko tikro susekti tame atvėjije negalima.

Kubeliko koncertas. Šių laikų garsiausis visame pasaulyje smuikininkas Jonas Kubelikas atvažiuoja Vilniun ir gruodžio 30 d. duos koncertą miesto salėje. Smuiką (Stradivariuso „Emperor''), ant kurio ir šiame koncerte grieš, nusipirko Anglijoj už 47.000 rub. Amerikoje, kur jis paskutiniu laiku koncertavo, neužtekdavo salių. San Francisco mieste griežė pleciuje, kur 100 tūkstančių žmonių klausėsi.

Lietuvių moterių bankas. Kauno Moterių Katalikių Dr-ja buvo prašiusi valdžios leisti įsteigti Kaune moterių banką. Šiomis dienomis susilaukta atsakymo, kad valdžia neleidžianti tokio banko steigti.

PLUNGĖ, Tel. pav. **Pramonė.** Čia miestelyj ant Pabrungo yra du vandeniniu malūnu: vienas kuningaikštienės o kitas bajoro. Dideli, brangųs, gan pelningi malūnai. Yra odų dirbtuvė — „garbarnė'' žydelio; dirba joje krikščionįs ir žydai. Viešbučiai, traktieriai, alinės žydų rankose, išskyrus vieną, geriausį; šis žemaičio, gan pasiturinčio. Jis turi didelius namus, juose viešbutis, traktierius, vyno krautuvė ir maldakningių „kromelis''. Gerai sekasi, nes supranta savo padėjimą. Priešais jo pyragkepis lietuvis gardžiai maitinasi ir smuklių netrūksta. Yra da keletas „krikščionių'' krautuvėlių, aptieka katalikо, vienas aptiekos sandėlis arklių feldšeriaus, arbatinė „špitolėj'' — tai žmonių rankose. A, beje, ir Vartotojų Draugijos krautuvė. Da, rodos, vilnų šukuojamasias mašinas, bene tris, turi vienas žmogus. Toliau, varžosi su žydeliais siuvėjai, kurpiai. Langus dirba bene išimtinai žydai (yra, rodos, vienas „žmogus''). Mėsininkai tik žydai: linų, sėmenų, grūdų, gyvulių, žąsų pirkėjai iki vieno ne „žmonės''. Tik su žydeliais nesivaržo šventadarbiai, karstadirbiai (abiejų tik, rodos, po du), davatkos (jųjų verpėjėlės, audėjėlės; o nerėjoms, siuvėjoms jau-jau ir žydelkos kliudo). Kalvių per pusę vienų ir kitų, tik šaltkalvis žemaitis. Kalvaratninkų bene irgi per pusę, o stalių bene tik žydų daugiau. Koklių dirbėjai (juodu du) abu vokiečiu, — puikiai pelnosi. Yra bene vienas laikrodininkas žemaitis (jau į „katalikus'' virsta kaip per kelmus žleberioja „bajoriškai''). Gydytojai: vienas žydas, kitas rusas, tik vienas felšerius katalikas. Ir šundaktarių žydų yra. Arklinė pačta, visi dilizanai (į Kretingą, Rietavą, Telšius, Mažeikius) žydų laikomi; gal tik pusė bus praktininkų, kur prekes į krautuves vežioja iš Mažeikių. Vieni tik klump dirbjai su žydais nesivaržo. Gerai anais metais buvo beprakvašąs žemaitis su tartoku. Dabar jis Rusijoje, nors Plungės nepamiršta. Dvasininkų pramonė, žinoma, pelningiausia — Liurdas Pabrungėj: indomu, kur iš tęn inplaukos „nuplaukia''. **Purvabredis.**

Apie atsitikimą su A. Smetona. „Kur. Lit.'' paduodamas šią žinią, prideda — „Jei Z. ištikrųjų šitaip pasakęs, tai jis ne vien lietuvius užgavo, bet sukėlė prieš save ir visus lenkus, kurie jei ir yra verčiami kovoti su kaikuriais lietuvių vadais, bet niekuomet neleis sau lietuvių — kaipo visos tautos — garbę užgaulioti''.

VILINIUS. Gruodžio 18 d. policija jieškojo po visą Vilniaus miestą švietinio draugijos „Rytas'' įsteigėjų, kad indavus jiems valdžios leidimą tai draugijai inkurti. Dar pernai Vilniaus kuningai buvo padavę prašymą valdžiai, kad leistų jiems įsteigti katalikišką švietimo draugiją. Tai tur-būt jos dabar ir jieškoma.

KAUNAS. Gruodžio 13 d. buvo čia teisiamas Raseinių miesto mokyklos mokinis Leonas Teišerskis, kaltinamas pasikėsinime ant inspektoriaus Grušos gyvasties. Tardymas parodė, inspektorius buvęs žiaurus savo apsiėjime su mokiniais. Teišerskis norėjęs jį tik pabaidyti ir kuomet revolveris visai nešovęs, pats pro langą iš antro gyvenimo šokęs ir paskui, susikūlęs, susilaužęs ranką, mėginęs dar šulnyje skandinties.

Teisme liūdininkai pasakojo irgi apie mokinių suvaržymą Reseinių mokykloje. Teišerskis buvo tardomas, ar nėra sumišęs. Specialistų pripažintas sveiko proto.

Teisme, pusantrų metų iškalėjęs ir su sulaužyta ranka, mokinys darė sunkų įspudį.

Teismo rūmai jį išteisino. Susirinkusioji publika nesusilaikė delnais neplojusi.

UTĖNA. **Indomi čia miesto mokykla** Didelė mokinių dauguma — lietuviai, tačiaus **lietuvių kalbos jų niekas nemokina.** Mokiniai baigią mokyklą, o lietuviškai nė žodžio nemoka parašyti: lietuviškai rašo rusų raidėmis. Gražu! Kaip ilgai spaudos atgavimo liaudyj buvo praktikuojama. Tai, vadinasi, Utėnoj ir-gi gaminama lietuvių inteligentai!...

Be abejo, kas nori šunį užgauti, tas lazdą randa — taip ir Utėnos miesto mokiniai: kuris nori išmokti lietuvių kalbos, tas išmoksta, bet tai jau už mokyklos sienų.

Viena mokinių lietuvių sielos paguoda — tai kun. Švagždžio tikėjimo lekcijos.

Petras.

JOKUBAVAS, Telšių pav. Jokubavas, tai nedidelis bažnytkiemis, nors turi keletą krautuvių bei aludžių su monopoliu. Neretai jau nimas čion per atlaidus miklinasi, rodo spėkas; iškelia peštynių, ir su raudona nosim nusipešę eina rėkaudami namo. Tarp tamsiojo jaunimo, kurių čia didesnė pusė, pradeda nors po truputį švietimas platinties. Pradeda spiesties krūvon, susidėję išsirašinėti laikraščių, kningų ir pasidalindami tarp savęs skaityti, lavinties.

Be to šitie jaunuoliai ir blaivybę užjaučia.

Tai vienok nepatinka vietiniam kuningui Urbonui, kuris pats nieko neveikdamas ir kitiems kenkia. Pavyzdžiui: baido tamsesnius vaikinus ir ypač merginas, kad kas skaitys priešingų kuningams laikraščių ir kningų, didžiai nusidėsiąs prieš Dievą ir katalikų bažnyčią. Taip-pat inkalbinėja bailesniems, kad susirinkti krūvon laikraščių bei kningų skaityti nevalia esa ir jei jo nepaklausysią, girdi, ateisią žandarai ir visus suimsią ir tt. **Mikė Melagis.**

Nauja draugija. Vilnius. Gruodžio 20 d. buvo pirmas naujai įsikūrusios Liaudies Pramonės ir Liaudies Šelpimo Draugijos organizacijinis posėdis. Nutarta tartis bendram veikimui su Liet. Dailės Draugija.

Pati Dr-ja ketina būti tarptautinė ir vienyti visus norinčius mūsų šalyje veikti jos pakraipoje. Per užgavėnes ketinama intaisyti baltarusių lietuvių ir žydų liaudies dailės parodą.

Narių mokestis — 5 rubl.; narių šelpėjų — 1 rub.

KRETINGA, Telšių pav. Viennolis Bizauskas kasdien įvairiau platina „savotišką'' dorą. Įvedė moterims pamokas: mokina kaip reikia gyventi ištekėjusiai moteriškei, ir kaip mergaitei. Tos visos pamokos laikomos skyrium. Ištekėjusioms liepja pranešti (skaitomą tai už kataliko priedermę), ką skaito jų vyrai, ir jei galima sužinot, tai ir ką skaito kaimynai Mergelėms liepjama daboti savo numylėtinius; ką skaito, ką daro, kur lankosi ir tt.

Buvo įneštos panašios pamokos ir vyrams, bet turbūt neturėjusios pasisekimo, užsidarė. Šeimynoj iš tų pamokų tik nesutikimai kįla. Kaimynas į kaimyną šnairuoja, nes vienas ant kito pyksta, kad jų žmonų kuri nors klebonui įskundusi. Retkarčiais iškįla delto net muštynės. Pirmeiviškų laik raščių skaitytojų nebenori priimti išpažintin. Girtuoklystė puikiai per pamokslus, pragaru begrasibujoja per pamokslus pragaru begrasinant. **Mikė Melagis.**

(„Liet. Žin.'')

VABALNINKAS, Pan. apskr. Mūsų miestelio ūkininkai pernai išėjo į vienasėdžius. Sodybos paliko ant vietos. Kai- kurie ūkininkai, išėję į vienasėdijas, pardavė sodybas. Viena iš tokių sodybų nupirko Vabalninko L. K. Moterių draugijos skyrius manomai įsteigti ūkio ir amatų mokyklai ir jau esančiomms audimo ir mezgimo dirbtuvėms. Vabalninko Ūkio Draugija irgi nusipirko šiemet plecių su trejais mūro namais ir keletą medinių trobesių pačioje geriausioje vietoje netoli bažnyčios ir prie rinkos. Tuose namuose jau yra intaisyta „Blaivybės'' skyrius, arbatinė su kepykla ir Pienininkų Bendrovės sviesto ir sūrių dirbtuvė. Netrukus žada tęn būti įsteigta vartotojų sankrova, užvažiuojami namai ir kitos įstaigos. Du vabalninkėnu sugrįžusiu iš Amerikos ir-gi nusipirko miestelyj namus. Dar keli žmonės jieško čia pirkties namų, bet negauna: nėra tinkamų ir labai pabrango. K. B.

PANEVĖŽYS. Tikrai sužinojau, kad p. Balčai neišsižadėjo lietuvių teatro statyti, nors rusai ir lenkai renka pajus savam teatrui statyti. P. Balčai pasitiki lietuviais. Teatrą žada statyti sulyg naujausių technikos reikalavimų. Ir mums lietuviams daug maloniau turėti lietuvių teatras, nes lenkų ir rusų teatre, reikia spėti, kad bus pirmenybė jiems. P. Balčai jau parinko plecių ir pradėjo medžiagą gaminti. **Svirno žvynė.**

Nuo Varnių padangės. To dar nebuvo buvę. Po dviejų savaičių Kalėdos, o nieko kito nematyti, kaip tik dangus ir purvai. Lija ir lija. Ir tokį orą turime nuo-pat rugsėjo.

Kuo pavirto keliai, baugu ir pamatyti.

Vilkimės, kad ateis vieną kartą ir žiema — kelias pasitaisys ir druską atpigs. Vienas ūkininkas man pranašavo, kad ant galo būsianti stora žiema; pjovęs paršą; nuo pradžios blužnis buvusi plona, o ant galo stora; tai reiškia: nuo pradžios žiemos nebūsią, o ant galo stipri.

Šiaipjau metelius turime neblogus. Visų-geriau užderėjo bulbės. Tik joms tų nelaimių šiemet daug; kur-ne-kur užklupo jas žemėj pirmieji tokie pikti šalčiai. Neperstojąs lietus vienur per viršų permerkė rusius, o kitur iš apačios rusiai pašlapo. Apie bulbių naudingumą prie tokios kainos kiaulienos ką ir bekalbėti. (Kiaulės pūdas 5 r.). Moka už pūrą bulbių 60 kap. — prie rubežiaus 80 kap. Avižos nei šio, nei to. Maža kas tepirkinėja, kol kelio nėra. Moka 75 kap. Žmonės laukia, kol mokės 80 kap. už pūdą. Miežiai tai retai kur geri užauga; pūdas — rublis.

Šieno šiemet privertė žmonės pilnus daržingalius, tik, brants žino, kad toks neskalsus — daržinės greit senka. Vėlai pradėjusiems šienaut, daug ir supuvo.

J. Vainutis.

Iš Amerikos.

Rūbsiuvių-streikierių demonstracija. Newark'e, N. J. sausio 20. virš dviejų tūkstančių streikierių iškilmingai vaikščioj po žymesnes miesto gatves ir City Hall. Parodos priešakyje ėjo orkestras, paskui jo sekė 300 moterių, daugelis iš kurių nešė mažučius savo kūdikius, o didesnieji jų vaikai sekė paskui motinų. Visi streikieriai nešėsi ženklus-vėliukus su parašu: „Męs streikuojam už savo teises:''

Rūbsiuviai streikuoja. Chicago, Ill. Čia yra galutinai pasiryžę išeiti ant streiko virš 60,000 rūbsiuvių; nekuriose vietose darbininkai jau metė darbą.

Darbo Departamentas Washington, D. C. Prezidentas Wilsonas mano įsteigti kabinetą, susidedantį iš dešimties narių, vietoj buvusių devynių; bus įvestas darbo departamentas.

Tramvajų (karų) streikas pasibaigė. Yonkers, N. Y. Tramvajų streikas pasibaigė. Streikieriai sutiko visus nesutikimus ir reikalavimus perduoti galutinam išrišimui miesto municipaliteto komisijos; streikas laimėtas.

Kraustosi iš Meksikos. El Paso, Texas. Suv. Valst. moteris ir vaikai, buvę žieminėj Meksikoj, pradėjo danginties į Suv. Vals. Paliepimas apie tai išeina iš Washingtono; priežastis to dar nežinoma.

Grūmojo nelaimė. Buffalo, N. Y. Nesenai upe Niagar plaukė garlaivukas, kuriame buvo 200 žmonių. Tik staigu pasigadinusios mašinos perstojo veikusios ir garlaivuką smarki vandens sriovė pradėjo nešti ant Niagaros vandenpuolio. Tarpe žmonių kilo baisi panika, kada laivas davė signalus prie pagelbos. Visiems grūmojo pražūtis. Bet greit signalus išgirdo du kitu laivuku ir atplaukę, suturėjo tą nelaimėje esantį garlaivį.

R. Amundsen, kaip praneša iš Washingtono, mano Amerikoje laikyti prakalbas apie savo kelionę prie pietinio žemgalio. Pernai jis pasiekė pietinį žemgalį, o 1914 metais mano keliauti prie žieminio žemgalio.

Streikieriai dauginasi. Rochester, N. Y. Sausio 23. čia sustreikavo virš 8,000 rūbsiuvių. Reikalavimus išstatė panašius New Yorko streikieriams.

W. Wilson sumanė panaikinti iškilmingą inauguracijos balių, kada jis sužinojo, kad tas balius valstijos išdui kainuoja $8,000, o iš jo nėra jokios naudos. Priegtam kiekvienas jame dalyvaujantis praleidžia keletą dolerių; Wilsonas nori, kad pradžia jo valdymo būtų apvaikščiojama kuoprasčiausiai.

100 dienų kalėjimo liko nubaustas Austrijos pavaldinis J. Colich Lon Angeles, Cal. už tą, kad jis buvo ant geležinkelio stoties, kada jo draugai sudraskė Amerikos vėliavą.

Didis sniegas. Chicago, Ill. Sausio 20. taip smarkiai snigo, kad sunkiai galima buvo pereiti per gatves; karai turėjo sustoti; tūkstančiai žmonių taip-gi buvo sustabdyti ir negalėjo pasiekti savo užsiėmimų vietas.

Išsiveržimas ugniakalnio. Guadalajora, Meksika. Sausio 20. su neapsakomu smarkumu išsiveržė ugniakalnis Colimo. Tūkstančiai žmonių didžiame išgąstyje bėgo kiek galėdami toliau nuo grūmojančio pavojaus.

Suvienytų Valstijų krasa dabar parveža visokius daiktus, net ir gyvus šunis. Ji tik neima šnapso, dynamito ir kningų. Nesenai generališkas krasos viršininkas gavo užklausimą, ar galima transportuoti per krasą mažą kūdikį, nes ekspresinės kompanijos baisiai lupa, o tankiai net ir daiktai pragaišta.

Aptiekorių konvencija. Long Island, N. Y. Šiose dienose atsidarė sekmametinė aptiekorių konvencija. Susivažiavo apie 10,000 delegatų iš visų Suv. Valst. Manoma suorganizuoti aptiekorių sindikatą.

Korespondencijos.

BROOKLYN, N. Y.

Sausio 18. vietinė „Sventakuprių'' kuopa surengė Tautiškame Name teatrą ir balių. Nepaisant ant vietinio siuvėjų streiko, žmonių susirinko pusėtinai ir užsilaikė priderančiai. Pirmiausia sulošė dviaktę tragikomedijėlę — juokelį „Gabus daktaras'', t. y., „kaip daktaras sužinojo, kad moteris suvalgė strytkarį''. Nors vaizdelis ir mažos vertės, tačiaus gana juokingas, tuomi labjau, kad sulošė gerai. Paskui lošė dviejų aktų tragikomediją „Mulkinyčia ir mulkiai.''. Šis vaizdelis paimtas iš amerikiečių gyvenimo ir, nors pirmas jo aktas trumpas, vienok gan indomus, pamokinantis ir turintis vertę. Labai juokingoj formoj nupiešti „lietuviški klinikai'' su jų pinklėmis. Protarpiuos perstatymo J. Miliauskas rodė krutamuosius paveikslus. Komedijėlė sulošta gana gerai. Apie antrą aktą minėtos tragikomedijos mažai ką galiu parašyti, nes, prisipažinsiu, kad beveik nesupratau, kas norėta atsiekt su tuomi lošimu. Iškart maniau, kad tai taip sau komiškas vaizdelis — linksmesniam laiko praleidimui, vienok, lošimui pasibaigus, patyriau, kad šis komiškas vaizdelis — ankštai surištas su nekurių vietinių lietuvių asmenimis ir statomas scenon ne kaipo sveikas juokas, bet kaipo... kerštas savo privatiniams priešams, pavieniams asmenims, neturintiems nieko bendro su visuomenės gyvenimu. Dagi, kaip teko patyrti iš kelių, žinančių tąjį atsitikimą, perstatymu taip iškraipyta atsitikimo faktai, kad viskas išeina atbulai. — Žmogus, kuris stengėsi išgelbėt savo artimą iš didžiausios nelaimės, — pajuoktas!.. Kas-gi ištikrųjų vertas pajuokimo po šito „teatro'' — tesprendžia patįs skaitytojai. **S—s.**

NEW YORK, N, Y.

Sekmadienyjje, sausio 19. francuziškame hotelyje „Brevue'' prie 5 Ave ir 8 str. buvo mažas privatiškas susirinkimas nekurių tautų veikėjų. Tarpe italų, francūzų, lenkų, rusų, čechų ir kitų tautų buvo trįs lietuviai — Vl. Leščinskas, Z. R. Kazlauskas ir žemiau pasirašęs. Beveik visi iš susirinkusių buvo nariais apginimo prigimtos kalbos draugijų.

Visu pirmiausia prabilo į svečius italė poni Anneta Colombo iš Madison, Conn. ji apipiešė labai gražioje formoje ištautėjimą ateivių šioje šalyje ir išsižadėjimą savo tradicijų, užbaigdama, ragino, kad kiekvienas tarpe savųjų stengtųsi organizuoti tokias draugijas, kurių tikslu būtų aiškinti naudingumą užlaikymo prigimtos kalbos ir būdo, kad ne mainytų savo pravardės, o ypač, kad nesigėdintų viešoje vietoje pasirodyti kuomi kas yra. Juk tas yra gana gerai žinoma, kad net patįs anglai kartais pasijuokia iš tokio praščiokėlio, kuris iš Montvillos pasidaro „Miller'' arba iš Bliūdžio — Bliudzinsky.

Pas kitas tautas tai jau nuo senai yra susitvėrusios panašios rųšies draugijų, kurios yra pasistačiusios vien tik tą tikslą. O pas mus tai nekurios draugijos tarp ko kito turi pažymėjusios apie tai trumpai savo konstitucijose, bet darbo visai nepasirodo.

Laikas ir mums atkreipti savo domą į tą dalyką ir užkišti tą spragą. **Longinas Vanagas.**

NEWARK, N. J.

Sausio 11. 41 kuopa TMD. parengė balių; publikos susirinko neperdaug, bet prie puikios muzikos jaunuomenė linksmai praleido vakarą. Buvo labai smagus vakarėlis — kur tik pažiūri, ant visų veidų matai užganėdinimą; mūs jaunieji linksmidamies padoriai užsilaikė. Šitas vakarėlis įvyko per pasidarbavimą pirmininko ir nekurių narių; pelnas paskirtas ant apšvietos reikalų; manoma parengti moksliškus vakarus ateityj.

Pirmininkas šitos kuopos M. Ambrozeviče labai darbuojasi pakėlime kuopos ir per jo tą veikimą skaitlius narių paskutinių laiku pusėtinai pasididino. Sausio 28 atsibus metinis draugijos susirinkimas, ant kurio bus priimami ir nauji nariai.

Mikolas Truska.

NEWARK, N. J.

Šeštadienyje, sausio 18. vietinė D. L. K. Vytauto draugystė šv. Jurgio svetainėje parengė „didelį teatrą ir balių''. Vaidino trijų aktų komediją po vardu „Gyvieji Nabašninkai''. Rodos jau 5 kartą tą patį statė. Veikalas gana linksmas ir tinkamas lietuviškai scenerijai Amerikoje.

J. Stanelis dvarponį Žindulį nudavė gan gerai, jei būtų daugiau gyvumo turėjęs, kada prisiėjo parodyti nusistebėjimą prie dasižinojimo apie persikeitimą Tado į kudykį. P. M. Stanelienei nieko negalima užmesti, — tai buvo gyva dvarponio moteris iš stuomens ir liemens. Jos paviršutinė išveizda tam ir tinka.

Gydytojas — J. Verbyla paviršutiniai atrodė tikru gydytoju ir gana tikrai ir naturališkai nudavė; tik reikėjo save liuosiau jausti ir aiškiau išreikšti nusiminimą. Advokatas — B. Mikulis buvo gana typiškas, kiek mažiau reikėjo ant vietos tupinėti. Kiek blogiau nudavė bobą — S. Norvaičiutė. Tadas — M. Janušionis būtų išėjęs typišku, tik pagadino tada, kada prieš jį atsiklaupė jo ponas. Tas ant jo jokio įspudžio nepadarė.

Reikia saugoties kalboje. Nekurie lošikai vartojo žodžius: yes, shur — tas labai keistai skamba.

Abelnai paėmus, tas teatras gana gerai nusisekė. Malonu būtų, kad tie patįs lošikai dažniau pasirodytų, tik žinoma su kitu veikalu.

Pasipiningauti tai turbūt nepavyko, nes neperdaugiausiai žmonių prisirinko.

Jūsų Korespondentas.

NEWARK, N. J.

Sausio 18. čia buvo pastatyta ant scenos „Gyvieji Nabašninkai'', pilna juokų, trijų veiksmų komediją; už juokus reikia pagirt autorių. Aktorius negalima nė girti nė peikti — savo roles jie atliko vidutiniškai; žinoma su klaidomis. Geriaus roles išpildė Gydytojo — J. Verbyla, Žindulių tarno Tado — M. Janušonis. Žmonių suėjo nedaug, užsilaikė vidutiniškai. Pelnas D. L. K. Vytauto dr-jai. **M. Ambrozeviče.**

ROCHESTER, N. J..

Pradžioj šių metų mūsų vietinių lietuvių pirmas žingsnis kultūros dirvoje tai parengimas sausio 12. per „Aido'' chorą teatro. Buvo sulošta „Amerikoniškos vestuvės''; paskui sekė dainos ir monologas; viskas nusisekė, gal sakyt, visai gerai.. Publikos nebuvo daug, nes žmonės, buvę ant parapijos susirinkimo, nebesuspėjo ateiti ant vakaro; vakaro tvarkos negalima pagirti, nes žmonės neužsilaikė ramiai, kas darė labai blogą įspudį.

Čia turiu pridurti, kad prieš pradedant tautišką hymną nuo estrados buvo paaiškinta, kad publika laike jo giedojimo turi atsistoti, kad pagerbus savo tėvynę, ką noriai publika ir išpildė.

Tą pačią dieną sausio 12. buvo šv. Jurgio parapijos metinis susirinkimas, kuris atsibuvo su vaidais, nes negalima buvo susekti, kur dingo virš tūkstančio dolerių; naujo nieko nenutarta; kalbėta apie mokestį už velikinę ir šliūbą. **Lietuvos Kareivis.**

ROCHESTER, N. J.

Vietiniai lietuviai Kalėdų ir Naujų Metų šventes praleido ramiai ir linksmai. Teko man užeiti pas nekurius savo tautiečius švenčių laike ir beveik visur radau juos besilinksminant labai dailiai ir pavizdingai; čia nesigirdi negražųs prisigėrusių pliauškimai, čia nesimato blogų, žeminančių žmogų, apsiėjimų — suėję draugai pas draugus pažaidžia, pašoka, padainuoja tautiškas daineles, pasišnekučiuoja, ir, atėjus laikui, visi ramųs ir linksmi grįžta namon. Tik vienas čia nelemtas dalykas nesenai atsitiko: vienas vaikinas antram su peiliu labai pavojingai perpjovė pilvą už merginą, nes abudu buvo įsimylėję į vieną merginą. Piktadėjas dabar sėdi kalėjime, o sužeistasis ligonbutyje — daktarai abejoja apie jo pasveikimą. Nesenai man teko užeiti pas vieną savo draugą, pas kurį turėjau progą išgirsti gan daug lietuviškų dainų, atliekamų gramofonu. Jos ant manęs padarė labai malonų įspudį, nes priminė apie Lietuvą, lietuvius ir praeities atsitikimus — puikus ir patartinas pasilinksminimas del visų. **Lietuvos Kareivis.**

PHILADELPHIA, PA.

Sausio 16. daktarai atrado tris ligonius sergančius raupais po N 1804 Adlison gt.; 2000 žmonių likosi sulaikyta namuose toje apie linkėje. Viena draugija laikė balių ir tapo sulaikyta su apie 20 automobilių ant vietos per kelias dienas. Žmonės, kurie atrasti sergančiais, juodspalviai, tarnaujanti viešose ir privatiškuose namuose, visas tas vietas aplankė daktarai „Philadelphijos limpančiųjų ligų ligonbučio''. **P. Kanakas.**

PHILADELPHIA, PA.

Kun. J. Kaulakis, aplankydamas parapiją, užėjęs pas vieną savo parapijoną, rado padėtą ant stalo „Lietuvą'', ir, dažinojęs, kad ją skaito patsai šeimininkas, patarė „Lietuvos neskaityti, nes tai esąs negeras laikraštis. Ge-

riausia esa skaityti „Draugą'' „Žvaigždę'' ir „Saulę''. Matyt mūsų dvasiškas vadovas užmiršo, kad geriaus skaityti įvairius laikraščius, o nebūti vienpusišku.

P. Kanakas.

MINERS MILLS, PA.

Šiame kaimelyj randasi 12 lietuviškų šeimynų, kitatiek pavienių ir 2 saliūnai nuo seniau, o trečias nuo Naujų Metų naujai gimęs; išviso saliūnų trįs —tai visas „biznis''. Draugysčių čionai jokių nėra; iš laikraščių čion ateina tik vienas „Draugas'' vienam saliūnininkui. Su viena augštos kilmės moteriške-saliūnininke buvau išėjęs ant disputo kaslink apšvietos; belaikant „prakalbas'' viens prieš kitą, ji išreiškė, jog jokio apšvietimo žmogui nereikia, nes tamsesniam žmogui lengviau gyvent ant svieto ir mirt; taip mu dviem bešnekant, aš patėmijau begulintį prie pečiaus šunį ir saldžiai bemieganti; rodydamas pirštu į pastarąjį „subjektą'', pratariau, kad tam keturkojui yra lengviausiai gyvent ir „mirt''. Moteriškė mane suprato ir, užrausdama, nutilo. **P. Pilėnas.**

PLAINS, PA.

Šiame kaime turėjau laimę surast apie 12 lietuviškųjų šeimynų ir vieną „saliūn-kyperį''. Žmoneliai čionai, matyt materiališkai ne blogiausiai laikosi; dauguma iš jų turi savo nuosavias stubas, laiko po porą raguočių. Prie apšvietos ne kaip labai linkę, nors negirtuokliai; po darbui liuosas valandas praleidžia pypkių rūkyme ir gulėjime. Iš jaunų vaikinų yra čion mokančių skaityt ir rašyt ir nieko nemokančių randasi; jie gyvena visi išvien — vienoj stuboj; kaip mokantieji nieko neskaito, taip ir nemokantieji neskaito, nes jie nemoka, ir visi pasidaro lygųs; tiesa, brolišku mas ir solidariškumas man patinka, tiktai ne toks, bet kitoks.

Iš draugysčių čionai girdėti S. L. K. A.; taigi apie 4 egz. „Draugų'' pareina, o kitokios pakraipos laikraščių visai nėra. Lankydamas aš čionai užrašiau jaunam vaikinui V. P. „Vien. Liet.'', — tai bus pirmtutins pirmeiviškas laikraštis šiame kampelyje.

P. Pilėnas.

CHICAGO, ILL.

Sausio 12. Rolubio svetainėje Lietuvių Laisvamanių Francisco Ferrero kuopa parengė literatišką vakarą. Pirmiausiai p. J. Laukis skaitė lekciją ant tėmos „Tiesa netikėti''; paskaita buvo atlikta gan puikiai, ir klausytojai užsilaikė ramiai. Paskui kalbėjo B. Šidiškis ant tėmos „Bažnyčia, despotizmas ir respublikos valdžia''. Bet ta jo kalba labai sujudino publiką ir svetainėje kilo betvarkė, o kiti visai ją apleido.

Prakalboje galima buvo patėmyti perdaug anarchistiškos dvasios ir bereikalingų šūkavimų.

Labai geistina, kad mūsų kalbėtojai, stodami kalbėt, prisirengtų geriau ir nevargintų bereikalo publikos. Galop buvo tveriamas I. W. W. lietuviškas skyrius. Vakaras užsibaigė ramiai.

J. B.V.

NEW BRITAIN, CONN.

(Mūsų kor.)

Nedėlioj, sausio 12 atsibuvo Miko Petrausko koncertas. Koncerte dalyvavo dar p-lė Petrė Pricevičiutė, ir pp. V. ir P. Bagdanavičiai iš Waterbury, (abu pastarieji — klernatistai) ir pianistas p. P. Čiurlionis.

Koncertas susirinkusiems gana patiko, ypatingai tautinės dainos; p-lė Pricevičiutė pasirodė turinti gana dailų balsą. Duetus, „Kregždelė'' iš operettės Kaminakrėtis „Tikra meilė stebūklinga'' — buvo sudainuota artistiškai, taip kad šį pastarąjį publikai iššaukus prisiėjo antru syk padainuoti.

Pp. Bagdanavičiai ir-gi, matyt, gerai išsilavinę klarnetistai.

Bet negalima panašiai atsilieptі apie medžiagišką koncerto pasisekimą, nes žmonių buvo prisirinkę gan maža.

PITTSTON, PA.

Iniciativa Savitarpinio Lavinimosi Ratelio ir pasidarbavimu veiklesnių tautiečių — A. Valinčiaus, A. Galinsko, J. S. Vaškevičiaus ir J. Joneliuno tapo įkurtas lietuviškas kningynas. Kningų jame randasi į porą šimtų visokio turinio, — jos ar paaukautos ar paskolintos vietinių lietuvių; taipgi sunešami beveik visi Amerikos lietuviški laikraščiai.

Svarbu tas, kad kningyne randasi nemaža senų laikraščių — „Vienybės Lietuvninkų'', „Apžvalgos'' ir kitų, kas žinoma, retai kur užeinama. Kaip matyti, kningynas galės gyvuoti, nes lietuviai remia jį; prie kningyno dragystės bėgyje poros savaičių prisirašė 70 narių; vietinės draugystės taip-pat nelabai juo baidosi. Miesto majoras (anglas) žadėjo taip-gi kuom galėdamas remti.

Iš Harrisburg, Pa. nuo valstijos kningynų komiteto rengėjai gavo gana simpatišką laišką, — mat, čia lietuviai pirmutiniai pasirodė su kningynu.

Tat, broliai ir sesutės, lankykime kningyną ir imkimės už apšvietos, o daug visokių sunkenybių nuo mūsų sprandų nusiris.

Kningynas atdaras kasdien nuo 7 vak. iki 12 val. nakties, o šventomis dienomis — nuo 12 val. pusiaudienio iki 12 val. nakties.

J. Pelėda.

WATERBURY, CONN.

Nedėlios vakare, sausio 12. svetainėje ant Bank gatvės „Šviesos'' draugija parengė diskusijas. Tėma buvo sekanti: „Ką lietuviai darytų, jeigu iškiltų karė Rusijos su Austrija, o lenkai sukeltų sukilimą pasiduodami Austrijos globon ir ar lietuviams būtų naudinga prisidėti prie lenkų sukilimo ar ne?'' Žmonių susirinko pusėtinai, ir pusė aštuntos val. prasidėjo diskusijos. Išrinktas diskusijų pirmininkas, p. A. Sagevičė, užėmęs savo vietą, paprašė publikos ramiai užsilaikyti ir nekalbėti be leidimo. Štai tuojau pasiprašo p. J. Šaliunas balso ir sako, kad šį vakarą negalima diskusuot, nes yra neužžiūrimų ypatų, o kadangi tėma yra kaslink Rusijos valdžios, tai gali taip atsitikti, kaip su kuningais Tumu ir Olšausku. Tuoj nuo sėdynės pašoko p. J. Konkolauskas, apie kurį rašė „Lietuva'', reikalaudamas nuo p. J. Šaliuno parodyti tikrus faktus kaslink įskundimo minėtų kuningų Rusijos valdžiai. J. Šaliunas atsako: „Aš tamstos neįvardinu šnipu, bet tiktai pasiremdamas „Lietuvos'' redakcijos aprašymu, parsergiu šiuo vakaro diskusantus''. Toliaus dar atsako p. J. Konkolauskas, kad ir „Lietuva'' negalinti darodyti tikros tiesos, kad jis yra šnipas, nes nuo „Lietuvos'' redakcijos reikalavęs prisiuntimo dokumentų, o ji neprisiuntusi; tokiu būdu „Lietuvos'' redakcija pasirodanti, kad pati esanti Rusijos šnipu ir turinti sąryšius su Rusijos valdžia. Tuojau pasigirsta diskusijų pirmininko balsas, kad paliautų tuos ginčus varę, nes šį vakarą ne apie šnipus paimta tėma ir tuojau visi truputį aptilo, bet tai iš vienos, tai iš kitos pusės pasigirsta balsai, kad reikia balsuot — ar gali būt diskusijose p. J. Konkolauskas, „Lietuvos'' redakcijos įvardintas šnipas, ar ne? Tuomet diskusijų pirmininkas ir p. J. Konkolauskas padaro tam tikrus slaptam balsavimui poperukus; išdalina juos balsuotojams ir, kuomet surenka balsus, pasirodo, kad p. J. Konkolauskas turi prasišalinti iš diskusijų vakaro. Tuomet p. J. Konkolauskas, nieko nesakęs, pasiima savo ploščių ir, eidamas linkon durių, pažvelgęs rūsčiai į p. J. Šaliuną, sustojęs tarė: „Tamsta išreikalavai, kad mane prašalintų iš diskusijų vakaro, tai už tą tamstai tariu širdingą ačiu, vienok aš parodysiu, ką aš galiu''. Išeinant p. J. Konkolauskui, p. J. Šaliunas jį užtikrino, kad, kuomet jisai pasiteisins „Lietuvos'' **redakcijai ir** pasirodys nekaltu **nuo tų juodų** dėmių, tuomet jis šitoj pačioj svetainėj prie publikos perprašys jį ir paduos jam savo ranką, pripažindamas jį nekaltu, bet dabar.....

Po išėjimo p. J. Konkolausko prasidėjo gan rimtos diskusijos, kurios pasibaigė 10 val. Liko išnešta sekanti rezoliucija, kad „jei gu iškiltų karė Rusijos su Austrija, o lenkai sukeltų maištą, pasiduodami po Austrijos globa, tai lietuviams nereikia niekur prisidėti, bet būti taip, kaip dabar jie yra''. **Vaikas.**

UNION CITY (NAUGATUCK), CONN.

Šis miestelis nors ir nedidelis, bet gerai apgyventas lietuviais; yra suviršum šimtas šeimynų, apie pusantro šimto vaikinų ir apie šimtą merginų. Lietuviai daugiausiai dirba guminių čeverykų (kaliošų) fabrikuose; kiti-gi dirba liejyklose ir roberinių ploščių dirbuvėje.

Čionykščiai lietuviai mėgsta tverti pašalpines draugystes, bet per daugumą negali jos atsakančiai atsiekti savo tikslo, nes perdaug išsisklaido spėkos. Geriausią illustraciją tvarkos ir veikimo paduoda Šv. Jurgio draugystė, kuri šiek-tiek veikė ir vienijo lietuvius.

Yra čion taip-gi politiškas klubas, kurio nariai pusėtinai užsiima skaitymu laikraščių ir kningų — jie turi visus amerikoniškus lietuviškus laikraščius ir keletą iš Lietuvos; apart to klubo nariai pagelbsti išsiimti ukėsystės poperas.

Žinoma, tarpe lietuvių atsiranda ir tokių, kurie tartum tyčia nori viską išardyti ir kenkti draugiškam darbui, bet reikia vilties, kad tokie žmonės su laiku išnyks.

Galop čia yra susitvėrusi ir lietuvių Teatrališka draugystė, į kurią priguli apie keturiosdešimts ypatų; laiks nuo laiko šita draugystė sulošia šiokį-tokį veikalėlį ir palinksmina vietinius lietuvius. Geistina, kad draugija daugiau atkreiptų savo akį ant atlikimo statomų ant scenos veikalų ir paragintų narius daugiau veikti. Buvo neva pradėta mokinties dainuoti, bet ant nelaimės mokytojas išvažiavo į kitą miestą, ir tokiu būdu, negaunant gero mokytojaus, viskas atidėta ant tolesnio laiko.

Esančioj čia I. W. of W. unijoj yra apie keturios ar penkios dešimtis narių, — daugiausiai lietuviai; sausio 5. miesto salėje, tai unijai kviečiant, kalbėjo Ettor, bet, kaip girdėti, nelabai kokį įspūdį padarė ant svetimtaučių.

Zuikis.

NAUGATUCK, CONN.

Subatoj, sausio 11. atsibuvo pas mus teatras ir balius, parengtas Lietuvių Polit. Klubo. Buvo pastatyta scenoje vieno veiksmo drama — „Viršaičio vargai''. Aktoriai veikalą sulošė neblogai. Paskui buvo deklamacijos, o potam prasidėjo balius.

Norit čia ir mažai lietuvių, bet jų gyvavimas vis apsireiškia.

Plevėsa.

ATHOL, MASS.

Sausio 12. buvo susirinkimas Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugystės. Gan plačiai buvo kalbėta apie prisidėjimą prie imigrantų šelpimo draugystės; nurodyta mokėti po 20c. per metus; pasirodė ir priešai to sumanymo; dauguma įmokėjo tuos 20c. Paskui atsibuvo rinkimai valdybos.

F. J. Levinskas.

GRAND RAPIDS, MICH.

Sausio 5. TMD. 58 kuopa parengė prakalbas Woodmens svetainėje atminčiai 10 metų sukakimo nuo mirties Kėkšto. L. Braškis papasakojo Kėkšto biografiją. Antras kalbėjo TMD. pirmininkas, p. Pr. Butkus iš Chicagos; jis aiškino TMD. siekius, ir koki esti nariams nauda į ją prigulėti; buvo taipgi kalbėta apie SLA. ir apie Susivienijimą Visų Lietuvių Draugijų Amerikoje, nes pradžia tam esanti padėta Chicagos draugijų susivienijime. Tarpuose buvo deklamacijos. Žmonių buvo pilna svetainė. TMD. 58 kp keletą metų atgal buvo skaitlinga nariais, turėjo gerą vyrų chorą; dabar-gi ji kiek sumažėjo, ir choras, regis, nyksta, nes ant šių prakalbų niekas nedainavo, nors už mėnesio laiko žinojo, kad bus prakalbos. Reikia vilties, kad ateityje vėl viskas pagerės.

Miestas uždarė visus paleistuvių namus, vadinamus „red lamps''; gyventojai labai iš to džiaugiasi, nes švaresnis bus dabar miestas. **Garnupis.**

ATSIŠAUKIMAS Į AMERIKOS LIETUVIUS.

Garbingi Tautiečiai!

Kaip galėjote pastebėti iš Amerikoje einančių mūsų kalba laikraščių, „Birutė'' žadėjo siųsti pas Amerikos lietuvius savo atstovą. Tą žingsnį „Birutė'' padarė pačio gyvenimo priversta. Prūsų arba Mažosios Lietuvos suvokietėjimas, ačiu Vokietijos valdžios pastangoms, yra augšto laipsnio pasiekęs. Vokiečių valdžia ir dabar nepaliauna varius visokiais būdais savo tą Mažosios Lietuvos suvokietėjimo politiką. Kaip galima iš įvairių statistikos šaltinių pastebėti, lietuvių, arba teisingiau, prisipažįstančių save lietuviais skaitlius kasmet vis mažėja. Iš to galima matyti, kad vokiečiams darbas eina pasekmingai, ir jeigu męs, lietuviai, nepasipriešinsime greitu ir su užtektina jėga toms vokiečių pastangoms ištautinti Mažąją Lietuvą, tai arti tas laikas, kuomet apie šį Lietuvos kraštą, kaipo mūsų tautos dalį, liks tiktai atminimas. Tūli prakilnesni Prūsų lietuviai tą jau senai suprato ir visomis jėgomis stengėsi ir stengiasi išgelbėti šią mūsų tautadalę nuog galutinės mirties. Tam tikslui jie nesigailėjo nei darbo, nei jėgų. Tam pačiam tikslui tautiškai atgaivinti Mažąją Lietuvą buvo įkurta „Birutė''. Per visą savo ėjimo laiką ji, kiek galėdama, kovojo priešai naikinančią mūsų tautą vokiečių politiką. Visas tas sunkus darbas buvo atliekamas atskirų žmonių jėgomis, pasišventimu. Męs aiškiai matome, kaip nelygi yra ta kova: iš vienos pusės milžiniška valstija, kuri lietuvių ištautinimui gali mesti ir meta dešimtis, šimtus tūkstančių ir kuri, varydama tą darbą nuog senai turi tvirtai išdirbtą tam tikslui organizaciją ir planą — iš kitos pusės keletas prakilnesnių lietuvių, trokštančių savo Tėvynės atgijimo, nesigailančių nieko savo Tėvynės atgaivinimui ir šale tos mažos tėvynainių kuopelės žemai stovinti tautiškame susipratime ir suvokietėjimo svaigulių pagauta liaudis. Nelygi kova! Nežiūrint į kovos nelygumą, ji visuomet kuoveikiausiai buvo vedama. Bet jėgos juk mažos ir sunkioj karionėj greit nyko. Kartą jos buvo pasibaigę, ir tuomet Amerikos lietuviai suprato savo brolių, Prūsų lietuvių, sunkų padėjimą, atjautė ir parėmė jį. Ačiu tai paramai, sunkus atgaivinimo darbas prasidėjo didesnėmis jėgomis, veikiai ir žymiai prasiplatino. Taip žymiai ir noriai iškarto savo tautiečius parėmę, Amerikos lietuviai apie juos greitai užmiršo. Išsibaigė metai, bet Amerikos lietuviai apie „Birutę'' jos sunkų ir svarbų mūsų tautai darbą, rodos, visai nei nežino. Ir tai po tokios išpradžių karštos paramos „Birutė'', nors ir matydama, kaip Amerikos lietuviai ją užmiršo, vis-gi stengėsi veikti toliaus ir dėjo kovon paskutines jėgas. Juk tai vienintėlis Mažosios Lietuvos visuomeniškai-politiškas laikraštis, besirūpinnantis savo tautos atgaivinimu, ir jai žūnant, žųsta ir visas jau prasidėjęs ir susiglaudęs prie jos tautiškas Mažosios Lietuvos judėjimas. Šaukėsi prie savo santautiečių „Birutė'', bet jos balsas skambėjo, tartum tyruose, be aido. Šaukėsi ne vien „Birutė''. Beveik visi įžymesnieji Mažosios Lietuvos veikėjai, matydami pavojų, gręsiantį, „Birutei'' žuvus, visam dar jaunučiui, bet jau išlėto augančiam tėnykščiui mūsų tautos judėjimui, tam tikrame atsišaukime atsiliepė į Amerikos lietuvių visuomenę, nurodydami „Birutės'' svarbumą ir jos parėmimo reikalingumą. O parama reikalinga, labai reikalinga. Darban įdėtos paskutinės jėgos: **jeigu nebus greitos paramos, tai už savaitės, kitos „Birutė'', vienintėlis Mažosios Lietuvos apgynėjas ir žadintojas, turės nustoti, ir su ja žųsta viena paskutinių vilčių atgaivinti šią mūsų Tėvynės dalį.**

Lietuviai-Tautiečiai! Plati Amerikos visuomenė! Ar-gi gali tas paskutinis Mažosios Lietuvos varpas nutilti? Neužmirškime, kas pasakyta prūsiečių atsišaukime: „Mažoji Lietuva buvo tvirtovė, iš kurios paleistas pirmas spausdintas žodis į rusų prislėgtą ir persekiojamą Didžiąją Lietuvą. Iš Mažosios Lietuvos ėjo per ilgus metus laikraščių laikraščiai ir platndamiesi po visą Lietuvą, nešė su savim šviesos spindulius ir paramą mūsų broliams, augštaičiams ir žemaičiams''. Perskaitykime tą visą atsišaukimą, ir pamatysime, kiek męs visi esame Mažąjai Lietuvai kalti. Daugdaug męs jai skolingi. Šiandien ji yra sunkiame padėjime. Tat, mūsų privalumas yra atsilyginti, kuodaugiausiai paremti Prūsų Lietuvą. Pagelbėkime prūsiečiams vienintėlio jų organo parėmimu, per susirinkimus kelkime aiškėn tą svarbų mūsų tautai klausimą, rūpinkimės įsteigti bendriją, kuri galėtų palaikyti tą Mažosios Lietuvos, tariant, vienturtę — žodžiu, stengkimės visomis jėgomis išgelbėti „Birutę'' ir podraug visą tautadalę nuog galutinės mirties!

Lietuviai! Paduokite ranką Mažąjai Lietuvai, nes, jeigu ją užmiršite, ji už valandėlės, kitos visiškai pražus, išnyks amžinai mūsų tautai.

J. A. Chmieliauskas,
„Birutės'' Redakcijos atstovas.

Pr. Gudas.

Tamsiojo Kontinento ištyrimas.

(Užbaiga.)

Bruce'o kninga buvo nemažu paugštinimu tyrinėti Afriką. Bet vis tai buvo pavojingas darbas, ir jis tik palengva tebuvo varomas pirmyn. Mungo Park buvo sekantis keleivis, kuris atliko šioto žymaus. Jis buvo gydytojas. Iš pradžios jam Afrikoje nesisekė. Buvo net papuolęs į rankas laukinių žmonių. Nors jam pasisekė pabėgti, bet užtai raistuose smarkiai apsirgo ir būt miręs, jei nebūtų mielaširdingas vietinis jį aprupinęs. Praslinkus kiek metų su keturiasdešimts penkiais draugais leidosi jis kelionėn išnaujo. Kuomet pasiekė upę Niger, su juom pasiliko tik septyni draugai. Jis kningoj aprašė savo kelionę ir pasiuntė ją į Angliją, o pats tęsė upe savo kelionę. Bet štai jį sutinka baisi nelaimė, kuri užsibaigė mirtimi. Jo laivas užšoko ant pavandeninės olos ir, kuomet Park su savo draugais stengėsi atsiliuosuoti, subėgo laukiniai žmonės ir visus užplumpino. Nuog to laiko daugiau ir daugiau žmonių keliavo Afrikon. Hugh Clapperton su atsidavimu jieškojo Nigerio pradžios, bet tas jam nepavyko. Užtat jis padarė kitus atidengimus, ir Anglija pasiuntė jį į Afriką antru kartu. Tarp ėjusių su juo buvo Richard Lander. Kelionėj visi mirė apart Landerio. Jis aprašė viską, kas atsitiko ir ką jie matė ir atrado. Viskas buvo ant tiek gerai, kad Anglija vėi jį išsiuntė atgal. Tuo kartu jis žuvo tarp laukinių žmonių.

Livingstone ir Stanley yra žymiausi Afrikos tyrinėtojai Livingstone pradėjo savo kelienę pietinėj Afrikoj, Transvaliuje ir keliavo į žiemius. Savo kelyje jis užtiko didį ežerą Ngami ir pasiryžo ištirti žemes abipusiai to ežero. Ant to padėjo veik keturis metus. Pirmiau tyrinėjo žemes į vakarus nuo ežero iki pat Atlantikos. Paskui, pasisukęs atgal, jis tyrinėjo į rytus nuo ežero iki pat Indijinio vandenyno. Livingstone dažnai sargaliavo ir neretai stingo jam maisto ir gyduolių; niekuomet, vienok jis nepuolė dvasioje. Jis buvo taip-gi misionierius ir, kur tik ėjo, vis skelbė Dievo žodį vietiniams gyventojams ir buvo jų mylimas. Tūli sekė jį, kaipo mokiniai iki pat jo mirties.

Po kiek laiko buvo sugrįžęs į Angliją ilsėtis, bet paskui vėl ėjo atgal. Jo pati mirė Afrikoj. Nors tas jam buvo smarkus smūgis, tačiaus jis tęsė savo darbą, tyrinėdamas šalį ir skelbdamas Dievo žodį. Jis ištyrė daug svarbjų upių ir atrado didžius ežerus viduryj milžiniškų miškų. Tarp ko kito jieškojo atsakančiausių vietų apsigyventi baltiemsiems. Privargęs

vėl grįžo Anglijon ant poilsio, bet praėjus trumpam laikui jis pasiryžo visai apsigyventi tarp laukinių žmonių ir žiaurių žvėrių ir kentėti nuo drugio. Galop jis pasijuto nebegalįs toliau veikti; pusbadis, veik galutinai ligos pakirstas, radosi jis tuokart vietoj Udžidži. Tuotarpu jo draugai labai buvo susirūpinę, negaudami nuo jo žinios. Tapo pasiųstas kitas tyrinėtojas jieškoti Livingstone'o. Pasiųstasis vyras buvo Henry Morton Stanley. Jo tikras vardas buvo Rowlands. Iš mažens sunkiai vargdamas savo tėvynėj Anglijoj, jaunu atėjo Amerikon ir čion priėmė amerikono vardą Stanley, kurs buvo jo didis draugas. Jis keliavo labai daug ir vis pasekmingai. Todel vienas amerikonas, laikraščio leidėjas, išleido jį Afrikon jieškoti Livingstone'o. Pribuvęs į Zanzibar'ą, Stanley išsirengė ir leidosi į tą vietą, kur numanė esąs Livingstone. Stanley pribuvo į Udžidži laiku, kad suteikti pagalbą Livingstone'ui, kurį atrado išblyškusį, sublogusį ir nudriskusį. Stanley, palikęs Livingstone'ui maisto, rūbų, gyduolių sugrįžo namon. Pagerėjęs Livingstone stojo vėl prie darbo ir dirbo, pakol jį galutinai nepakirto liga. Visai sunegalėjęs, sakė savo žmonėms: „Pastatykit man grintelę, kurioj aš galėčiau numirti. Man baisiai šalta; apdėkit gerai tą grintelę žole''. Pastatė jam grintelę ir joj paliko jį. Ryte jį rado klūpantį prie lovos. Didis keleivis ir didis misionierius tapo pašauktas prie Dievo, kuomet klūpėjo ant maldos. Jo mylimi tarnai žinojo, kad jo draugai norės jį pakavoti Anglijoj, ir todel jie pasirengė nešti jo lovoną į Zanzibaro miestą — šimtus mylių atstu nuo mirimo vietos. Prietaringi laukiniai žmonės bijojosi, kad kokį piktą neužtraktų ant tų žemių, per kurias bus nešamas jo lavonas. Matydami tą pavojų, Livingstone'o draugai padarė punduką ir sakė, kad jame yra lavonas. Tą punduką ir pakasė. Bet ištikrųjų jie suviniojo lavoną į kitą punduką ir sakė, kad tai yra daiktų ryšys. Tokiu budu laimingai jie pasiekė Zanzibar'ą. Iš tėn jis buvo pergabentas į Angliją ir pakavotas Westminister'io vienuolyne.

Stanley, Livingstone'o išgelbėtojas, sugrįžo į Afriką ir ištyrė ežerą Tanganiką ir upę Kongo. Paskui daug ir kitų garsių vyrų tyrinėjo Afriką. Speke ir Grant su dideliu pavojum tyrinėjo ežerus. Samuel Baker tyrinėjo Niliaus pradžią ir atrado ežerą Albert Nyanzą.

Dabarties Tamsusis Kontinentas paaiškėjo, nors ir nevisai. Anglija, Portugalija, Francija, Belgija ir Vokietija turi tėn savo kolonijas. Iš tų kolonijų žmonės leidžiasi gilyn į šalį. Afrika yra tris kartus didesnė už Europą, ir tūlose jos dalyse žmogus tegali praeiti tik keletą mylių į dieną. Tad nenuostabu, kad dar neviskas tapo ištyrta.

Laiškai Iš Lietuvos.

ŠATĖS, TELŠIŲ PAV.

Brangus Brolau!

Daug jau laiko prabėgo, kaip Tamsta apleidai Lietuvą. Gaila mums visiems, pamislijus apie Tamstą, bet, manau, kad ir pačiam pasidaro griaudu, atsiminus apie savo gimtinę, apie Šates, Geidučius ir tt. Man rodos, kad Tamsta, taip mylėjęs savo kraštą ir žmones, turėjęs tokį prisirišimą prie sodžiaus gyventojų ir gamtos gražumų, negali tėn svetur-Amerikoje surasti sau pilno ramumo, užganėdinimo ir linksmumo... Man rodos, kad Tamsta labai tankiai persineši dvasia į Lietuvą, į savo gimimo namelį, į savo numylėtą apluoką.

Tą viską jaučiant, man labai sunku pasidaro ant širdies, — man stačiai gaila, kad Tamsta vargsti ir sielvartauji svetimuose kraštuose... Tur-būt aš neapsirinku taip manydamas?... Pasakykgi man tikrą teisybę, kaip jautiesi Amerikoje? Kaip patinka to krašto gyvenimas, žmonės, miestai, gamta, visa tvarka ir tt ir tt?. Juk neapsakomai daug dabar kalbama apie Ameriką, o tikras žinias sunku, kur sugaudyti. Dauguma-gi mano, kad Amerika — tai laimės kraštas, tai, taip sakyti, „žemiškas rojus''; bet mano protas rodo visai ką priešingą. Aš negaliu perstatyti, kad būt gerai darbininkams tėn, kur jie suplaukia šimtais tūkstančių iš visų pasaulės kraštų; aš negaliu perstatyti, kad darbininkų padėjimas būt geras tėn, kur kapitalizmas yr pakilęs ant augščiausio laipsnio, kur eina smarkiausia kova tarp darbininkų ir kapitalo — fabrikantų. Priešingai, man rodos, kad padėjimas darbininkų iš daugel atžvilgių yra daug blogesnis, negu Europoj.

Ištiesų, kam-gi fabrikantams „ceremonyties'' su darbininkais, kad jų priplaukia perpilnai iš visų kraštų, kad jie su nusižeminimu prašo fabrikantų darbo?... Kiek man teko patyrti iš laikraščių ir Tamstos laiškų, darbininkas Amerikos dirbtuvėse visai yra neapsaugotas; jis dirba labai nehygijeniškose sąlygose, prie to jis dirba neapsakomai smarkiai ir sunkiai. Fabrikantui visai nerūpi, kad darbininkai, būdami tokiame padėjime, greit pristos, neteks spėkų, galutinai nusikankins ir turės atsitraukti iš dirbtuvės, kaipo nereikalingos atmatos fabrikantas to nepaiso — jis žino, kad už fabrikos durių laukia minios naujų darbininkų, suvažiavusių iš visų kraštų laimės sau ieškotų; fabriko atstovui reikia tik pamoti ranka, nes susikalbėti su ateiviais negali, ir darbininkų privirsta, kiek reikiant. Padėkavojant tokiam baisiam darbininkų padėjimui, mės matome, kaip daug jų žūsta nuo nelaimingų prietikių, kaip daug lieka sužeistais ir pasidaro kaliekomis, kaip daug jų, nukankintų dirbtuvėse, be laiko miršta... Reik pažvelgti ant didžiųjų miestų statistikos, kur parodoma, kiek miršta žemųjų luomų žmonių, kiek gauna galą per nelaimingus atstikimus, kiek lieka sužeistų ir tt., o tada jau galima bus geriau perstatyti padėjimą ateivių-darbininkų Amerikoje.

O kur angliakasyklų darbininkai? — šiurpis eina per kūną, pamislijus apie jų darbą, apie tą, kad jie kasryt, eidami ant darbo, atsisveikina su savo vaikais ir artimaisiais, nes nežino, ar nuvažiavus į gilius urvus, teks jiems sugrįžti atgal; juk beveik kiekviename Amerikos laikraščio numeryje garsinama apie užgriuvimus darbininkų būrių angliakasyklose.

Bet nekurie ant mano tokių kalbų atsako, kad Amerikoj greit galima turčiu pasidaryti, nes už darbą nespėji piningus imti. Tiesa, kiek teko patyrti, užmokesnis Amerikoje augštesnis, kaip visur kitur, bet ir išlaidos tėnai nemažos ir lietuviai išeiviai tankiai baisiai skursta. Prie to baisus išsiplatinimas girtuoklystės, ką galima matyti iš Amerikos laikraščių korespondencijų, galutinai nukankina kūniškai ir dvasiškai lietuvius-darbininkus ir padaro juos tikrais vargšais.

Daugelis šaukia, kad Amerikoje — didžiausia laisvė; bet ir tas man kaip-tai keistai išrodo: iš laikraščių matome, kad darbininkai laike streikų mušami, niekinami, areštuojami ir kankinami kalėjimuose, ne mažiau, kaip Rusijoje; o apie visus Amerikos policijos žiaurius ir blogus darbus, tai baisu ir pamislyti... Čia dar reikia pridėti lietuvių ištautėjimą, puolimą doroje ir visus kitus blogus papročius ir tada aiškiau galima sau perstatyti, kaip gyvena mūsų broliai-lietuviai Amerikoje ir kokią reikšmę turi išeivystė del lietuvių tautos.

Perprašau, brolau, kad taip iškrypau iš laiško ribų ir užsiėmiau aprašymu nekurių savo nuomonių, kaslink išeivystės ir šiaip pašalinių dalykų. Tą darau delto, kad išeivystės liga dabar serga visa Lietuva, kad išeivystė atneša Lietuvai ir lietuviams didelę skriaudą, kad apie išeivystę ir Ameriką dabar kalbama, kur tik sueina krūvon keli žmonės. Daug prisieina apie tai kalbėti, daug ginčyties, — užtat aš ir noriu plačiau apie viską žinoti, kad galėčiau kiekvienam savo draugui teisingai papasakoti apie Ameriką ir padėjimą tėn lietuvių. Meldžiu man plačiai aprašyti apie visus augščiau užkliudytus mano klausimus; meldžiu nurodyti, ant kiek atsako išdėstytos čia mano nuomonės, tikrai teisybei. Gal aš klystu, gal ištiesų Amerikoje yra aukso kalnai, kur kiekvienas nuvažiavęs vargšas-lietuvis gal tapti turtingu ir laimingu?... Taigi, parodyk man tikrą teisybę, perstatyk man Ameriką pilnoje šviesoje, idant mės likę Lietuvoje žinotumėm, kaip gyvena tėn — už jūrių-marių — mūsų broliai, sesės, giminaičiai, draugai ir pažįstami...

Dabar, nors trumpai, pranešiu apie mūsų gyvenimą Lietuvoje— apie vargus-bėdas ir linksmybes, nes vilous, kad tas Tamstai labai indomu žinoti.

Visupirmu turiu pranešti, kad po Tamstos išvažiavimo, mūsų kampelyj įvyko šiokios-tokios permainos visuomenės gyvenime, ypač tas apsireiškia tarpe mūsų jaunimo — jis kaip-tai sukruto ir, nors mažais žinksneliais, bet vis eina pirmyn.

Vis tankiau ir tankiau galima matyti jaunimą skaitantį laikraščius bei kningutes ir girdėti pasikalbėjimus apie mokslą, dorą ir blaivystę. Stačiai malonu darosi, pamislijus, kad keli metai atgal jaunimas buvo atsidavęs vien tik girtuoklystei ir tuščioms kalboms, o dabar jis jau stoja ant tiesaus kelio, jis su paniekinimu žiūri ant visų negerų darbų, — jis dabar atbudo ir trokšta gyventi ir naudotis viskuom, kas tik žmogui gal suteikti naudą ar tai medžiagiškame, ar dvasios reikaluose. Žinoma, dar ne visi pažino savo klaidas, dar ne visi stoja prie mokslo ir blaivybės, bet tokių vargšų skaitlius, kaip man rodos, vis eina mažyn, ir, reik tikėtis, kad ateis laikas, kada mūsų jaunoji karta ves padorų ir blaivų gyvenimą, eis takais mokslo ir vienybės ir stos tikrais, darbščiais sūnais Lietuvos-tėvynės...

Malonu man perstayti savo mintyse tokią mūsų jaunosios kartos ateitį, bet šimtą kartų būt maloniau būti ir veikti pačiam tarpe tokios jaunuomenės. Gal aš perdaug svajoju apie tokią gražią ateitį, apie apšvietą ir blaivą jaunimą?... — Ne ir ne — tvirtina kokis-tai balsas gilumoje mano sielos, — juk mės matome, kad jau jaunimas persimainė, o čia juk seka minios tų mažučių vaikelių ir mergaičių, kurie dabar lanko pradines mokyklas, kuriems skiepijama meilė, dora, blaivybė, prisirišimas prie savo žmonių; kuriems suteikiamos reikalingiausios žmogaus gyvenime žinios, kaip grynai moksliškos, taip ir pašalinios. Taip, brolau, čia tikras darodymas, kad tie vaikučiai ir mergaitės su laiku bus apsišvietusiais ir susipratusiais žmonėmis, mylinčiais savo kraštą, mokslą, dorą ir blaivybę...

Mūsų Juozukas ir Nastikė lanko Šačių mokyklą. Laike Kalėdų mokykloje buvo parengta „eglelė'' su žaislais ir sulošta komedija „Į mokslą''; apart to buvo sakytos eilės, sudainuota daug dainų ir atlikta daug juokų, pritaikintų prie tų nekaltų kūdikėlių. Ant Naujų Metų manome surengti šeimyniską vakarėlį, ant kurio norime sulošti tris komedijikes: „Apsiriko'', „Aš numiriau'' ir „Kvailą supras — aklą pažįs''. Lošime antros ir trečios ir aš dalyvausiu; trečiojoj-gi dalyvaus ir mano sesutės — Magdikė su Petronėle. Čia turiu priminti, kad gale spalio mėnesio labai puikus vakarėlis atsibuvo Kaukolikuose. Lošėme dviejų veiksmų komediją — „Nepadėjus — nėr ko kasti'' ir „Kvailą supras — aklą pažins''; tėnai taipgi aš dalyvavau. Ant to vakaro buvo Šačių choras, kuris gan gerai atliko keletą lietuviškų dainelių; paskui buvo žaislai, lietuviški šokiai ir skrajojanti krasa.

Matai, brolau, kad ir mės jau šį-tą atliekame — o juk tai pradžia; tolyn — eis geryn. Kaip būt malonu, kad ir Tamsta būtumei tarpe mūsų, tada, manau, viskas eitų dar geriau!...

Dainos, kurios turės eiti į atskirą dainų kningą, kurią Tamsta su laiku manai išleisti, renkame visi kiekgalėdami — renka Ona Mončaitė, Kaz. Bružas ir Jonas Rimgaila iš Mosėdžio parap. Mosėdiškiuose esama labai senoviškų ir indomių dainų. P. Baipšys taip-gi renka dainas išsijuosęs po Šačių par. Nesenai susipažinau su Pronckaus sūnais iš Rumšaičių — labai dori vyrukai; vienas ruošiasi prie 4-rių klasių kvotimo, o antras yra siuvėjas — ir-gi puikiai prasilavinęs. Tai-gi anuodu sakėsi turį gerokai jau surinktų senovės dainų ir pasižadėjo rinkti dainas toliau. Paskutiniame laike susipažinau su M. Kemčiu iš Sedos par., — jis pasakojo, kad jau daug Tamstai surinkęs dainų ir dar mano dikčiai surinkti; jis žada ir paveikslėlius žymesnių to krašto vietų ir iš žmonių gyvenimo priruošti. Kreipjaus dar į kelius Šatiškių vyrukus padėti rinkti dainas — pasižadėjo. Vienu žodžiu iš tų 4—5 parapijų mės tiek pririnksime dainų, kad patsai neturėsi, kur talpinti.

Pas mus žiema visai menka — prieš Visus šventus buvo kiek pašalę, bet greit vėl atsileido; buvo kelis kartus pasnigę, vienok su ragikėmis negalima buvo pasivažinėti. Dabar jau senai nebšala, — daugiau lija. Parašyk, koks tėnai, Amerikoje, buvo oras per Kalėdas ir paskui.

Mano sveikata vis dar galutinai nepasitaiso; kiti, galima sakyti, sveiki. Juozefa liko užganėdinta Tamstos patarimais kaslink važiavimo Amerikon — ji dabar visai nustojo svajoti apie Ameriką ir sako, kad dabar jau geriau supranta apie tą „žemišką rojų''.

Nu, brolau, atleisk, kad aš taip ilgai rašiau! Labai man malonu kalbėti su Tamsta — dalinties savo jausmais, svajonėmis ir priminti visokius praeities ir dabarties įspūdžius. Mano didžiausiu troškimu yra — greičiau Tamstą pamatyti Šventojoj Žemaitijoj, Šatėse, Geidučiuose... Manau, kad Tamsta negalėsi ilgai gyventi svetur — greičiau pas mus! Siunčiame Tamstai visi žemaitiškas labas dienas ir linkime geros kloties ateityje...

Brolis Leonas Donėla.

ŽUVO.

Vargas ir vargas tam darbininkui žmogui.

Tėn gerai, kur jo nėra.

Tėn vargas, kur jis gyvena.

Stasys Raudonikis ūkininkavo Lietuvoje, — mažą gabalėlį žemės turėjo. Vienas apdirbti nepajėgdavo, samdant darbininką, neišgyvendavo: ne tik ko, bet ir maisto trūkdavo.

Vargas...

Metė Stasys ūkę, išvažiavo miestan. Tėn pradėjo jis fabrikoj dirbti. Uždirbęs keletą skatikų, užsidėjo smulkių daiktų krautuvę. Vienok greit viskas žuvo — nemokėjo gerai vesti pramoninkystės dalykus.

Ir vėl vargas...

Pradėjo Stasys svajot apie laimingają Ameriką.

Puikios-auksinės svajonės pynėsi jam galvoje apie tą laimės ir liuosybės šalį.

Stasys nelaukė ilgai.

Viską metęs, su visa savo šeimyna, jis atkeliavo Amerikon.

Bet ir čia jo nelaukė ir neapkabino savo švelnučiais sparneliais laimė.

Stasys pradėjo dirbti cukraus fabrikoje. Ilgos valandos, maža užmokestis. Sunku jam su nemaža šeimyna išgyventi. Tik kartais Stasys ramiai-laimingai atsikvėpdavo, kuomet po sunkaus dvylikos valandų darbo dienos, drebančiomis, pūslėtomis rankomis paimdavo laikraštį ir pradėdavo skaityti.

Viską jis užmiršdavo, žiūrėdamas tan juodu ant balto margytan poperan.

Bet taip ramiai jam beskaitant, besigilinant tosna išdėstytosna mintysna kildavo mintis:

— Kodel-gi taip, o ne kitaip? Kodel aš, mano draugai ir daugelis-daugelis mums panašių žmonių taip vargsta.

— Kodel? — klausdavo Stasys pats pas save.

Svarbus tai klausimas, svarbus..

Negalėjo Stasys ilgai pas save tai išlaikyti. Ta mintis, kaip kokis kirminas ėdė jam smegenis ir sakė:

— Sakyk ir savo draugui, sakyk.

Ir neiškentė Stasys.

Štai kartą, pietų laiku, kuomet darbininkai užkandžiuodami ilsėjosi, nematant užveizdoms, pasistojo Stasys ant sukrautų cukraus maišų ir prašneko:

— Broliai, kodel-gi mės taip vargstam, kodel?

Sujudo visi. Pradėjo pas juos, pirmiaus kaž-kokia neapykanta siausti ant Stasio, bet tas tamsus šešėlis greitai praslinko ir kartojosi jų užrūdijusiuose smegenyse tas-pats klausimas:

— Tai-gi kodel!?...

— O ar tu gali pasakyti?

— Taip, galiu. Na, tad ir klausykit.

Ir Stasys keletu aiškių žodžių pasakė:

— Todel, kad mės tamsūs, nesusipratę darbininkai. Mės neišmanom, nežinom, kam ir delko gyvenam ant šio svieto. Mės nesusiprantam, kad galim trumpesnį laiką dirbti ir daugiau užmokesties gauti. O tai mės galim padaryti. Galim, broliai, galim...

— Tas gal ir būtų gerai, — atsišaukė daugelis balsų. — Bet kaip tai padaryti? Kokiu būdu?...

Ir tai Stasys būtų pasakęs, bet sustaugė fabriko švilpynė, atėjo užveizdos, pradėjo sukties mašinos ir jau prasidėjo darbas, sunkus, nuobodus darbas.

Dirbant ne tik Stasys, ne tik jo draugai, bet tartum ir tos geležinės, staugiančios mašinos sakė:

— Ir mums nuobodu tokį ilgą laiką dirbti. Mės galim ką-kitą, geresnį ingyti.

Iš darbo parėjęs Stasys griebėsi laikraščio ir pradėjo jieškoti: kokiu būdu teisingiausia galima tai ingyti.

Rado.

Skaitė daugelį kartų. Ir visa tai Stasys suprato. Paaiškėjo jam, kaip ir kokiu būdu tai pradėti.

Antrą dieną, per pietus, pas Stasį jau prašė kiti jo draugai, kad paaiškintų, kokiu būdu tai pradėti, kaip išlaimėti tą kovą, kad paskui gyvenimas nors viena ašarėle palengvėtų.

Stasys apsižvalgęs, ar nėra užveizdų, pakuždomis pasakė:

— **Streikuoti!...** Streikuojant gausim viską, ką tik panorėsim... Streikuoti, broliai!...

Subruzdo žmonės. Pasišiaušė plaukai. Lengvai suplasnojo širdis. Laimingi bus, kuomet laimės streiką, laimingi.

Ir sušuko visi:

— Streikuoti, streikuoti!...

Fabrikoje, protarpjais vaikščiojo vyrai ir pasakojo-agitavo tuos, kuriems dar tas visas dalykas nebuvo taip aiškiai suprantamas. Daugiausia pasakojo, yt kaž-kokio džiaugsmo perimtas, kad tikrai reikia streikuoti, Stasys. Streikuojant daug kas bus galima laimėti.

Tarėsi, kaip čia padarius. Ir nors daug dar buvo priešingų tam visam, nes daugelis, mat, sakė, kad gan gerai uždirbą, o streikuojant labai darbdavius galės nuskriausti. Bet visgi susitaikė.

Nutarė.

Rytoj, po pietų, kuomet užšvilps darban švilpynė, visiems išeit laukan, pradėti streikuoti.

Taip ir buvo.

Švilpė fabriko švilpynė, o žmonės-darbininkai traukė per duris gatvėn. Ir sustoję ant gatvės, kad ne žodžiu, tai nors širdies jausmu, sakė:

— Mės streikuojam, reikalaujam savo — žmoniškų tiesų. Mės norim gyventi, o ne badu mirti. Mės ir-gi žmonės — tos pačios žemelės sūnūs.

Streikuoja.

Fabrika nė nejuda.

Žmonės susirinko didelėn svetainėn ir pradėjo aptardinėti, ko jie nuo darbdavių reikalauja. Nutarė reikalauti trumpesnių darbo valandų ir daugiau užmokesties.

Stasys, kaipo pirmutinis, kuriam kilo galvoje mintis: „kodel'', stovėje ant scenos ir aiškino žmonėms tai, ką pats dažinojo iš laikraščių. Žmonės klausėsi, tikėjo ir jau žinojo, kad tai senai reikėjo padaryti.

Padarę reikalavimų nutarimus, nunešė ir pakišo darbdaviui po nosies:

— Štai ko mės nuo tavęs reikalaujame!...

Darbdavis perskaitė ir nusijuokė:

— Reikalaukit, reikalaukit. Bet pamatysim, kaip čia bus.

Tuojaus prie fabriko pasirodė ginkluota policija ir milicija.

Per keletą dienų fabriko stovėjo ramiai: nesisuko, neūžė mašinos, nerūko iš kamino dūmai.

Streikieriai dienomis ir nakti-

KAZYS PUIDA.

KOL SAULĖ PATEKĖS . . .

— Niekuomet! — skubinos Rodavičia pasiaiškinti ir tuoj pridūrė: — labai norėčiau patekti šiton gegužinėn, žinoma, jei tik galima, — teisinos, spirdamas Marytę prie sienos. Gerai jis žinojo, jog joje dar permaža drąsos stačiai atsakyti, kad senoji jiedviejų pažintis, luomų lygybė ir kitos aplinkybės savo padarys.

— Girdėjau, jog tamsta tos gegužinės sumanytoja, — argumentą už argumento segė Rodavičia pakeliui prie tikslo, — taigi, jei tamstos malonė — tai pamatysiu, jei ne— ne.

Nutilo ir paslaptomis kart-kartėmis pažvelgdavo jos veidan.

Marytė visiškai sumišo ir nebežinojo nė kas atsakyti, nė kas bepradėti. Jautė gerai, kad ilgiau tylėti negalima — negražu, nemandagu. Atsakomybė prieš draugus, vienos jos sulaužymas rengėjų būrelio nutarimo — tai perdaug.

— Ne, tamsta, — drąsiu, bet kiek virpančiu balsu pradėjo, — tas ne iš manęs vienos priguli. Yra specialinis rengėjų būrelis, kuris turi surašą kviečiamųjų gegužinėn. Tas surašas yra pas p. Eimutį, tuoj pažiūrėsiu, ar tamsta tęn inrašytas.

Atsikėlė ir išėjo.

Rodavičia dabar viską suprato. Jei tame būrelyje yra Eimutis, tai jo tęnai beabejo neinrašyta. Pyktis paėmė jį prieš tą žmogų, kuris taip drąsiai ir stačiai savo teises gina.

Manęs buvo atsakos nelaukdamas išjoti, bet susilaikė. Bajoro ambicija, galų-gale nenoras nutraukti galutinai su tais namais sulaikė jį.

Už valandėlės salėn inėjo Eimutis surašu nešinas. Ištolo mandagiai linkterėjo galva ir lygiu, ramiu balsu tarė:

— P. Marė prašė manęs pažiūrėti kviečiamųjų gegužinėn surašan bene būsianti tęn tamstos pavardė. Turiu pasakyti, kad rengėjų būrelio nutarta tamstos nekviesti.

— Kodel? — pasikarščiavo Rodavičia ir tuoj pasigailėjo tą padaręs.

— Motivai pačiam tamstai gerai žinomi, o męs nepriversti prieš kiekvieną aiškinties, — aitriai pastebėjo Eimutis.

— Ačiu už pranešimą, — lūpas sukandęs ir špicrutą lankstydamas, sušnypštė Rodavičia.

— P. Marė liepė man atsiprašyti negalinti išeiti, — pridūrė Eimutis, linkterėjo mandagiai galva ir išėjo.

Nuvykęs Jurkos kambarin, surado motutę su Maryte besibarant.

Motutė tuoj nuėjo salėn. Eimutis ėmė raminti Marytę.

— Visai gerai tamsta padarei mane tęnai pasiuntus.

— Gerai, gerai! — kaprisijo Marytė.

— Pati tamsta būtum jį pakvietus ir įvairių nemalonumų iš draugų prisiklausius.

— Didelis daiktas! — sučypė ji.

— Tamsta! — sulaikė ją Eaimutis.

Tuo tarpu sugrįžo motutė Rodavičią išlydėjusi.

*
* *

Triukšminga joninių naktis...

Nesuvaldomomis, instinktivinėmis srovėmis liejas jauna gyvybė — naujas žiedas kraunas...

Gal, kur slaptingoje miško tyloje, tęn, kur žmogaus balsas jos nedrumzdžia, skleidžiasi mystiškasai paparčio žiedas, stebūklingąją galę turįs...

Gal, meilės žodį jaunikiui ištarusi, mergaitė pajunta gįslose ligšiol nesuvaikomą kraujo bangų karštį, — širdies giesmės naujus motivus, naują būtybės prasmės gaidą — išgirsta...

Gal kas jaučia ir mato gemančio jausmo takus, jo vingiuotus skraidžiojimus; neatsiektiną jaunutės širdies svajojimų viešpatiją...

Gal kas, jaunybės dienų prisiminęs, griaudulio rauda lydi paskutinį gyvą jaunybės reginį, paskutinį tverenčio, savo noruose nesuvaržytinio, jausmo spindulėlį...

Stebūklinga joninių naktis...

Naujais, dar neinmanomais reginiais ir jausmo virpėjimais, atsistojo ji Marytės vaidentuvėje, lyg kokia pasakų karalaitė, lyg būrtų deivės kaprizo akimirsninis užgaidas...

Augštas pilekalnis, smėlio šonkauliais Ventos vandenin atsirėmęs, rodos, snaudė gilia, varginama mirtimi, lyg senovę savo krūtinės slėpiniuose žadino, kad jos poezija, jos dvasios skaidrumu prabilti jaunimo širdin-žygin...

Senos, sulinkusios, kuprotos pušįs vos girdimai šlamėjo, tarytum joninių nakties slėpinius viena antrai pasakojo, tarytum miškinės būtybės tradiciją keldino savo atmintyje ir skelbė ją kas metai jaunajai, priaugančiai kartai...

Jonvabalis pravėrė savo šviesos šaltinėlį — ir jis sveikino stebūklų naktį, lenkės prieš jos slaptingąją galę...

Tik vienas Eimutis stovėjo plika galva ant augšto pilekalnio kranto ir, savin nukreiptomis akimis, žiūrėjo amžių neužmatomon erdvėn.

Ir tautos atgijimas rišos jame nesutrauktinais ryšiais su pilekalnio smėlėmis, su tąja mystiškąja žmonių supratime joninių nakties prasme, kurios nė suvokti, nė sugraibyti jo protas nestengė.

O gamta liejos jo krūtinėn nesulaikomomis srovėmis, smego širdin ir kėlė joje naujus jausmo akordus, naujais žodžiais pati su savim bylinėjos.

Gemančios gyvo jausmo bangos verpetais veržėsi iš krūtinės gelmių lyg kam pasisakyti norinčios, lyg to jausmo galybe nusiskųsti manančios, ar iš pertekliaus kam atsiduoti, kad tasai švelnute ranka, maloniu žodžiu jas nuramintų, paglamonėtų ir tverenčio jausmo-žygio srovėn nukreiptų...

Daugakis dangus žiūrėjo pro medžių šakas šaltomis, ramiomis akimis, tarytum norėjo jį nuraminti, numalšinti ir priversti patį save užmiršti...

Jausmų kupinon širdin atsimušė ratų dundėjimas ir sužadino jį.

Greitai nubėgo nuo pilekalnio, prišoko prie atvažiavusio brikiuko ir, stipriomis savo rankomis, kaip paukštytę iškėlė Marytę; ilgiau, negu reikėjo, palaikė ant rankų, lyg būtų svėrias, ar sunki tai būtų našta jo visam amžini, ir atsargiai pastatė šale savęs.

Ištolo prabilo skardųs dainuojančio jaunimo balsai. Pro dainos žodžius pratrykšdavo gyvi sveiko juoko atskardžiai ir driekdavos nenugirstinomis gaidomis pievų lygumon.

— Vladai, — sušuko Eimutis, — uždegkita su Jurka abudu bosu pakalnėje ir visus ant pilekalnio. Aš uždegsiu ant salos.

Lukterėjo valandėlę, kol jiedu kiek paėėjo, nė žodžiu neprasitardamas, pagriebė Marytę savo glėbin, pakėlė ją ant rankų ir tekinas pasileido paupin.

— Ką tamsta darai! — šukterėjo Marytė pačion jo ausin, bet nesigynė, nepyko, tik stipriai apkabino jo kaklą, prisiglaudė prie jo krūtinės, o širdis taip neramiai tvaksėjo, lyg iš krūtinės iššokti būtų norėjusi.

Atsargiai pasodino ją valtyje, sugriebė irklą ir stipriai atstūmė valtį nuo kranto. Dar kelis kartus inleido irklą vandenin ir valtis atsimušė salelės krantan.

Išsodino Marytę ant krašto, užtraukė valtį, kad vanduo nenuplautų ir nuėjo abudu salos vidurin, kur jis nesenai tris smaluotus bosus pastatęs buvo.

Karklais paaugusi salutė, lyg kokia oaza vandens tyrumoje, puošės dar boblapjų tankyne.

Staiga Eimutis stabterėjo šale boso, pažvelgė dangun, pilekalnin ir be žodžių ištiesė abi ranki Marytėn.

Mėnulio šviesa liejos lygiomis srovėmis į jiedviejų veidus, mirgėjo Ventos vandenyje įvairiais atspindžiais.

Be žodžių, be gestų prisiglaudė Marytė prie jo plačios krūtinės, pakėlė blaivąsias savo akis iš jausmo pertekliaus ašaromis paplūdusias Eimutin ir susitiko jiedviejų lūpos karštame, svaigulingame pribrendusios, bet ilgai slopinamos meilės pasibučiavime.

Kraujo vilnįs sukuriais metės galvon, gįslose smarkiai tvaksėjo, ant smilkinių ištriško keli prakaito lašai ir net akyse sutemo.

— Joninių naktį pratriškusi meilė, — virpančiu balsu tarė Eimutis, — esanti laiminga ir stipri.

(T. b.)

J. WEYSSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė
KAZYS PUIDA.

sų melodingumas — tvėrė harmonijinę bei varsuotą sutartinę. Bendravos čia žmonės širdingai, bet ne trukšmingai, džiaugdamiesi geru oru, skaitlingais pažįstamais, na ir dideliu parapijiniu atsitikimu, apskelbtu iš sakyklos.

Anielka Trembelaitė, išeidama iš bažnyčios mergaičių būryje ant saulės, merkė akis del kelių priežasčių, tarp kito ko gal ir todel, kad buvo apsiverkusi bažnyčioje iš susigriaudinimo. Blakstienos papurto, o veidas pražydo skalsiu apykaisčiu prie labai šviesių plaukų; sveiką kraują ir šukuotus linus nešė sužieduotiniui dovanų, kurs netrukus priėjo prie jos ir paėmė jos ranką abiem rankom.

Ton poron, jau iškilmingai sujungton, artinos giminės džiaugsmingu, bet sulaikomu pasveikinimu. Stasius ištiesė ranką paeiliui į visus, kurią jie priėmė ir spaudė nenusižemindami, bet nujausdami to spustelėjimo vertę. Tūli Trembelių pažveilgdavo giliai Pucevičiai į akis, lyg kad klausdami, ar ilgainiui jis nepasidrovės jų, paėmęs savo didelin naman brangiausią jų atžalą. Nes Anielka per tėvus, per didelį kraitį, o net iš pačios savęs buvo pirma tarp aplinkinių ūkininkų nuotaka. Draugės bei giminės prikaišiodavo jai, kad apsiėjime su jomis riečia nosį, nuduoda ponią. Dabar žiūrėjo jon pavydžiai stebėdamos, patvirtindamos, jog taip elgties turėjusi tiesą: skirta jai buvo ponia tapti. Juozas Trembelis, senis, net balsiai atsiliepė.:

— Kai tik tu gimei, Anielka, pasakiau Domui: tau, sūneli, nedaug bepaliko šio pasaulio, o jai, mažutei teks viešpatauti. Ot ir mano tiesa prieš patį visagalį Dievą.

Tuo pačiu metu prisiminta valandėlei, jog Anielkos tėvas, Domas, jau keli metai kai ilsis po žeme. Dailios buvo laidotuvės ir kelios gedulingos mišios; turbūt jau Dievas šviečia danguje jo sielą, nes geras ir darbštus buvo žmogus. Gerai jam — pamanyta — bet neblogai ir mums žemės saulės džiuginamų. Net senis Juozas nesiskubino amžinojon gričion. Sužieduotiniai manė ir kalbėjos tik apie šios žemės gyvenimą, kurį rengės laimingai susitverti.

Mikolas Rajeckis, išėjęs iš bažnyčios, nuėjo prie laimingųjų. Pasisveikino su sužieduotiniu ir seniu Juozu; kitus pasveikino skrybėlės pakėlimu. Nelabai žinojo apie ką kalbėti su tais žmonėmis, prie kurių jautė tikrą palankumą; skyrės jų užsiėmimai, kultūra, idealai... Tačiau nemanė, jog jų gyvenimas blogesnis, ne tiek vertas del vidujinio pasitenkinimo ir visuomenės naudos, — atžagariai, gal iš tūlų atžvilgių net geresnis, bet toks kitoniškas! Kad ankštai su jais gyventi, reikia arba suklapėti, arba juos pakelti prie savo augštesniosios kultūros — atsiminė Mikolas seno Pucevičiaus nuomonę. — Jei žino jis apie sūnaus susižiedojimą, tai labai turi būti senis susierzinęs? Lyg atsaka tan manyman atsiliepė Stasiaus pasiūlymas:

— Ką-gi, Anielka, važiuosime tuoj pietų į Gačėnus?

Sužiedotinė palenkė galvą pritartinai:

— Ir senukas Juozas važiuos?

— Juk galima...

— Ir Antaniniukė? Petras? — Motina Domienė jau bus Gačėnuose. — Mano tėvas laukia dvylikos žmonių.

Tai viskas gerai — pamanė Rajeckis — ponas Leonardas jau susitaikino su sūnaus sumanymais, kai anuomet nesipriešino kai duktė už Bomsės tekėjo... Taip... atgyvenusios jėgos nutįla; jaunosios gamtiškai veržiasi aikštėn, sustiprina, auga ateitin — — Nereikia jų trukdyti. — Iš gerų, nors ir nevienodų, sėklų neišaugs piktžolės. Galima rugiai kartu su kviečiais pasėti — kad tik kartu nuoktų — —

Galvojo stovėdamas nuošaliai ir nesikišo pašnekėsin. Truputį buvo užgautas tuo, kad Stasius nekvietė jo į nūdienius pietus Gačėnuose. Ar bus tęn linksma — abejojo, bet norėjo pamatyti tą šeimyninį susirinkimą, kame daugiausia valstiečių. Kai laikysis ponas Leonardas, žmogus atkaklus, bet pakilus bei kultūris? — Stasiun, savo širdingan draugan, jautė Mikolas kiek gailėsio: nuo tūlo laiko taip sumergėjo, kad nė nemanė medžioti; o kai draugai susitikdavo, Stasius nuolatos pamokslus sakydavo. — Kam tai? —kiekvienas turi savotišką gyvenimo filosofiją — —

Apsidairė po šventorių, rengdamasis išeiti; visur narstė minia tai tirštesnė, tai retesnė toje šventadienėje salėje. Bet viena vieta patraukė jį magnėtiniai — iš-po mūro švietė nepaprastai spindančios Uršulkos akys. Nusišypsojo jon, pakėlė skrybėlę, bet pasidrovėjo prieiti. Mergaitė ėjo išlengvo pagal mūrą, į žmones įsimaišius, nuduotu ramumu paišė kaž-kokias gėles, bet susfodavo kas keli žingsniai, pažvelgdama karščiojančiomis akimis jaunųjų kuopon, kurioje stovėje Mikolas. Purtė galvą, lyg būtų sunkiąsias mintis nukratyti norėjusi, ėjo tolyn, pasilenkus, gėles pašiodama. Nesunku buvo nuspėti jos vidujinė drama.

Užkabinti ji, šnekėties su ja visos parapijos akyvaizdoje — išrodė Mikolui lyg tuo imtųsi ant savęs tūlas ateityje pareigas, juo vaizdžiau tai manė, žiūrėdamas jaunojon Pucevičių poron ir išrodė tas net negražu bažnyčios arčioje. Bet pamatęs Uršulką, Juozas Trembelis, priėjo jon ir užkabino. Mergaitės akys nušvito; malonu pasidarė, kad nors vienas žmogus del jos atsiskyrė nuo jaunųjų. Ir kalbėjos maloniai, kai niekuomet, su savo nepakenčiamu konkurentu. Tuomet ir Mikolas numanė galįs prisiartinti prie kalbančiųjų.

— Sveika gyva Uršulka? — pratarė lietuviškai. — Senai tamstos nemačiau.

— Ačiu ponaiti... kol kas gyva — atsakė mergaitė griaudžiai bei sopulingai, lyg liguistas kūdikis.

Juozas Trembelis pažvelgė šviesiomis, doromis akimis Rajeckin ir, ar pabijojo lyginties su juo, ar jau nebeturėjo ką pasakyti, nuėjo rankomis kišenėse.

— Senai tavęs nemačiau — atkartojo Mikolas jau lenkiškai ir pakeisdamas „tamstą", Trembelio akyvaizdoje pavartotą.

— Senai.

— Medžiojau. Ir dabar rengiuosi toli, į Kūpiškį — Šepeton.

— Nė negirdėjau. Ežerai tęnai?

— Ne; milžiniškos plynios, tokios didelės, kad mūsiškės Ažubalietės tai lyg kūdra, ką yra už ežero prilyginant Dusėtų ežero.

Uršulka susimąstė ir tarė rūpestingai:

— O balos tęn tokios-pat smukios, kai Ažubaliuose?

— Nebuvau, bet tur-būt tokios-pat.

— Tai vienas ponaitis nevažiuok! Aną šventadienį Pipiniukas kai ėjo per Ažubalį, taip ir nuskendo.

— Aš jau numanau, kur galima eiti, kur ne — pasigyrė Mikolas — kur augštos samanos ir kokie krūmokšliai auga, galima, o jei lygi žolė, nors vandens nematyti, reikia saugoties nenusmukus. Aš juk naginėse einu, kai pačiūžose.

— O Pipiniukas taip ir nuskendo krūme. Tiktai kepurė paliko ant viršaus; taip ir surado.

— Girdėjau... Vargšas vaikinas... bet ir buvo visą savo gyvenimą aplėbys. Aš turėsiu Šepeoje gerą vadovą, nuskęsti tęnai nenuskęsiu, bet paklysti galiu. Keturios ketvirtainės mylios pelkių!

— Ot kad su ponaičiu būtų mano dėdė Laukinis! Jis visur pataikįs. Tiktai ponaitis neimk jo; jis jau toks žmogus: kai kas jam tinka, tai geras...

— O kai netinka, pavojingas — pribaigė Mikolas. — Žinau, jis pikta akimi žiūri manin už tave, Uršulka. Bet pasakyk man, kas jam prie mudviejų?

— Ot taip... jis nor, kad aš ištekėčiau.

— Tai tėvų ir tavo reikalas.

— Žinoma, bet kai jam kas galvon inlys, neišmuši.

— Ir vis jis perša tave tam baltagalviui Trembeliukui.

Mikolas nurodė galva baltaplaukį Juozą Trembelį, kur nors ir atsitraukė, bet sukiojos netoliese, o Uršulka atidarė nustebusias akis.

— Tai ponaitis žinai?!...

— Pasakojo man. Jis tai ir sekė mudu pavasarį, kai slankas medžiojova.

— Dėdė Laukinis ėjo, bet ne jis.

— Gal tas dėdė pamilo tave? nor tave vesti?

Uršulka truktelėjo pečiais:

— Pusę savo amžiaus pragyveno nevedęs. Kur jis ves?

— O tu, Uršulka, manai apie vyrą sau?

Mergaitė net nusisuko ant kulnų iš sąjudžio, o paskui sumaniu gudrumu akyse atsakė:

— Jei aš rinkčiaus vyrą, tai tik... medėją.

— Tai Laukinį? geras medėjas.

— Ką jis man?! dėdė ir senas.

— Tai gal Juozą Trembelį?

— Jis nė šauti nemoka. Prie žagrės, prie dalgio — jis nieko; bet ne medėjas.

— Nepatinka jis tau?

— Jis... geras žmogus ir turtingas; aštuoniolika dešimtinių gaus po tėvo galvos.

— Na, tai jei jis prašos?...

— Daug kas prašo!

Paskutiniai mergaitės žodžiai suskambėjo giliai ir, nors šypsojos maloniai, dailios jos akįs patvino ašaromis, maldaujančiai Rajeckin įsižiūrėjusiomis.

Jis-gi, galėdamas pasirinkti ar vyriškąjį atvirumą, arba koketeriją, išsirinko vidurio kelią:

— Reikia apie tai pakalbėti, Uršulka. Kuriuo keliu grįžti tu šiandien namo?

— Paežerin, paežerin ir taku per pievas į Gačėnus. O ponaitis važiuoji į Gačėnus pietauti?

(T. b.)

AITVARAS

RYTOJUN BEŽIURINT

(Tąsa.)

asmene tauta, be drąsos ir energijos, kurios ir dabar taip mums trūksta ir mokėsime nesipriešindami tylėti.

Netolimoje ateityje! — Ir dabar, ačiu nelaimingai susidėjusioms mūsų tautinio gyvenimo aplinkybėms, gana toli nužengėme. Ir dabar žydi pas mus valios, būdo trūkumas, nerangus esame, trūksta mums sumaningumo ir savistoviškumo ir visa tai pamažėl skverbiasi tautinėn psychikon ir didina tautinių neprieteklių skaičių.

Iš šių, viršui išvardintųjų pavyzdžių, rodos, galima numanyti, ką reiškia tautinių ypatiškumų individualizacija ir kaip tai reikia tautiniame auklėjime suvartoti.

Smulkesnis tų auklėjimo principų nurodymas priklauso iš vienos pusės tautinei psychologijai, iš antros — tautinio auklėjimo metodikai.

5.

Iš eilės prieiname prie trečiojo tautiniai-patriotinio auklėjimo principo, kuris faktiškai tik papildo ir apibrendina du pirmuoju punktu.

Čia reikia dar kartą pažymėti, kad jokia auklėjimo priemonių programa, ar ji bus šeimynoje ar mokykloje pravedama, neatsieks savo tikslo arba visiškai nenusiseks, jei ji nesirems gyvenimo sąlygų. Kad gyvenimas galingesnis už visokias pedagogikas — tai sena tiesa. Toji tiesa, žinoma, pilnai pritaikintina ir prie tautinio auklėjimo.

Todel neužtenka ši ar kita programa pravesti mokykloje, bet reikia ji tinkamomis įmonėmis dar gyveniman pravesti.

Tuo tikslu ir buvo nurodyta išstatant trečiasai auklėjimo principas, jog pirmutinės bendrasai tautinio auklėjimo uždavinys, iš tautos saviužsilaikymo kįląs, turi būtinai rūpinties fyzine, medžiagine ir dorine tautos sveikata.

Tas reiškia, kad tautiniu darbu reikia skaityti ne vien kovą su vidutiniais ar pašaliniais jos priešais, bet ir vidurinį tautos plėtojimos, jos pašalpą.

Tuodu abu tikslu ankštai vienas su kitu rišas. O jeigu buvo historiniai tarplaikiai, kuriais kultūrinis tautos atsilikimas, vidujinių jėgų trūkumas neleido rimčiau savo ateitimi rūpinties, tai juk tas laikas jau nebesugrįž. Socialinės, politinės, kultūrinės ir ekonominės reformos visoje valstijoje atsilieps ir mūsų gyvenime ir reikia išanksto dirva joms prirengti, kad įvestas greičiau prigytų ir derlesnį vaisių išduotų.

Reformų gi trūkumas dar labjau reikalingesnis del ateities, nes tautos kultūrinis atsilikimas kėnksmingiausia atsiliepja ant priaugančiųjų kartų ir iš šio atžvilgio ankštai rišasi kultūrinė visos tautos pažanga su tautiniu jaunuomenės auklėjimu.

Ištikrųjų, tautiniams pasisekimams, būsimiesiems kultūriniams tautos laimėjimams, kultūrinėms tautos lenktynėms su kitomis tautomis visų pirmiausia reikalingos fyziniai sveikos kartos, o tokios kartos tegali tik sveikose gyvenimo aplinkybėse išaugti. Jei iš šito atžvilgio pažvelgsime mūsų liaudies gyveniman, jei nusversime jos bėdinumą, blogą maistą, antisanitarinį ir antihygijieninį gyvenimą, storžieviškumą, ligas, didelį vaikų mirimo nuošimtį ir t. t. — tai lengvai galėsime įsivaizdinti, kaip tas viskas turi atsiliepti ant jaunuomenės.

Kad sveikas jaunimas inkyti, reikia susveikinti aplinkybės, kuriose jis auga ir štai kodel, stačiai iš tautinių reikalų atžvilgio, reikia pradėti nuo pačių pamatų.

To dar maža. Šale fyzinio tautos susveikinimo reikalingas ir dorinis susveikinimas. Iš šito atžvilgio mūsų gyvenimo tikrenybė suteikia daug gilių ir pavojingų anomalijų.

Anksčiau buvo nurodyta keletas typinių mūsų tautinio gyvenimo skirtumų, iš historinių ar gyvenimo sąlygų kilusių ir kenkenčių tautinio darbo nusisekimui. Be nurodytųjų yra dar daug tokių ypatybių, kurias išnaikinti tegalima plačiu kultūros paskleidimu ir teisiškai patsai gyvenimas sutvarkius.

Iš vienos pusės liaudyje veikia storžieviškumas, šeimyninis despotizmas, žiaurumo siekiąs, nėra visuomeninės naudos supratimo, žmogaus vertenybė ir asmeninė garbė silpnutės; iš kitos pusės jon įsiėdė vergiški papročiai, klapiškumas, laukiniai prietarai ir burtai, nešvarumas, apsileidimas, nerangumas, aklas pasitikėjimas padavimais ir kaipo pasekmės to— stoka sumaningumo, energijos, atkaklumo ir tvirtumo dargi asmeniam labui atsiekti. Prie šiandieninių pasaulinės konkurencijos varžytinių, tokie tautinio būdo bruožai grūmoja mums įvairiausiais nenusisekimais.

Nuo tokių nenusisekimų niekas neišgelbės, jei nebus tuo išanksto pasirūpinta visomis mūsų jėgomis įmanomomis priemonėmis. Tiktai kultūriniu keliu sveikinamas tautinis būdas nuo įsiėdusių jin moralinių neprieteklių anksčiausia atsilieptų geron pusėn ant priaugančių kartų ir, tuo būdu, patarnautų tautiniam auklėjimui.

Beto reikalingas toks-pat darbo krypsnis jaunimą auklėjant. Prie žodžio „patriotas", kurs šiandien išreiškia tautinę ideą ankštoje, apribotoje prasmėje, reikia pridurti dar žodį „pilietis", kuris išreiškia tą pačią ideą daug plačiau ir daug pilniau ir tasai žodis „pilietis" turėtų būti nurodymu, kaip reikia sutvarkyti mokykloje tautinis auklėjimas.

Patriotas, kaipo pilietis, privalo atlikti savo patriotiniai-pilietinę pareigą ne tuščiais patriotiniu jausmu pertekusiais žodžiais ar save tik tautos sąnariu skaitant, kas šiandien ir yra „patentuota", bet turi nuolatos ir dorai stengties patenkinti visus liaudies reikalavimus, to tautos pamato, kad tuo prieiti prie naturalio, o ne įsivaizdinamo, tautos tvirtumo. Ir aišku, kad tas, kuris rengiasi būti piliečiu, kuris auklenamas nurodytoms piliečio pareigoms išpildyti, turi visupirmiausia žinoti, kas jį laukia, kokie darbai ir kokios jų sąlygos, su kuo teks jam kovoti, apie ką galvoti, prie ko eiti.

Todel paprastoji, šiandienė mūsų privatinių „Saulės" mokyklų „patriotinė" programa, pirmon eilėn iškišanti programos išmokimą, pasiryžimą paslėpti nuo mokinių negativinius tautinio gyvenimo bruožus ir įskiepinti jiems tėvynės meilę vienais žodžiais, skambiais sakiniais — nieko bendro neturi su tikruoju patriotizmu.

Jeigu įsivaizdintumėm sau, kad tokia programa įsikūnytų gyveniman, jeigu išaugtų kartos, įsitikinusios, jog Lietuvoje viskas kuogeriausioje tvarkoje ir jei jie tikrai tą Lietuvą mylėtų ir pasiryžę net būtų už ją savo galvas paguldyti, tai visgi tas būtų liūdnu apsireiškimu. Platoniškosios tėvynės meilės, lukuriuojančios kuomet ateis valanda didvyriškai pasiaukoti — mūsų dienomis neužtenka. Mūsų laikais reikalinga veikli, šilta, gyva tėvynės meilė, apsireiškianti kasdieniniame smulkiame, sunkiame, o dažnai monotoniniame ir nuobodžiame darbe.

Tam-gi, kad nereikėtų didvyriškųjų pasiaukojimų, kad sutverti tėvynei ištikima atspirtis nuo visokių ant jos pasikėsinimų, reikia auklenti ir stiprinti masos jėgos. Čia ir bus tikri, sveikai suprantamo patriotizmo uždaviniai. Tokius tai uždavinius turi užsibriežti rimtas tautiniai-pilietinis auklėjimas, vadovaudamasis ne bendražmoniniais, kosmopolitiniais idealais, apie kurius kiek vėleliau bus kalbama, o tiktai egoistiniais, tyrai tautiniais. Ir todel dar kartą atkartojama, jog nereikia slėpti nuo jaunimo lietuvių gyvenimo neprieteklių, bet, kiekvienai progai pasitaikius, jie apšviesti ir teisingai nurodyti.

Visai neteisinga nuomonė, būk toksai patriotizmas galįs atstūmti jaunas širdis nuo tėvynės, skeptiškai ir pesimistiškai į jas veikti, išplėtoti kriticizmą ir tt.

Jeigu tėvynė motina, tai netikę tie jos sūnūs, kurie gali mylėti ją tik padailintoje išvaizdoje ir tokia meilė — mažai vertės teturi. Neteisingas ir tas manymas, kad nereikia atskleisti tamsios ir nelinksmos gimtosios tikrenybės perspektivos jaunimui, kad teaugie jaunimas nekaltoje nežinioje, skaisčių svajonių ir manymų prieglobstyje, kad ateis diena ir jis viską sužinos jau subrendęs ir bus pasirengęs sveikai ir blaivai pažvelgti tai apgaulingai tikrenybei į akis.

(T. b.)

ANT ŠVENTORIAUS.

Einu vienas per šventorių...
Medžiai ošia gėdulingai,
lapai pažemiais šiušena,
ką tai šnabžda slėpiningai.
Tai ne medžiai šlama gailiai, —
tai širdužei bailiai
vėlės kurčiai kalba, šneka:
„Greitai, greitai laikas leka"...

Einu vienas per šventorių...
Plikų medžių gilumoje
niūrus kryžiai kapinyno
tyliai girgžda ir dejuoja,
ir dejuoja ir man sako:
„E, čionai prie tako
„guli tavo numylėta;
„šale jos ir tavo vieta"...

Per medžių nuplikusias, juodas šakas
matau aš paniūrusius kryžius kapinių.
Jie glūdi čia dienužių dienas,
netekę sapnų, nei svajonių auksinių;
jiems vėsulai, audros gamina raudas
ir atbalsius neša kančių begalinių...
Per medžių nuplikusias, juodas šakas
matau aš paniūrusius kryžius kapinių.

Zigmas Gaidamavičius.

GALILĖJUS.

Viduriniuose amžiuose Europa buvo paskendusi fanatizmo tamsybėje. Katalikiškoji bažnyčia arba, teisingiau sakant, popiežija baisiai smaugė kiekvieną laisvesnę mintį, degė inkvizicijos sukurti laužai, buvo prikimšti urvai kaliniais, o visas mokslas rėmėsi vien tik ant švento rašto. Vienok, nežiūrint į tokiu persekiojimus tarp misticizmo tirštų ūkų, buvo prošvaistos, per kurias spindėjo žvaigždės. Už pirmo didumo žvaigždes tuose laikuose turime paskaityti Koperniką, Galilėjų ir Keplerį — tai apaštalai ir kankintiniai už mokslą. Čion męs bandysime nors trumpai peržvelgti vieno iš jų gyvenimą.

Galileo Galilėjus gimė 18 vasario 1564 metuose misete Pizoje, Italijoje. Jo tėvas buvo neturtingu dvarponiu, kuris uždirbdavo duoną savo šeimynai davinėjimu muzikos lekcijų; šeimyna vienok buvo didelė: trįs sūnųs ir trįs dukters, iš kurių viriausiu buvo Galilėjus. Pirmutinė jo kudikystė ramiai sau tekėjo Florencijoje, kur tuomet gyveno jo tėvai. Pirmutinį mokslą jis ingavo nuo tėvo, kuris gerai buvo pamokintas, ypatingai matematikoje. Vienok jis sūnų to nemokino, o vien tik muzikos ir piešimo. Jei ką Galilėjus ir išmoko, tai tik pats per save. Kada jis kiek paaugo, tėvas jį pradėjo rengt universitatėn del išsimokinimo daktarystės, nes daktaro užsiėmimas Italijoje buvo daug pilningesnis ne kaip kad muzikos mokytojo darbas. Ir tokiu būdu, sukakus 19 metų, jis įstojo Pizos universitatėn į medicinos skyrių.

Universitatėje Galilėjus išmoko Aristotelio mokslą ir užsiinteresavo matematika, tuom labjaus, kad matematikos profesorium tėnai buvo geras matematikos žinovas Riči, kuris daug jam pagelbėdavo. Šalip to dar ant jo darė didelę intekmę ir Manconi, fyzikos profesorius. Jau universitatėje pradėjo apsireikšti Galilėjaus genijus. Pirma: jis niekam neikėdavo, kad ir didžiausiam autoritetui, jei tas negalima buvo prirodyti ar tai bandymu, ar tai paprastu logiškumu, o antra — jis išranda sunkumų vienodą svyravimą. Apart to viso jis vesdavo karčius ginčus prieš scholastiką. Užsiinteresavęs Archimedo teorijomis, jis užsiima fyzika ir išranda hidrostatiškąją svarstyklę ir tuomi dikčiai pragarsi.

Lygiai tuom pat laiku tėvui taip pradeda nesisekt, kad jis jau neturi kuom užmokėt net už sūnaus mokinimasi ir meldžia, kad jį universitatė užlaikytų savo lėšomis, bet jo meldimas nedavė jokių vaisių ir Galilėjui prisiėjo ją apleist. Kas-žin kas su juom būtų atsitikę, jei į jį nebūtų atkreipęs atidą vienas mokslo vyras, nors ne profesorius — markizas Gvido Ubaldi, kuris ir rekomendavo kuningaikščiui Franciskui I, kuris jį tuoj nuskyrė matematikos mokytojum Bolonos universitatės, o už keturių metų jis persikėlė mokytojaut Pizos universitatėn, kuri pirmiaus savo kaštais nenorėjo jį mokint. Tiesą pasakius, profesoriaus vardas buvo daugiau garbės vardu, ne kad juo būnant galima būt duoną užsipelnyti. Galilėjus beprofesoriaudamas gaudavo algos tik 60 ekių į dieną — iškeitus į mūsų piningus būtų tik 25 kapeikos. Nors tada ir buvo viskas pigu, bet visgi sunku buvo iš tų piningų prasimaitint. Vienok ir Pizoje jis neilgai mokytojavo. Vienas karaliaus giminaitis išrado kokią-tai netikusią mašiną, apie kurią Galilėjus labai nepriielankiai atsišaukė, kas supykdino išradėją, kuris ir padėjo visą savo galę, kad prašalint Galilėjų iš universitatės. Tai buvo 1592 metais, kuomet Galilėjus pasiliko be kąsnio duonos ir be grašio kišenėje.

Ir šiuo kart jį išgelbėjo markizas Ubaldi, kuris jį atrekomendavo ponui Salviati, o šis įstatė Paduos universitatėn matematikos profesorium. Iš materialinės pusės jis čia buvo neblogai aprūpintas, nes gaudavo algos apie 180 florinų (450 rub.) į metus. Bet mokslo liuosybė čion, kaip ir kitur buvo persekiojama, ir tuomet Paduos kalėjimuose kankinosi filosofas Bruno, kuris vėliau per inkviziciją tapo sudegintas (1600 m.).

Beprofesoriaudamas jis užsiiminėjo ir įvairiais bandymais. Pirmiausia jis atrado, kad sunkųs ir lengvi daiktai su lygiu smarkumu puola žemyn; jei lengvi ir kiek pamažiau puola, tai tik del to, kad oras juos labjau sulaiko. Paskui užsiiminėdavo proektais įvairių mašinų, o ant galo pradėjo studijuot astronomiją. Ant jo lekcijų pradėjo lankyties tiek studentų, kad universitatės didžiausia auditorija negalėdavo sutalpint visus klausytojus. Kiti profesoriai jam pradėjo pavydėt; atsirado priešai, kurie įskundė Galilėjų ištvirkime, kam jis gyvenąs su kokia-tėn moterimi iš Florencijos. Valdžia-gi, dasižinojus apie tai, ne tik kad jį nebaudė, bet dar algą padidino, nes iš jo algos reikėjo dviem maitinties.

Betėmydamas žvaigždžių kelius, jis vis tolinosi nuo Ptolomėjaus pasaulinės systemos ir nuo Aristotelio mokslo. Ant galo jis stojo Koperniko mokslo pusėn ir perskaitė keletą garsių lekcijų, prirodinėdamas Koperniko teorijos teisingumą, nors čia jau jis matė, kas už tai su juom gali atsitikti — tai yra Bruno drama. Lygiai tuom pat laiku pasigirdo, būk Holandijoje išrastas žiūronas, nors niekas tam netikėjo, bet Galilėjus atkreipė į tai atidžią ir pats išrado žiūroną. Tiesa, jo žiūronas buvo labai menkas, — jis tegalėjo padidint 5—7 kartus, vėliaus 30 kartų, bet ir tai buvo labai didelis žingsnis pirmyn. Su pagelba savo žiūrono jis atrado, kad paukščių kelias nėra kuom kitu, kaip žvaigždžių krūva. Bežiūrėdamas į aušrinę (Venerą), jis atrado, kad ji turi fazes kaip ir mėnulis. Šis išradimas galutinai patvirtino Koperniko systemą, kurios rėmėju jis ir pasiliko. Bet to dar jam neužteko; su pagelba savo žiūrono jis atrado tris Jupiterio mėnulius. Maža dar to jam buvo: jis su savo žiūronu ištyrė Saturną ir daėjo net lig to, kad pradėjo apskaitliuot mėnulio kalnų augštumą.

Suprantama, kad tie visi atradimai suteikė Galilėjui labai didelę garbę ne tik Italijoje bet ir kituose Europos kraštuose. Toskanijos kuningaikštis pradėjo juom didžiuotis, kaipo savo pavaldiniu ir kvietė jį grįžt savo tėvynėn Florencijon. Nusidirbęs ir išsiilgęs tėvynės, jis prie draugų nusiminimo apleido Venecijos respubliką ir sugrįžo Florencijon 1610 metuose. Čion jis buvo nuskirtas kunigaikščio vaikų mokytojum su alga į 1000 florinų (apie2,500 rublių); šalip to viso jo globoj buvo pavestos visos kuningaikštystės mokyklos.

Tuom pat laiku jis atrado, kad ant saulės yra gana dideli plėmai ir kad saulė sukasi apie savo ašį, todel-gi jis pradėjo leist savo „Žvaigždžių Žinias" (Nuntius Sidereus), kur aiškindavo astronomijos paslaptis ir užstodavo už Koperniko systemą. Prieš Galilėjų sukilo dvasiškija, kuri nuo kafedrų keikdavo jo mokslą, vienok augštesnioji dvasiškija neatkreipė į tai jokios atidos. 1611 metuose jis nuvažiavo Romon melst, kad jo raštus dvasiška cenzūra neuždraustų; jis parodė kardinolams ir popiežiui savo teleskopą. Tada vienas kardinolas pakėlė klausimą, ar nėra nuodėmės per teleskopą žiūrėt dangun, ir tas klausimams buvo išrištas, kad nėra jokios nuodėmės. Nežiūrint į tai, domininkonai vis griežė ant jo dantį, sakydami, kad visas jo mokslas priešingas šventam raštui. Galilėjus ir-gi, pasiremdamas tuom pačiu raštu, gynėsi kiek galėdamas. Ir ištikro šventam rašte kur-ne-kur išsitarta: „pakabnta", „nesulaikomai traukiama" ir tt. Jis tvirtino, kad jo atradimai pilnai sutinka, kaip su filosofija, taip ir su šventu raštu. Pagal jo šventas raštas rūpinasi ne kuom kitu, kaip tik „vėlės išgelbėjimu", o ne svietiškais mokslais.

Bepolemizuodamas jis nepamiršo ir mokslo. 1612 metuose pats išrado minkroskopą, paskui užsiėmė tyrinėjimu balso, švytuoklės ypatybėmis ir magnitu. Nežinia, iš kur Galilėjus turėjo magnitą, kuris turėjo keistas ypatybes ir kuris buvo pamestas. Tais pačiais metais išėjo iš po spaudos jo veikalas: „Pasikalbėjimas apie kūnus, judančius vandenyje arba plaukiančius ant jo paviršiaus." Šiame veikale jis pamatiniai prirodo, kad daiktas plaukioja ant vandens paviršiaus pasidėkavojant savo lengvumui, o ne formai, kaip iki tol buvo manyta. Tame pat veikale jis sukritikuoja ir Aristotelį, kuris tvirtino, kad ledas yra tirštesnis už vandenį, o Galilėjus kaip tik atbulai skelbė, — tik ledo retumas neleidžia jam vandenyje nuskęsti. Galilėjaus pasisekimai nedavė ramybės jo priešams. Ypatingai atsižymėjo vienas Florencijos kanauninkas Kačini, kuris nuvažiavo Romon (1615 m.), surinko visus priešus, kurie iškilmingai indavė inkvizicijos teismui Koperniko kningą „De revoliutionibus", kaip šaltinį visokių eretikystės sriovių. Galilėjus taip-pat nuvažiavo Romon, kad stengties kaip-nors prašalint tos kningos uždraudimą. Jis viską darė, ką tik galėjo; matėsi su daugybe dvasiškos vyriausybės, su kaip-kuriais kitą-syk jis net draugavosi; daug kalbėjo, prirodinėjo, pagaliaus net meldė, bet viskas pasiliko be pasekmės — Koperniko kninga likosi nuteista, o jis pats, tik pasidėkavojant geriems užtarytojams, nepakliuvo kalėjiman.

Nusiminęs Galilėjus sugrįžo Florencijon; jis matė, kad aklumas turi viršų, bet savo ginklo, tai yra mokslo nenuleido. Laike 16 metų jis užsidaręs veikė ir rašė ligi neužbaigė 1630 metuose kningą. Tame tarpe jis dar buvo nuvažiavęs Romon stengties, kad Koperniko kningos uždraudimas būtų nuimtas, bet ir tuom kart nieko nepelnė. — Užbaigęs rašyt savo kningą — „Pasikalbėjimai apie dvi mokslиški pasaulio systemi — Ptolemėjaus ir Koperniko", jis drąsiai nuvežė ją Romon ir indavė dvasiškai cenzūrai. Ta kninga vaikščiojo iš vienų dvasiškių rankų į kitas apie porą metų, vienok spausdint nedaleido.

P. Norkus.

(Užbaiga bus.)

Męs galime išmįslinėti hypotezes, męs galime įvairiai samprotauti — ir visgi męs neperkeisime tikrybės su jos prigimtaisiais dymnumais. —

Logde.

Kol esi laimingas, tai visur surandi gaujas draugų; bet, kada tave sutinka nelaimė ir vargas, tu pasilieki vienų-vienas.

mis vaikščiojo gatvėmis prie fabriko ir sergėjo, kad neitų kokie parsidavėliai-išgamos dirbti laike streiko. Kareiviai ir policija dabojo streikierius ir maloniai priėmė einančius dirbti.

*
* *

Jau keletas savaičių, keletas mėnesių kaip streikuoja. Niekas neišeina, — nesutinka savininkas pakelti algas ir numažinti darbo valandas. Fabrika pamažu pradede judėti: atsirado žmonių, kurie ėjo ant „žūt-būt'' dirbti. Sunkus streikierių padėjimas: išsibaigė paskutinis jų sutaupytas skatikas; šeimynos ir maži streikierių vaikai kaukia-verkia, valgyti nori.

Vargas...

Ką daryti?

Suėję streikieriai svetainėn daug kalbėjosi. Daugelis užmėtinėjo Stasiui, kad jis juos suklaidino. Pyko ant jo. Bet Stasys ir dar keletas streiko vadovų sakė, kad reikia turėt viltis, laikytis vienybės, o viskas bus gerai. Reikia gražiai prašyti pas einančius dirbti, kad liautųsi tai darę.

Nutarė dar ilgiau laikytis.

Fabrikos savininkas gerai žinojo, kad to viso vadovu yra Stasys — jis suagitavo, ir dabar viskas tik jo rankose.

Pasišaukė jį pas save.

— Stasy, — tarė jis. — Susitaikykim mudu. Tu gali padaryt, kad jie vėl prie darbo sugrįžtų. Už tai tau duosiu ant visados užveizdos darbą. Girdi?

— Tuomet sugrįš, kaip gaus, ko reikalauja, — atsakė šiurkščiai Stasys.

— Tai nenori gero darbo? — klausė fabrikantas.

— Ne!

— Tai-gi neužmiršk...

Išeinant Stasiui per duris, jį vijosi ironiškas, nenaturalis fabrikanto juokas:

— Ha—ha—ha! Aš jumis pamokinsiu... Kalinkit dantimis gatvėje... Aš turiu policiją, miliciją ir jūsų nesibijau... Aš gausiu ir žmonių... Ha—ha—ha... Aš jūsų valdonas!...

* *
*

Jau buvo užtekėjusi saulutė ir kaž-kaip, ypatingai, raudonai-kruvina šviesa maudėsi prie fabriko sienų. Daugelis žmonių-streikierių stovėje gatvėje priešais fabriką ir einančius dirbti gražumu prašė, kad neitų. Daugelis paklausė jų maldavimų ir grįžo atgal; kiti-gi, lindo surūkusin fabrikan ir tėn už parsidavusį piningėlį juokdamiesi iš streikierių, dirbo... Kareiviai — jauni vaikėzai, kaip koki mirties šešėliai, šliaužiojo gatvėmis ir baugino žmones... O koki jie žiaurųs! Rodos išalkę ir kaž-kokio sau užsiganėdinimo laukia.

Streikieriai jau turėjo nuo fabrikanto žinią, kad sutrumpina vieną darbo valandą, bet jie dar nenorėjo sutikti, buvo susitarę laikyties da tris dienas, o jau po tam, kad daugiau negaus — eis dirbti.

Tarpe - grumojančiųsi gatvėje žmonių, buvo ir Stasys.

Jis, matydamas einantį dirbti, pirmutinis prieidavo ir pratardavo:

— Žmogau, turėk širdį... Tik ant mūsų vargstančių šeimynų susimylėk... Būk žmogus... Matai, jau tik trįs dienos, o paskui visi eisime dirbtų.

Priėjo prie Stasio storas policijantas ir pastūmęs jį krūtinėn, pratarė:

— Šalin! ko čia prie žmonių kabiniesi?...

— Aš nieko... Aš tik taip, gražumu...

Prie lango stovįs fabrikantas visa tai gerai matė.

Dabar proga...

Staigu pasigirdo balsas „fire'', ir iš lango išsitiesė žalčio pavydalo ugnies juosta.

Stasiui kaž-kas skaudžiai-kietai pervėrė per širdį ir gailestingai suvaitojo krūtinėje.

Pasigirdo ir darbščių kareivių veikimas. Šūvis lėkė po šūviui. Iš streikierių pusės lėkė akmens, maldavimo ir prakeiksmo žodžiai bei revolverių šūviai.

Griuvo auka paskui aukos...

Šale esančios bažnyčios kuningas, išgirdęs tai, suprato ir žinojo, kad žmonės inbridę ton krauju spalvuoton komedijon, godžiai pildo savo darbą.

Jis tame gali pagelbėti.

— Del Dievo!... Del Dievo, — šaukė jis augštyn, priešais streikierius, iškėlęs kryžių. — Bedūšninkai, ką darot?!...

Ir vėl ramu.

Kaip ir pirma. Šliaužiojo gatvėse šmėklos-kareiviai. Gailestingai, iš augšto žiūrėdama, šypsosi saulelė. Ūžia fabrika. Veržiasi iš kamino dūmai. Ir naujai prasidėjusi diena gailestingai-skaudžiai verkia-vaitoja.

Ramiai guli Stasys, šale jo dar keletas pažįstamų žmonių-darbininkų. Šį rytą jie tai taip netikėtai, taip nelauktinai užbaigė savo vargus. Juk jau arti buvo tas mažas širdies troškimėlis, — už trijų dienų jau būtų pradėję dirbti, būtų maža-maža dalele savo gyvenimo vargužius pagerinę.

Bet ne. Jie dar nebuvo tėn, kur jiems galėtų šviesti laimužės-saulelės šviesus spindulėlis.

Pr. Bajoras.

VAIZDELIS IŠ RŪBSIUVIŲ STREIKO.

Gražus šiltas oras. Saulutė, nors yra žiemos laikas, šviečia labai maloniai — ji apščiai skleidžia savo spindulius ant gatvės žmonių, kurių, ant laimės ar nelaimės, prigrūstos pilnos gatvės.

Bet kas-gi tie gatvės keleiviai? Jų išveizda — vieni su didelėmis lazdomis rankose ir su žibančiais guzikais, stumdo vaikščiojančius nuo šalygatvio, o nekuriuos iš jų tai net sodina į kokį-tai juodą pekliška vežimą — tartum antichristo pečius. Laiks nuo laiko guzikuočiai yt proto nustoję pradeda stumdyti praeivius ir buožėmis dailinti jų šonus.

O kas-gi tie nedori guzikuočiai?... Tai valdžios bernai, kurių širdyse nėra žmoniškumo — atsako klausantiems šalyje stovintis išblyškusio veido praeivis.

O kieno tas vežimas? Tai valdžios turtas, tai kapitalistų pagelba... kiekvienas praeivis, važiavęs tame vežime turi užsimokėti 5 ar daugiau dolerių pabaudos.

O kas tie keleiviai ir kodel taip išblyškę jų veidai?... Tai rubsiuviai-darbininkai, kurie jau kelintą savaitę kaip nedirba — gal jau alkani, gal nusigandę tų guzikuočių.

Štai ir vėl matosi tas juodas vežimas, o guzikuočiai, kaip liutai, šoka ant būrelio stovinčių merginų, kurios ramiai sau kalbėjosi su kitomis darbininkėmis, žiūrinčiomis per dirbtuvės langus, kuri stovi arti gatvės. Minutė-kita ir 20 lietuvaičių lieka sukištos į tą pragarišką vežimą ir nežinia kur nuveztos. Praėjus trumpam laikui, vežimas vėl sugrįžta, bet žmonės ant gatvės jau išsisklaidė. Vienok vežimas nenori tuščias grįžti — tuoj liko į jį pasodintas vienas vaikinas, o paskui ir daugiau vyrukų — lietuvių pasisiūlo guzikuočiam, kurie be pasigailėjimo vėl prikemša pilną vežimą.

Praeiviai, nusiėmę kepures atsisveikina su sėdinčiais vežime draugais ir mosuodami skepetaitėmis lydi juos akimis.

Nevienas praeivis apsipylė ašaromis, kada tas nekaltas lietuvaites suvarė vežiman. Esant nepertvirtiems arkliams, patįs guzikuočiai suka ratus ir stumia vežimą, sekdami, užpakalyj. Matydami į nelaisvę pakliuvusius savo brolius bei seseris, likę ant gatvės darbininkai, griaudžiu balsu užtraukia — „Atsimeskim nuo senojo svieto ir sugriaukim tvirtybę męs jo''...

*
* *

Nuteisė jas už saulės šviesą, už kalbą su broliais-darbininkais, už vaikščiojimą šalygatviais po 5 dol. bausmės ar po tris dienas kalėjimo.

Jų akyse užžibėjo linksmumas, jų širdįs prisipildė neapykanta ant savo persekiotojų ir kankintojų, bet gilumoje širdies visos jautė darbininkišką meilę.

Jų atsakymas buvo trumpas ir aiškus: „Kam gi męs mokėsime bausmę; juk mums geriau kalėjime, negu mūsų smirdančiose dirbtuvėse, kur męs neuždirbame nei ant prasto duonos kąsnio, o dirbt turime sunkiai; čia-gi kalėjime veldžia duos mums duoną''.

Pilnos drąsos, energiškumos ir vilties ant darbininkų pergalės, varomos kalėjiman, užgiedojo jos „Marselietę''.

Teisėjas, matydamas, kad pasipelnymas iš lietuviškų centų nenusisekė, sumanė atkeršyti kitaip. Sausio 16. pakvietus ant teismo 14 jaunų lietuvių-darbininkų nuteisė, bet atidėjo jų teismą ant sausio 23. — gal kalėjime neturi liuosų kamarų...

Tai mat, kokios naujienos tarpe Brooklyne rūbsiuvių-streikierių.

Literatiškas lietuvaičių komitetas:

A. Zakavičiutė,
B. Svegžiutė,
A. Abromavičiutė,
Genni Castagna.

Sausio 18. 1913. Brooklyn, N. Y.

Tev. Myl. Dr-tes reikaluose.

Pirmininkas: Pranas Butkus,
3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.
Raštininkas: J. Žemantauskas,
989 Bank str., Waterbury, Conn.
Kasierius: A. J. Povilaika,
804 Bank str., Waterbury, Conn.
Kningius: V. Mišeika,
3149 So. Halsted str., Chicago, Ill.
Lit. Komitetas: B. K. Balutis,
3252 So. Halsted str., Cricago, Ill.
V. S. Jokubynas,
309 Knowlton str., Rockford, Ill.
J. Gabrys,
41 Bd. Betignolles, Paris, France.
Pasarga: Kuopos ir pavieni nariai siųskit raštus TMD. reikaluose šiuo antrašu:
Pranas Butkus,
3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

Kokius raštus TMD. išleis 1913 metais?

Gal nevienas TMD. narių žingeidauja, kokius-gi raštus TMD. išleis šiais metais? kokią aplaikysime iš jos dovanėlę? Nevienas paklaus savęs arba savo draugo, o ypač mūsų veikėjai—darbininkai, kurie sukaitę triūsiasi savo apielinkėj pritraukdami naujų narių bei ragindami senus atsilyginti su TMD. Norėdami, kad mūsų draugija augtų, męs turime nesnausti, bet dirbti taip, kaip nekurie kuopų sekretoriai dirba. Ir, kad palengvinus jiems tą triūsą, šiandien męs jau privalome žinoti, kokiuos raštus išleis TMD. 1913 m., o kai žinosime, tuomet be abejonės Draugija nariais ne mažės, bet augs. **K. B. Ietis.**

Atsakymas: Jau žinoma, jog šiais 1913 metais bus Draugijos išleista kninga po vardu „Motina'' — Dr. A. Garmaus moksliškas veikalas. Literatiškojo Komiteto pripažinta, kad šis veikalas tinka išleidimui, o Draugijos Valdyba šiomis dienomis paveda lietuviams spaustuvninkams nukainuoti atspausdinimą šio veikalo.

Apart šito Liter. Komitetas turi ant rankų gerb. J. Gabrio rankraštį „Kun. Strazdelio Raštai''. Šitie taip-gi, jeigu Liter. Komitetas priims, bus išleisti šiais metais, kad tuomi pažymėjus kun. Strazdelio 150-metines sukaktuves.

Jeigu Draugija žymiai augs nariais ir išdas delei leidžiamų veikalų neišsisems, tai TMD. pirmininkas turi omenyj išleisti šiais metais, kad ir nedidelį TMD. kalendorių 1914 metams, kuriame tilptų apart reikalingų informacijų, Draugijos Seimo nutarimų, Draugijos kningų sąrašo ir žymesnių mūsų dainių, raštininkų eilės, straipsniai ir Leono Tolstojaus surinktos „Kiekvienai Dienai Dumčių Mintįs'' K. V. išverstos lietuviškai ir paaukuotos T. MD. **Red.**

TMD. Skyriui.

TMD. 139 kuopa Aurora, Ill. Gruodžio 31. 1912 m. parengė vakarėlį su prakalbomis, deklamacijomis, bovomis ir šokiais.

Kalbėtoju buvo Kuopos Pirmininkas gerb. T. Šurna. Jis, paaiškinęs Draugijos tikslą ir jos siekinius, ragino visus pastoti TMD. nariais. Deklamacijos žmonėms labjausia patiko. Buvo ir skrajojanti krasa. Mergaitei daugiausiai gavusiai laiškelių suteikta dovana: Aukso žiedas ir Vaičaičio eilės, sekančiajai — dvi kninguti: Georgrafija ir Chemija.

Šiame vakarėlyj prisiašė prie kuopos 5 nariai. Žmonių susirinko gražus būrelis. Mat, visi žingeidavo pamatyti pirmąjį TMD. 139 kuopos balių. **J. B.**

Laiškai į Redakciją

Kas link korespondencijos iš Waterbury Conn.

P. Cibulių Agentas „V. L.'' N1 padavė žinią iš Waterbury, Conn. apie „Korespondencijinę mokyklą'' nieko nežinodamas nei supras damas apie ją, o vienok juodindamas viską.

Visai nenorėjau atkreipti atydos į panašių žmonių rųšies užmėtinėjimus, bet gavau kelis laiškus iš kitų miestų, kur labai pasipiktino iš tokių nesutinkančių su teisybe žinių ir negeistinų apkalbų.

Kas link to, tai ir noriu pratart.

P. Cibulių Agente, jei gryną teisybę išreiškei ir jei turi gryną pažintį, tai kam-gi pasislėpei už slapto vardo? Juk žmogus, velijantis labo mūsų visuomenei ir duodąs įvairius patarimus, neprivalo užsislėpti po kokiu tėn pramanytu vardu.

Imant tą korespondenciją visą nuo pradžios iki galui randi tik kokius-tai ypatiškus, neišlaikančius sveikos kritikos, užsipuldinėjimus. O kas link gėdos waterburiečiams, tai ne tik jie neturės iš tos mokyklos jokios gėdos, bet bus jiems didi garbė, jei tarpe jų atsiras daugiau ir daugiau panašių korespondentų, kaip p. C. A. Gėda waterburiečiams, kad tarpe jų atsiranda visokios rųšies žmonių, kurie tankiai kenkia net naudingam darbui; juk tik metas praslinko, kaip čia tame pat Waterburyj, žemos dvasios žmonės šmeižė, niekino ir norėjo uždaryti vakarinę mokyklą; bet ką jie nuveikia taip užsipuldinėdami ir niekindami kitus? — Nieko.

Kaip nieko negalėjo užkenkti vakarinei mokyklai, taip-pat, viliuos, ar da geriau nieko negalinti padaryti „laiškiniai mokyklai''. Darykite ir sakykite, ką jus norite, o męs stengsimės patarnauti visuomenei pagal mūsų išgalės ir „laiškinė mokykla'' buvo, yra ir bus. **C. M. Lukošius.**

P. S. Daugiau męs nieko nebeatrašinėsime, nors tėn ir pragaras virtų. **C. M. L.**

***

Teiksitės patalpinti Jūsų gerbjamame laikraštyje keletą žodžių delei korespondencijos, tilpusios N1 „V. L.'' š. m. iš So Brooklyn, N. Y.

Tiktai reikia stebėtis, kaip žmonės moka dalyką apverst augštyn kojom ir porodyt taip, kaip jam patinka, bet ne kaip tikrai yra? Taip, p. Kapsiukas, matyt, girdėjo, kad buvo rengiamos prakalbos, bet ant jų nesilankė, nes priešingai — to nebūt rašęs.

P. K. sako: „buvo trįs kalbėtojai — du vargonininkai ir Susivienijusios kuopos sekretorius''. Iš kur p. K. pagavo tris, aš nežinau, nes aš ir p. Pranis tekalbėjova ir abudu nesava vargonininkais. Toliau jis sako: „Vienas-gi kalbėtojas prirodinėjo, kad reikia įsteigti parapijinė mokykla, nes, girdi, valdžios mokyklose mokslas esąs pastatytas labai žemai''. Čia p. K. taipgi apsilenkia su teisybe, nes aš nurodžiau tik iš tautiško atžvilgio, jog valdžios mokyklose vaikai neišmoks lietuviškai ir mylėt lietuvystę ir lietuvius; jokios dvasios neįkvėps viešoji mokykla, o koks joje „žemas'' ar „augštas'' mokslas, to visai nebuvo kalbėta, nes visi žino, koks jis yra. P. Kapsiukas galop sako: „Ant galo buvo užsiminta apie laikraščius, ir čia jau gerai kliuvo tarp kitų ir „Vien. Liet.'', o kadangi vienas-kitas iš klausytojų pareikalavo paaiškinti apie netikusias mokyklas ir bedieviškus laikraščius, tai kalbėtojai pradėjo smarkiai rėkti ir pasakė, kad neduosią nė vienam kalbėti''. Ii vėl p. K. apsilenkia su teisybe, nes apie jokius laikraščius kalbos nebuvo, ir niekas nereikalavo darodyt jų bedievystę ar dievystę. Balso nebuvo duota ne delto, kad išaiškint ką būt nedaleista, bet delto, kad, davus balsą dviem, klausta ne to, apie ką buvo kalbėta, bet stengtasi intraukti į „cicilikų'' diskusijas, tai ir nedavėm daugiau niekam balso.

Toliau korespondencijoj pasakyta, kad SLRKA. nori įsteigti augštesnę mokyklą mergaitėms. Pasirodo, kad nesuprasta, kame dalykas — argi sušelpimas mergaičių progimnazijos Marijampolėj yra steigimas Susivienijimo augštesnės mokyklos?!

Ne, p. Kapsiuk, taip rašyt negalima — reikia prisilaikyt teisybės!..

Su pagarba **K. J. Krušinskas,** SLRKA. New York, valst. organizatorius.

Vieszasis atsiszaukimas in Draugus Darbininkus.

Jau žinoma, kad gruodžio 31 d. 1912 metų didžiajam New Yorke prasidėjo rūbsiuvių **visuotinas streikas.** Bet gal joks žmogus negal sau persistatyt, kodel 150,000 įvairių tautų tarpe savęs nesusikalbančių rūbsiuvių išėjo į streiką. Aiškiu, jog turėjo būti taip stipri jėga, kuri privertė visus vienukart apleisti dirbtuves ir stoti į kovą, — į kruviną ir sunkią kovą.

Taja jėga tai ir buvo rūbsiuvių darbo sąlygos, kuriose nebgalėjo jie ilgiau bepakęsti. Didesnė rūbsiuvių dalis nebuždirbdavo per 10 valandų darbo dienos daugiau kaip $7—8 ant savaitės ir tai pusę laiko į metus dirbti negaudavo. Prie tokios brangenybės visko, ką reikia pirkti, argi begali žmogus pragyventi su šeimyna? Brangųs draugai-darbininkai, spręskit apie tai patįs!

Visuotinasis streikas tęsiasi jau 4-ta savaitė. Darbininkai puikiai vienybėje laikosi; streiklaužių veik visai nėra; prie 150,000 streikuojančių rūbsiuvių sausio 16. pri sidėjo apie 50,000 merginų (ladies waists and dress makers) unija. Dabar streikuoja jau suvirš 200,000 žmonių. Kada verda karšta-kruvina ir neatlaidi kova, darbdaviai prisisamdė valkatų-mušeikų, apsistatė šapas policija, eina išvien su bosais, mušas ir areštuoja pikietas, teismai baudžia kalėjimais ir piningais. Iš valdžios pusės jokios teisybės ir nebejieškok. Kaip tik pamatė pro dirbtuvę einant su unijos ženkleliu, tai pasamdytieji valkatos primuša, policija areštuoja, o teisėjai kalėjiman nuteista ir jieškok tu, žmogau teisybės, kur nori.

Vienok nežiūrint ant to visko, streikuojančiųjų darbininkų solidoriškumas ir drąsa tikrai revoliucioniška. Jie yra pasiryžę kovoti, nors ir per kalnus lavonų prisieitų pasiekti tikslą, kurį pasistatė į streiką išeidami.

Taigi atsišaukiame į Jumis, brangųs draugai-darbininkai. Pas jus jieškome užtarymo ir reikalaujame piningiškos pašalpos, nes jųs patįs suprantate, kad prie tokios brangenybės ir taip mažai uždirbdami rūbsiuviai neturėjo kapitalo į streiką išeidami; nors unijos išde ir buvo šiek-tiek piningų, bet ar ilgam užteks užlaikyti 200,000 žmonių; o čia dar areštai, ligonbučiai, pabaudos, teismai taipgi išaikvoja daug piningų. Jųs, brangųs draugai-darbininkai ne kartą jau savo skatikėliais parėmėte kovojančius už būvį darbininkus. Chicagos rūbsiuvių ir Lawrence'o audėjų streikai, ačiu jūsų pašalpai tapo išlaimėti; tegul jūsų pašalpa būna šaltiniu gyvybės ir didžiojo New Yorko rūbsiuvių streike. Kada bus reikalas ir New Yorko rūbsiuviai mokės jums už tai atlyginti. Jums bekovojant sušelpsime jumis.

Męs, LSS. 19 kuopa, būdami sukuryje tos kruvinosios kovos, matydami kasdien streikierių pasišventimus ir žiauriojo kapitalo priespaudą, vienbalsiai nutarėme sausio 17 d. nepaprastame susirinkime atsišaukti į Jus brangųs draugai-darbininkai, melsdami pašalpos streikieriams. Rūbsiuvių kova yra visų darbininkų kova. Šiandien jųs rūbsiuvius sušelpsite, ryt — jie jus. Todel, nepaisant pažiūrų skirtumų, aukaukite iš kasos draugysčių, klubų ir kuopų, rinkite kur kas galėdami aukas ir siųskite Lietuvių

Skyriaus Streikierių Komiteto Išdininkui

Nesivėlinkite, nes jūsų į laiką prisiųstas centas, didesnę vertę turės, negu polaikui doleris, o tuom pat dar drūčiau sustiprinsite streikierių energiją ir sušelpsite jų šeimynas. Gautų aukų kiekvienas centas bus pakvituotas laikraščiuose.

LSS. kuopos komitetas:

J. Urbanas,
J. K. Matijošaitis,
J. Andriukaitis,
J. Šukys.

Piningus siųskite Streiko Šelpimo Komiteto Išdininkui:

Pijušas Mačys,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Atsišaukimas
Brooklyn'o rubsiuviu in visuomene.

Brangūs viengenčiai!

Jau keturios savaitės, kaip didžiojo New York'o, Brooklyn'o ir apielinkės rūbsiuviai išėjo į streiką.

Męs, nepakęsdami gyvenimo ir darbo sąlygų, o nerasdami kitokio būdo iškovojimui sau didesnio kąsnio duonos, turėjome stoti į šitą sunkią kovą, į šitą streiką prieš nesąžiniškai mus skriaudžiančius kapitalistus, reikalaudami didesnio atlyginimo už savo sunkų darbą.

Ir štai, dirbtuvėje sustoja mirgėję mūsų rankos, nutįla ūžiančios mašinos ir atšąla žėrianti prosai, o liepsna streikinės kovos užsidega mūsų širdyse — dirbtuvės palieka tuščios.

Ir šitoj kovoj iš vienos pusės esame šimtai tūkstančių vargdienių-beginklių darbininkų, kurie pasiryžę esame kovoti prieš kapitalą ir neeiti jiems pusdykiai dirbti tol, kol nebus išpildytas mūsų reikalavimas. Iš antrosgi pusės, prieš mus stovi galingieji siaubūnai — mūsų darbdaviai su dolerių millionais. Iš mūsų triūso jie dabar apsistatė policiją, prisamdė gaują valkatų, kad anie daužytų mums galvas. Jie išleido melagingus atsišaukimus, kad suardyti mūsų tarpe vienybę ir išsirūpino jau uždraudimą (injunction) mums vaikščioti gatve pro jųjų dirbtuves. Beto dar jie mano parsitraukti miliciją, kuri lietų mūsų kraują, kaip kad liejo Lawrence'o darbininkų.

Savaitės bėga... Nors streikas yra pačiame sukuryje, nors skaitlius kovotojų už būvį vis ir vis auga ir nors mums širdis dega pergalės liepsna, vienok mūsų spėkos jau nyksta, nes areštai nebesiliauja, turtelis mūsų mažėja ir jaučiasi stoka mums duonos, kurios ir pirm streiko mažai teturėjome...

Todel, mieli draugai-darbininkai, mūsų šitos kovos laimėjimas — jūsų rankose! Šaukiamės prie jūsų, kad ištiestumėt mums savo dešinę; šaukiasi prie jūsų mūsų moterįs, mūsų kūdikiai ir mūsų seserįs (nesa visi esame kritiškame stovyje), idant sušelptumėt mus nors našlės skatikėliu, o męs, per tai laimėję savo šitą sunkią kovą kada-nors jums atsilyginsime!

Pasiliekame su vilčia ant jūsų pagalbos, Lietuvių Rūbsiuvių 54--58 skyrių Streikierių Šelpimo Komisija:

Pirm. **Juozas Bučinskas,**
105 So. 4th str., Broolkyn, N. Y.
Sekr. **Antanas Lelis,**
625 Driggs ave., Brooklyn, N. Y.
Išd. **Pijušas Mačys.**
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

P. S. 1) Draugai, siųsdami aukas, Money Orderį išpirkit ant išdininko vardo, o laišką kuriame jį mums prisiųsite, užadresuokit sekretoriui sekančiu antrašu:

Mr. Antanas Lelis,
625 Driggs ave., Brooklyn, N. Y.

2) Mūsų išdininkas, draugas Pijus Mačys, yra užtikrintas, nes užsistatė $800.00 kaucijos.

Streikierių Šelpimo Komisija.

New Yorko žinios.

¶ **Streikieriai ir streiklaužiai.** Sausio 20. tarpe tūkstantinės minios streikierių ir jiems atjautančių, vadovaujant šimtu moterių, iš vienos pusės, ir streikierių, jų apsaugotojų ir policijos iš kitos, arti subway stoties ant Spring gt., Manhattan, ištiko karštas susirėmimas. Minia vis ėjo didyn, ir greit gatvė liko užkimšta taip, kad nei karai nebegalėjo praeiti. Policija stūmdė ir mušė darbininkus, kurie norėjo sulaikyti streiklaužius, atvežtus su „apsaugotojais'' ant subway stoties ir veda mus į dirbtuvę J. S. Singer and Co., 77—79 Spring gt. Mat toje dirbtuvėje dirbo virš 600 darbininkų, trečdalis iš jų — moterįs; dabar darbininkai streikuoja. Kompanija susamdė 100 streiklaužių ir apstatė juos būriais „apsaugotojų'' ir privatiškų detektivų. Tai tarp šitų streiklaužių su jų apgynėjais ir streikieriais-pikietninkais iškilo minėtas susirėmimas. Liko keli sužeisti; triukšmas ir visokios rųšies šauksmai buvo girdžiami visoj to miesto dalyje. Policija dar kartą parodė savo žiaurumą ir baisų apsiėjimą su darbininkais.

Tą pačią dieną tapo suareštuotas narys General Executive Board ir kirpėjų unijos organizatorius, p. Ephraim Kaufman, kada jis pildė pikieto pareigas ant Lafayette gt. Čia reik pridūrti, kad anksti rytą įvairiose vietose buvo išstatyta apie 8000 pikietų, nes streiko komitetas žinojo, kad fabrikų perdėtiniai visomis spėkomis stengiasi po šventos dienos privaryti daugiau streikierių.

¶ **Hotelių darbininkai streikuoja.** Sausio 23. vakare ant mitingo International Hotel Workers Union Bryant salėje ant 6-os av. ir 42-os gt. buvo išneštas nutarimas pradėti streiką. Gavę šitą žinią nekurių didžiųjų hotelių darbininkai tuoj prieš 12-tą val. nakties metė darbą ir triukšmingai patraukė gatvėmis. Pirmiausiai metė darbą Knickebocker hotelio darbininkai ant 42-os gt. ir Broadway; tęnai buvo išmušti net keli langai. Tuom pačiu laiku buvo pakviesta policija į Belmont hotelį ant 4-os ir 42-os gt. Paskui sustreikavo Cadillac hotelio darbininkai 43-ios ir Broadway, toliau — Rector hotelio ant Broadway ir 44-os gt., St. Denis ir Follies Berger.

Didesnis triukšmas Knickebocker hotelyje iškilo delto, kad sausio 23. buvo iš tęn prašalinta 286 darbininkai (waiters).

Carbo Tresca, Industrial Workers or the World agitatorius, ėjo priešakyje tos naktinės demonstracijos; streikieriai maršavo žemyn 42 gt., o paskui pasuko ant Broadway. Kur-ne-kur buvo išdaužyti langai. Ant gatvių girdėjosi neapsakomas triukšmas-šauksmas, giedojimai, daužymai langų, policijos kamandojimai ir švilpavimai; viskas susimaišė į kokį-tai neapsakomą bildėsį ir ūžimą. Apart paminėtų hotelių metė darbą ir daugelyje kitų hotelių ir restoranų įvairiose miesto dalyse.

Bet, kodel tas streikas prasidėjo taip triukšmingai? Todel, kad hotelių ir restoranų darbininkai gyveno didžiausiame skurde; todel, kad jie dirbo 14—16 valandų į parą, todel, kad jie negalėjo atsakančiai pavalgyti, ir tas valgis buvo prastas, todel, kad jie buvo niekinami ir varinėjami savo prižiūrėtojų ir perdėtinių.

Jie ilgą laiką kentė, bet atėjo galas, ir jie dabar negali susilaikyti ramiai, stodami į kovą su tais savo išnaudotojais ir persekiotojais. Hotelių ir restoranų darbininkai daugiausiai kentėjo, užtat ir jų kova bus smarkesnė, energiškesnė; bet jei kartu susiprato ir stojo kovon, tai pergalė jų rankose.

Yra sprendžiama, kad ant streiko išėjo jau virš 10,000 hotelių ir restoranų darbininkų. Sustreikavo darbininkai kelių dešimčių hotelių bei restoranų; reikalui esant, gal sustreikuoti visų panašių įstaigų darbininkai New Yorke, Brooklyne ir apielinkėje.

Jų reikalavimai maž-daug sekanti: pagerinimas sanitariškų išlygų, 10 val. darbo diena, suvtarkymas užmokesnio, įvedimas valgyti prie stalo atsakančiame laike ir pagerinimas valgio. Darbininkai sako, kad šitie reikalavimai yra labai menki ir jie nestos prie darbo, kol neliks užganėdintais. Hotelių savininkai griežtai atsisako išpildyti darbininkų reikalavimus ir mano tvirtai laikyties. Nekurie hoteliai visai jau užsidarė.

¶ **Tarptautiški piktadariai New Yorke.** Anglijos ir Francijos detektivai nesenai pribuvo į New Yorką, kur energiškai ieško tarp tautiškos piktadarių bandos, kurie įvairiuose Europos miestuose ir New Yorke, kaip sprendžiama, pavogė apie $1,115,000.

¶ **Žydų laikraščių unija.** Tarptautiška tipografijos unija padavė reikalavimą žydų laikraščiams pripažinti tik-ką susitvėrusią rašėjų unija. Naujos unijos reikalavimai sekanti: 5 val. darbo diena, mažiausis mokestis 25 dol. į savaitę, išrišimas kilusių tarp redaktariaus ir unijos narių nesusipratimų priguli nuo unijos pirmininko ir tt. Laikraščiai atsisakė pripažinti uniją, ir susiorganizavę rašėjai sustreikavo. Liko pakviesti nauji darbininkai, ir nuo jų pareikalauta versti iš anglų kalbos į žydišką. Nežiūrint ant streiko, visi laikraščiai eina reguliariškai, ir jų pranešimuose pabriežta, kad jie priešingi unijai.

¶ **Gyvulių ligonbūtis.** Zoologiška New Yorko draugija laikė 19-tą metinį mitingą, kur buvo apsvarstoma apie įsteigimą gyvuliams atsakančio ligonbūčio. Manoma iš miesto išdo išgauti tam dalykui **$195,000.**

Vietinės Žinios

— **Rūbsiuvių streikas.** Rūbsiuvių streikas eina vis didyn; juom užinteresuoti visų Suvienytų Valstijų gyventojai. Tas streikas, prasidėjęs New Yorke ir Brooklyne, grumoja apimti visus didžiausius Suv. Valst. miestus. Tai bus negirdėtas žmonijos historijoje rūbsiuvių streikas. Ir jei tik New Yorko ir Brooklyno fabrikantai pradės siųsti siuvimo darbus į kitus miestus, tai, galima laukti nacionališko Suv. Valst. rūbsiuvių **streiko.**

Streikieriai laikosi gerai; jų dvasia ir solidariškumas vis eina tvirtyn, nes jie mato, kad už juos stovi minios, kad pergalė užtvirtinta, **kad ta** jų kova suteiks geresnę **ateitį.**

Kaip visų kitų tautų rūbsiuviai streikieriai, taip lygiai ir lietuviai, daro kuotankiausiai susirinkimus, kur apsvarstoma jų padėjimas, pranešama kas kame naujo atsitiko streiko dalykuose, nurodoma, kaip į tą žiūri kitų miestų darbininkai ir kaip streikieriai turi elgties toliau.

Pas lietuvius streikierius ko toliau, tai vis didesnis apsireiškia solidarškumas, tvrtumas dvasios ir viltis ant pilnos pergalės. Čia lietuviai siuvėjai aiškiai parodo, kad jie supranta savo padėjimą, kad jie gali stoti kovon su savo išnaudotojais, kad jie yra jau išlavinta dalis tos begalinės minios viso pasaulio darbininkų.

— Sausio 24. atsibuvo prakalbos 54—58 rūbsiuvių unijos skyrių; ant prakalbų buvo susirinkę labai daug streikierių. Pirmiausiai kalbėjo K. Krušinskas, kuris plačiai nupiešė dabartinį rūbsiuvių-streikierių padėjimą ir išrodinėjo, kaip darbininkai turi užsilaikyti, kad **išlaimėjus šitą ko**vą prieš savo darbdavius. Kaipo didžiausį įrankį toj kovoj jie privalo laikyti vienybę ir solidariškumą, nes vien tik vienybėje einant galima kovoti pasekmingai su kapitalistais. Galop K. Krušinskas aiškino, kaip reikalinga ir naudinga yra visiems darbininkams pasilikti šios šalies piliečiais (citizens), kad galima būtų dalyvauti rinkimuose ir išrinkti toką valdžią, kuri galėtų užstoti darbininkus, rūpinties jų reikalais ir įvesti ekonomiškame bei politiškame valstijos gyvenime naudingas darbininkų luomai reformas. — Antras kalbėjo drg. Šaltis, kuris taipgi ragino visus eiti prie vienybės; jis išrodinėjo ką darbininkai galėtų pasiekti, eidami pilnoje vienybėje. Kaip paveikslą vienybės, kalbėtojas nurodė pačius kapitalistus, darbininkų išnaudotojus, kurie, laikydamies vienybės ir sunaudodami ją blogiems tikslams pridaro visokių šunybių, ir nors mažame savo skaitliuje, bet visi eidami išvien laikosi tvirtai ir stoja kovon su didžiausiomis miniomis darbininkų. Jeigu darbininkai eitų tikroje vienybėje, tai jų nieks nepergalėtų, nes jų begalinės minios.

V. Šibunauskas.

— Sausio 25. McCaddin salėje Mikas Petrauskas su pagalba Scenos Mylėtojų sulošė „Šienapjūtę'' ir „Kaminakrėtį ir Malūnininką''. Lošimas nusisekė gan gerai, nors nekurie lošėjai prastokai žinojo savo roles; buvo ir dar šiokie-tokie nedatekliai, kaip atlikime rolių, taip ir muzikoje; daug ką galima užmesti orkestrai, kuri tūlas vietas taip prastai atliko, kad stačiai nervavo klausytojus. Vienok, abelnas įspūdis iš to vakaro pas publiką liko geras. Žmonių buvo pilna svetainė; galima sakyti, apie 800; daug privažiavo iš apielinkės miestų artimųjų valstijų. — Kaip tęn nebūtų, bet drąsiai galima pasakyti, kad Brooklyne randasi labai gabjų lošėjų — vyrų ir moterių, ir reikia pridūrti, kad Brooklynas su laiku liks centrališka mokykla scenas dalykuose del visų Suv. Valstijose gyvenančių lietuvių. Brooklyniečiai užtektinai turi energijos ir pasišventimo scenos dalykams, o svarbjausia — jie dabar turi gerą mokytoją ir vadovą, kuris tiesiu keliu veda juos prie tikslo, nes jis yra pilnai atsidavęs ir pamylėjęs dailę; juom yra gerbjamas mūsų kompozitorius ir dainininkas **Mikas Petrauskas.**

—Vietinė Apšvietos Draugija, sausio 26., nutarė paaukauti rūbsiuvių-streikierių naudai 15 dol.

— Sausio 26., Lietuvių Ukėsų Klube, atsibuvo metinė konferencija Lietuvių Emigrantų Šelpimo Draugijos. Delegatų nuo atskirų kuopų pribuvo apie 50. Organais tos draugijos paskirti „Draugas'' ir „Keleivis''. Sekanti konferencija atsibus liepos 27., Newark'e, N. J.

— **Iš rūbsiuvių lietuvių streiko,** Brooklyn'e, N. Y. Generališkas rūbsiuvių streikas New Yorko ir New Jersey valstijose užinteresavo darbininkus po visą pasaulį, nes ta kova su kapitalistais tęsiasi jau 5 savaitės, kame 200,000 rūbsiuvių kovoja už kąsnį duonos. Užtiesą, laikraštija paviršutiniai streiko turinį jau pranešė visuomenei (gal su maž-daug klaidų), bet platesnį streiko turinį gal dar lig šiolai neišvilko į viršų; ypač mažai kalbėta apie lietuvių rūbsiuvių gyvenimą, o lietuvių-rūbsiuvių randasi virš 3000 ypatų Brooklyn'e, N. Y.

Vargas, skurdas, alkis tarpe darbininkų ir jų vaikelių bei abelnų šeimynų pilnai viešpatauja. Areštai ir teismai kas kartą didinasi, ištraukdami draugus iš lietuvių 56—58 skyrių U. G. W. unijos; bet to neatkartosiu (žiur. NN2 ir 3 „Vienybės Lietuvninkų''). Sausio 23. tapo nubausti per tą patį teismą Manhattan Court'e 14 lietuvių, kuriuos čia paminėsiu, baudos 5 dol. arba 3 dienas kalėjimo; visi sutiko geriau sėdėt kalėjime, negu mokėt piningišką pabaudą; nubaustais liko sekanti: J. Augaitis, A. Šerkus, J. Valentukonis, B. Daugirdas, J. Kazakeviče, S. Mačiulis, A. Pravalauskas, A. Juškauskas, V. Zovn, B. Menderis, B. Brigeviče, A. Budreviče, J. Kavaliauskas ir J. Blažaitis. Juos areštavo palicija ir nuteisė teisėjas, bet už ką?—už ką? — jie ėjo atkalbinti streiklaužius, kurie iš nesusipratimo stojo dirbti streikierių vietas. Jie nepakėlė jokio klausimo prieš valdžią, prieš policiją, bet nekaltai tapo suareštuotais ir jų likimas — teisdarys nusprendė atsėdėti 3 dienas kalėjime arba užsimokėti po 5 dol. pabaudos. Vienas — A. Juškauskas užsimokėjo pabaudos 5 dol.; J. Kavaliauskas (stenografas), visai nesiuvėjas, bet vistiek turėjo užsimokė 2 dol. pabaudos. V. Zovn (ir-gi nesiuvėjas) išleistas luiosas po policijos priežiūra 6 mėnesiams.

Pamąstykite, draugai, kokie yra teismai šioj laisvės šalyje! Tarpe streikuojančių darbininkų jau pradeda virt neapykanta ir ištinka tankųs susirėmimai su streiklaužiais.

Mums gelbsti socialistai, paduoda pagalbą streikuojantiems lietuviams, jie rengia prakalbas, jie renka aukas, jų kalbėtojai tankiai suramina visus darbininkus; jie pirmi prisiunčia aukas mums badaujantiems; jie ragina prakalbose streikierius laikyties vienybės ir tt. Laimėjimas kovos už būvį bus veikiai mūsų rankose.

Aplaikyta aukų. Iš generališko ofiso perduota del lietuvių 600 dolerių. Brooklyne aukų surinkta ant vestuvių $2.16; iš Baltimorės, Md. nuo socialistų kuopos aukų pribuvo $16.00, sausio 26. ant prakalbų New Yorko Politiškojo klubo surinkta aukų $9.35, matoma, kad mūsų draugai mus sušelps.

Aukauja mums literatūrą. „Vienybė Lietuvninkų'' — 345 egz., „Laisvė'' — 200 egz., „Keleivis'' — 300 egz. kas savaitė, 19 LSS. kuopa aukauja 200 egz. „Kovos''.

Lietuviški kontraktoriai—priešai darbininkų. Šią savaitę kapitalistai ir jų tarnai apsišarvojo savo dirbtuves, apstatydami jas policija; vienok tame nieko stebėtino, nes tas visur daroma laike streikų; bet nemalonu ištart, kad tokių randasi ir tarpe lietuvių. Štai draugas M. Bučinskas ir K. Brusokas pirmi iš lietuvių prisilipino prie savo durių valdžios leistą **Injunction,** kad darbininkai neturi tiesos praeit pro šalį durių; o jeigu sustoti, tai tuoj „sargas'' ir veda į kalėjimą.

Sekančią savaitę kalbės mums Brooklyno rūbsiuviams L. Pruseika, „Laisvės'' redaktorius iš Boston'o, Mass.

Nepakvietė p. F. Bagočių už kalbėtoją. Buvo kalbama, kad F. Bagočius aplankys Brooklyn'ą, rūbsiuviai pakvies jį už kalbėtoją sudrūtinimui darbininkų dvasios. Po nekurių apsvarstymų tapo nutarta, kad p. Bagočius, būdamas netoli šalininkų su valdžia, kuris mūsų lietuvius tampo po teismus be jokio reikalo, tur būti atmestas; kad jis, p. F. Bagočius, negali stoti prieš mūsų akis ir kalbėt mūsų visuomenei.

Socialistų partija paskyrė 25 agitatorius. Gaila, kad męs iš to negalime pasinaudoti, nes visi kalbėtojai kalba kitose kalbose, o mums yra reikalinga lietuvį kalbėtoją.

New Yorko ir New Jersey valstijų kalbėtojai, malonėkit mums suteikti savo dešinę, sustiprindami mūsų kovotojų mintis už duonos kąsnį.

Aukos bus pakvituotos per išdininką, Pijušą Mačy, per „V. L.'' bei kitus laikraščius.

Brooklyno rubsiuvių presos komitetas:

Jonas A. Mockeviče,
W. Šibunauskas,
Jos. Lapinskas.

Antrašas:

Streikierių Pr. Komitetui:
101—103 Grand st., B'klyn, N. Y.

— **Konservatorija.** Pradžia semestro, t. y. reguliariškas mokslas muzikos konservatorijoj prasideda 6 vasario (February).

Užsirašymas jau prasidėjo; adresas: 101 So. 2-nd str., Brooklyn. Mokestis. Už dainavimą ir kompoziciją 8 dol. už 10 savaičių. Už pianą, smuiką ir kitus visus instrumentus 6 dol. už 10 savaičių.

Piningus reikia įmokėt prie užsirašymo. Priimami visi; o vaikai priimami nuo 6 m. amžiaus.

KRASOS DĖŽUTĖ.

P. J—ui: — Malonėkite korespondencijas rašinėti trumpesnes ir aiškesnes, nes kitaip męs negalėsime jas sunaudoti.

P. Pilėnui: — Ačiu už įdomią korespondenciją.

Jonui (iš Pittston, Pa.), Gegutei, T. Kassales, Sauliui, Antanui Vidžiunui, Mikui Stakėnui, Jam, Collinsvilliečiui, Senapilės Petrui: — Ačiu už korespondencijas; jas peržiūrėsime ir, jei kas tiks, pasistengsime patalpinti sekančiame „V. L.'' numeryje.

J. Kvederui: — Korespondencijas visad rašykite tik ant vienos poperos pusės ir nedėkite į jas nereikalingų dalykų.

J. Slogsnaičiui: — Rašykite aiškiau ir ant vienos lapo pusės.

J. S.: — Antros pusės slapyvardžio nededame — jis neatsako vietai; korespondenciją sunaudosime.

Svečiui: — Tamstos korespondencija perilga ir neaiškiai para-

šyta; rašinėkite trumpiau ir aiškiau, bet tankiau.

J. Slitskiui: — Tamstos žinutė parašyta labai šiurkščioj formoj ir ilga; sutrumpinę gal ir patalpinsime.

J. J. Nieniui: — Ačiu už korespondenciją; tik rašykite žinutes trumpiau, nes kitaip męs priversti jas trumpinti.

Amurui ir M. Stakėnui: — Raštus gavome; juos talpinsime sekančiuose „V. L.'' numeriuose, — ačiu.

Lietuvos Kareiviui: — Pažiūrėkite geriaus į krasos dėžutę (N4 „V. L.'') Tamstos slapyvardį; pirm jo stovi kitos ypatos slapyvardis ir nieko bendro su Tamstos neturi. Kada ką talpinti ir spręsti apie raštų kokybę, tegul priklauso nuo mūsų.

Jonui Kird.: — Ačiu už žinutę; tik labai ji ilga.

Plėvėsai: — Tamstos vaizdelį— pasakutę sunaudosime.

NAUJI RARŠTAI.

„Šviturys'' — metraštis-almanachas su kalendorium 1913 m. Jono Rinkevičiaus leidinys. Vilnius. 218 pusl. (apart pagarsinimų). „Švituryje'' telpa sekanti skyriai: 1, Literatūros skyrius (gan platus); 2, Visuomenė ir gyvenimas; 3, Mokyklos; 4, Įvairios žinios; 5, Vilinus; 6, Kaunas; 7, Kronika; 8, Laikraščiai; 9, Informacijų skyrius; 10, Mokesčiai; 11, Pačtas.

„Vilniaus kalendorius'' — „Lietuvos Ukininko'' priedas. 1913 metams. Kaina 25k. XXVII +144 pusl.

„Aušrinė'', N20.

„Pasiuntinys'', N11—12.

„Laisvoji Žmonija'', N5—6.

„Garnys'', N11 (35).

„Pavasaris'', N8.

„Jaunimas'' gruodžio mėn.

Vadovas N53. Turinys: Homilijos ir pamokslai. Šv. Terjybės dogma šalip brahmanų doxtrinos apie „Trimurti''. Blaž. Čėsnys. Brevijoriaus reforma. K. J. N. „Baltųjų vergų'' klausimas. J. V. „Bulla in Coena Domini'' Lietuvoje. Pr. Penkauskas. Autonomija doros srityje ir krikščionystė, kun. P. Kuraitis. Lietuvos atgimimo paveikslai. Dr J. Totoraitis. Po rinkimų kun. J. G. Žinotinesniųjų bažnytinės vyriausybės parėmynių apžvalga. Iš Bažnyčios ir Visuomenės dirvos. K. Recenzijos ir kritikos. Bibliografija. Atsakymai redakcijai siųstų užklausimų.

Laisvoji Mintis N34 ir **Jaunimo Sapnai.**

E. Volter. Litovskije variantylegendy o ženskich charakterach (Tri žinoči udači). St. Peterburg.

Aušrinė N21. Turinys: Simo Stūros — Berželio meilė. Adomo Juodojo — Pakendėlė. A. Vienuolio. — Ant kapo. V. A. — Tauta ir tautiškoji sąmonė. R. Bytauto — Laikraštija ir gyvenimas. Vabalėlio — Amerikos moksleivija. Sn. — Įvairus balsai. Žinios-žinutės. Bibliografija. Simo Stūros Z. Gaidamavičiaus nekrologas. Atsakai. Pranešimas.

Tarka N12.

PADAUGINKIME GERESNIŲJŲ VEIKALŲ SKAIČIŲ MŪSŲ RAŠTIJOJ.

Lietuvių literatūroje labai trūksta didesniųjų pasaulės rašytojų veikalų. Nuo V. Kudirkos laikų iki šiol neišversta ir neišleista lietuvių kalba nei vieno geresnio veikalo. Šitai matydamas, pernai išverčiau lietuvių kalbon eilėmis, tokiomis kaip originalo, Shakespeare'o tragediją „Macbeth''. Tikėjausi geistiną dalyką įnešiąs lietuvių raštijon. Betgi iki šiol neatsirado tam veikalui leidėjo. — Noriu tad dabar išleisti „Machet'ą'' prenumerata. Manau, kad dailiosios klasiškos literatūros mylėtojai padės man tą norą įvykinti, ir tuo prisidės prie padauginimo geresniųjų veikalų mūsų raštijoj. — Užsiprenumeruojant, viena kninga bus 50 centų, paskui kainuos 75c. Pasiryžęs esmi dar bent dvejatą Shakespeare'o veikalų išversti lietuviškai. Jei į šį mano pakvietimą užsiprenumeruoti „Mecbethą'' atsilieps didesnis žmonių būrelis, tai bus man nurodymu ir paskatinimu, kad ir daugiau verščiau.

Laukiu atsakymų.

Kl. Jurgelionis,
(Kalėdų Kaukė).

Prenumeratą prašau siųsti šiuo adresu:

Kl. Jurgelionis,
3327 Lowe ave., Chicago, Ill.

KRUTOMI PAVEIKSLAI KALBA.

Krutomųjų paveikslų kalbėjimą išrado T. Edison'as — garsus elektros išradėjas. Įvairus bandymai šio naujo išradimo nesenai atsibuvo T. Edison'o nuosavėje laboratorijoje, kur buvo prisirinkę daugybė reporterių nuo įvairių angliškų laikraščių.

Naujuose krutomuose paveiksluose girdėtis publikai, kaip aktoriai kalba, šunis loja arba torielkos barška; tą viską anądien demonstravo žiūrėtojams. Filma per stato kalbėtoją, vaikščiojantį po sceną, kuris atlieka savo rolę naturališku balsu. Šitokius paveikslus nuima su pagalba taip vadinamojo „kinetophone''. Šis aparatas sykiu nuima paveikslą ir sykiu jau padaro inbalsius (rekordus). Išradimas tuom yra indomesnis, kad veikimas ir balsas atsitinka tame pačiame momente. Pats išradėjas paima torielką ir trenkia ją ant grindžių. Kuomet šis paveikslas užslenka ant palos, tai pasigirsta visai naturališkas balsas sudaužomos torielkos šukių barksterėjimas ir tuo pačiu laiku, kada ji sudūžta.

Šitie paveikslai bus rodomi iš palos užpakalio, ir aparatas balsui išduoti taipgi bus prikergtas prie aparato judomųjų paveikslų aparato, taip kad, balsas, ateinantis nuo scenos, pasirodys tikrai naturališku aktoriaus balsu.

Išpradžių išradėjas turėjo gana didelį vargą, pakol ištobulino aparatą, kad galėtų pagauti balsą iš tolo; bet vėliaus viskas jam sklandžiai sekėsi. Išradėjas sako, jog galima bus pagal noro balsas padidint ar pamažint.

Ačiu tokiam išradimui, biedniejį žmonių luomai dabar galės, lankydami mažus teatrus, matyti geriausias dramas ir operas už labai mažą mokestį, kokia tuose paprastai esti. Ir taip, pasaulio pažanga ir mokslas mums kasdien atneša vis didesnes naujienas, kurios vis padaro laimingesnę, lengvesnę ir šviesesnę žmonių būseną.

Gegutės Balsas.

TAI KARŠTUMAS!

— **Aš pripažįstu kiekvieno žmogaus nuomonę, bet kas su mano nuomone nesutinka, tai aš su tokiu ir kalbėti nenoriu.**

Telephone 2880-M Stagg.

M. P. Gennes

pardavėjas siuvamų mašinų.

(Singer Seving Machine Co.).

594-96 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Reikalinga tuoj

500 mokančių dirbti mainierių!

The Davis Coal and Coke Co., iš Thomas, W. Va. reikalauja 500 mokančių kasimą anglių darbininkų-mainierių. Ši kompanija padvigubino savo mainas. Darbas — visada. Mainieriai uždirba nuo $2.50 iki $5.00 per dieną, pagal mokėjimą darbo. Ši kompanija yra pabudavojus daugybę namų 10 kambarių su gazu ir vandeniu. Nė streiko, nė jokio nesutikimo nėra. (5)

Imk egzempliorą Severos Kalendoriaus 1913 metams arčiausioj aptiekoj. Duoda jį dykai pareikalavus.

Svarbiausia Priežastis

nuolatai besididinančio reikalavimo ir populiariškumo gyduolių vadinamų

Severos Balsamas Plaučiams (Severa's Balsam for Lungs)

yra pastebėtinose pasekmėse, paėmus šiuos vaistus, tokiuose atsitikimuose, kada reik prašalinti kosulį, užkimimą, katarą, krupą arba kokliušą. Paėmėginkit, tai persitikrinsit. Kaina 25 ir 50 centų.

Severos vaistai yra geri ir geri visiems. Parsiduoda aptiekose. Jeigu jusų aptiekorius neturi jų ir nenori jums partraukt, tai rašykit mums. Gydytojo patarimas dykai.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

„ŠVYTURYS"

1913 metų.

Visas metraštis su įvairiais straipsniais geriausių rašėjų Europos ir įvairioms statistikom visos Lietuvos, labai naudingas. Prekė tik 75 c.

Gaunamas pas **J. J. PAUKŠTĮ & CO.**

120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

IŠLYGA SAMDYMO.

Kiekvienas pasamdymas, vis vien fiziškas ar protiškas, priklauso pirmiausiai nuo geros sveikatos, nes nuolatinis darbas bus negalimas, kada mūsų jiegos nusilpnėja kartais nuo karto. Svarbjausiu tatai reikalavimu yra palaikyti geroj tvarkoj virškinimo aparatą. Pakol męs galime priimti ir gerai suvirškinti maistą, mūsų jiegos nenusilpsta. Jeigu-gi užtėmysime kokią-nors permainą, tuojaus privalome pavartoti Trinerio Amerikonišką Kartaus Vyno Elixirą. Šitas vaistas veik greitai ir tikrai. Jis išvys iš kūno visus nevalumus ir priruoš virškinimo organus prie naujo maisto. Jis sustiprins šituos organus ir jų darbą sureguliuos. Aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 Ashland ave., Chicago, Ill.

Trinerio Linimentas tikrai išveja skausmą iš muskulų ir sunarių.

DAINOS.

South Brooklyn, N. Y. choras „Aidas'' rengia savo vakarą, kurį mano papuošti dainomis ir lietuviškais šokiais. Atsibus subatos vakare, vasario 1 dieną, Szezos svetainėje, 650—3 ave. Įžanga 25c. Nuoširdžiai visi yra kviečiami atsilankyti. **„Aidas''.**

PRANEŠIMAS.

B. Starno mitingai prasideda 10 val. išryto, No. 143 Suffolk str.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškau savo pusbrolių: Stanislovo Giačo, Lekių sodžiaus ir Antano Mikužio Patraičių sodžiaus, abudu iš Šviekšnos parapijos, Reseinių pav., Kauno gub. Jųs patįs, ar kas kitas malonėkit atsišaukti.

Povilas Montvydas,
696 Pacific str., Stamford, Conn.

Aš Jonas Zokas pajieškau Kazimiero Bendžiaus, 4 metai kaip iš Lietuvos, paeina iš Suvalkų gub., Vladislavovo pav., Kedulių gminos, Aleksandravo kaimo. Jis pats ar kas kitas atsilieptkite šiuo antrašu, o būsiu dėkingas.

Jonas Zokas,
1849 Sterling av., Grand Rapids, Mich.

Pajieškau kuningo Stanislovo Kuczo, kuris išvažiavo iš Laižuvos parapijos į Ameriką, važiavo į Philadelphia šv. Kazimiero parapiją, o iš tęn išvažiavo Canadon. Dabar nežinome kur jis randasi. Kas žinote, ar jis pats atsišaukite ant adreso, o būsiu didei dėkinga.

Miss Eva Dargis,
306 W. 94th str., New York, N. Y.

Pajieškau dėdės Bonaventuro Sugentos, Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., gmino ir kaimo Bartnikų. Pirmiau, girdėjau, gyveno Detroit, Mich., o dabar nežinau kur. Jis pats, ar žinantie kur jis gyvena, malonėkit pranešti, už ką būsiu labai dėkingas.

V. Paškevičius,
926 Tunchnnock ave., Pittston, Pa. (7)

Kaip pasilikti Amerikos piliečiu.

Knygutė Lietuviškoj ir Angliškoj kalbose. Turinys: Įstatymai apie pilietystę, klausimai ir atsakimai kaip išsiimti popieras, Suvienytų Valstijų konstitucija, nepriguimybės deklaracija ir konfederacijos straipsniai. Amerikos Lietuvi Ukėsu Klubas, matydamas reikalą, išleido virš minėtą knygelę kurios čienia yra **25c.** Užsisakydami knygą pinigus siųskite per Money Orderį arba krasos ženkleliais, ant šito adreso:

LITHUANIAN AM. CITIZENS CLUB

372 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

MIKO PETRAUSKO KONCERTAI.

2 Vasario,

GERMANIA HALL.

MAPPLE ST., ANSONNIA CONN.

Dalyvauna:

M. Petrauskas, P. Čiurlionis ir P. Prisevičiutė.

Pirmu kartu bus parodyta

Lietuva Paveiksluose!

Kur bus rodomi Lietuviški Judami Paveikslai, šie: Klumpakojis, Suktinis, Noriu Miego, Aguonėlė. BUS PARODYTA IR KITI ŽAISLAI.

Pirmu kartu pilniausias ir didžiausias Historiškai–Etnografiškai–Geografiškas perstatymas apie LIETUVĄ.

Protarpiuose paveikslų rodymo maloniai publiką linksmins malonios dainelės ir iliustruotos (su pavaikslais) deklemacijos.

Paveikslai bus rodomi šie:

1. Lietuvos Historija. 2. Lietuvos etnografiški paveikslai, a) Vilniaus gubernija, b) Kauno gubernija, c) Suvalkų gub., d) apie buvusiąją Lietuvos Gardino gub. ir Prusų (Mažąją) Lietuvą. 3. Tarp kitų paveikslų bus parodyta ant paveikslo daug sukėlusi triukšmo laike Vilniaus Mokslo Draugijos parodos išstatyta žinomo lietuvio skulptoriaus p. Rimšos "Kova". 4. Lietuviai ant judančių paveikslų.

Dainuos gerai pagarsėjęs dainininkas p. K. KRAUČUNAS, iš Brooklyn, N. Y., dainuos įvairių dainių kompozicijas, tarp kurių ir visų gerbiamojo kompozitoriaus Miko Petrausko.

27–28 d. Sausio (Jan.) 1913 m. (abu vakaru bus rodomi skirtingi paveikslai). Svetainėje "Beaver Hall", 11 Bartlett St., Worcester, Mass.

30 d. Sausio, Svetainėje "K. of P.", 825 N. Main St., Montello, Mass.

31 d. Sausio, Svetainėje "Maynard Hall", 243 D. St., So. So. Boston, Mass.

1. d. Vasario (Feb.), svetainėje "East End Christian Union", 7 Burleigh St., Cambridgeport, Mass.

Kiekvienoj vietoj svetainės atsidarys 7 val., perstatymas 8:15 m.

Perstatytojai kinematografistai

A. T. Račiunas ir J. M. Danielius, iš New York.

Parsiduoda valgomų daiktų krautuvė, biznis eina geraj, ją laiko vokietis; priežastis pardavimo — negalėjimas sukalbėti su lietuviais ir lenkais. Norintieji pirkti, kreipkitės sekančiu adresu:

J. Storkus,
113 Jackson ave., Long Island, N. Y. (6)

Kroniškų, odinių ir jaunų vyrų ligų specialistas. Vartojamos naujausios metodos. Pagelbėjime gvarantuojame. Suprantame lietuviškai. Valandos: ryte 10 iki 11; vakare 7 iki 8. Branch office: 474 — 50 str., cor. 5th Ave., Brooklyn, N. Y. (6)

19-tas METINIS BALIUS!

..Draugystė Švento Jurgiounpuipunpu Draugystės Švento Jurgio. Atsibus 1-mą d. Vasario (Feb.) 1913 m. Lietuviškam Tautiškam Name, 101—103 Grand str., Brooklyn, N. Y. Prasidės 7:30 val. vakare.

Įžanga: Pavieniams vyrams 25 c., moterims ir merginoms — 15ct., Draugams draugysčių in corpore — 15ct.

Muzikantai grajįs lietuviški, po vadovyste F. Šniolo.

Visus lietuvius nuoširdžiai užkviečia Šv. Jurgio Dr-tės **Komitetas.** (5)

PRAŠYMAS.

Broliai tautiečiai!

Kreipjuosi prie jųs, ar nežinotumėt kokios-nors vietos-užsiėmimo, praneškite man, aš už tą alyginsiu.

Esmu jaunikaitis, blaivas, prasilavinęs, moku skaityti, rašyti, skaitliuoti ir kningas viršti-apdarinėti.

Dar nesenai atvykau iš Lietuvos, apie savo pasielgimą turiu atsivežęs gerus paliūdijimus.

Visur tikčiau!

Meldžiu brolių-viengenčių parašyti šiokiu adresu:

A K. Jokubauskas,
Century, W. Va. P. O. Box 147,
(Barber kant.) (5)

Konkursinis

Geografijos Vadovelis

Kaina 75c.

Apdaryta $1.00.

I. J. Paukštis & Co.

120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Tarptautiškoji Akušerių MOKYKLA.

Moterįs, norinčios išmokti akušeriauti, dabar tu legališką mokyklą Scrantone, Pa. **Mokslas prasidės 2 d. Sausio,** 1913 m. ir trauksis per 4 mėnesius. Pasibaigiant kursui, bus duotas diplomas, valdžios pripažintas visoje šalije.

Instoti mokyklon gali moterįs, turinčios nemažiaus 20 metų amžiaus ir mokančios bent skaityti ir rašyti. Už kursą mokasi $100.00.

Mokyklon Lietuves priima „The Internationa College of Midwifery".

DR. J. SZLIUPAS, Prezidentas.
1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

ILIUSTRUOTAS KATALOGAS DOVANAI,

kuriame talpinasi daug visokių puikiausių daiktų, reikalaudamas prisiųsk už 2 centus stam. pą.

K. J. Krauchelun,
120 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.

Telephonas: 6426—J—Market.

Daktaras JONAS J. KAŠKIAUČIUS

VALANDOS: 8—11 ryte, 1— 3 po pietų, 7— 9 vak.
Seredomis 8—11 ryte.

152 Polk Str. prie Ferry Str. NEWARK, N. J.

DAKTARAS A. BACEVYČE

GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J.

200 Marshall St., ir kampas Second St.

Ligonius priima:
iš ryto nuo 8—9 po pietų nuo 2—3
ir vakare nuo 6—8

Telephone 1537 R. Elizabeth.

Telephone: Greenpoint 8.

Daktaras A. S. Jankauckienė

Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų lanko prie palagų.

VALANDOS: Nuo 12—2 po piet, nuo 7—8 vakare.

265 Berry St., prie Grand St. BROOKLYN, N. Y.

Dr. J. S. Message (Misevičia)

272 BERRY STREET
Brooklyn, N. Y.

Specialistas širdies ir plaučiųligų.

OFFICE HOURS:
8—10 A. M. 12—2 P. M. 6—8 P. M

Telephonas 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir Laidotuviu Direktoriai.

Laidojame Numirelius ant visokiu Kapiniu.

PARSAMDOME KARIETAS

veseilioms, krikštynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukit ypatiškai ar per telefoną. Ofisas atdaras dieną ir naktį.

227 Bedford Ave. (V. Daunoro name) Brooklyn, N. Y.

ISZGYDYKIT SAVO RUMATIZMA!

Urbano Rumatizmo vaistai pagelbės nuo visokio Rumatizmo: kaipo kaulinio, muskulinio, sciatikos teip ir nuo visų kitų ligų. Šimtai žmonių siunčia viešus dėkavodami už mano geras gyduoles. Teippat ir jųs galite gydyt savo Rumatizma su mano gyduolėm ir buti vienas iš daug šimtų, tų kurie pasigelbėjo nuo tos didelės ligos, kuri teip tankiai žmonias naikina ir kartais numarina. Skaitydami apie mano gyduoles nepasigydysite: bet vartokite, o rasite teisybę mano apskelbime ir išsigydyma mano vaistuose.

Vaistai kaštūoja vieną dolerį ($1.00), o su prisiuntimu 25 centai daugiau.

Su guodone

FRANAS URBANAS, Aptiekorius,

151 Metropolitan Ave. (cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

Pabaigoje Lapkričio men. išeis iš po spaudos

Amerikos Lietuviu Kalendorius

1913 metams, sutaisytas J. ILGAUDO

Iš turinio kalendoriaus reikia paminėti keletą svarbesnių straipsnių: Kodėl viskas brangsta, Kaip ir ka mokintis, Dailė ir proletarijatas, Chronika revoliucijos judėjimo Rossijoje, Vilnys, Gyvenimo Tikslas, Ar bus blogi metai 1913, ir daugybė įvairiausių statistikų ir šiaip gyvenime reikalingų žinių ir informacijų. — Šitas kalendorius yra labai naudingas ir butinai reikalingas kiekvieno lietuvio namuose. Puikiai iliustruotas. Prisiųsk mums **25c** pinigais ar stempomis, o mes prisiųsime šitą KALENDORIŲ tamstai į namus kartu su 36 puslapių KIŠENINIU KALENDORIUMI 1912, 1913 ir 1914 metams dovanai.

AGENTAMS pusė kainos. Kas ims už $10.00 ant karto, tam prisiuntimo lėšas mes apmokame. Pinigai siunčiami iš ka no.

J. ILGAUDAS

1641 So. Halsted St., Dept. 4. CHICAGO, ILL.

TIKRAS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS, M. D.

Vienatinis tikras lietuvis daktaras Philadelphijoj.

Gydo visokias ligas: vyru, moteru ir vaiku. Atsišaukusiems iš toliaus per laiškus suteikia daktarišką rodą dovanai. Atėjusiems į ofisą ištiria geriausiai ligas ir duoda savo gyduoles už menką užmokestį. Jis turi gerą medikališką praktiką, kaip tai: pabaigęs Medikališką Universitetą, buvo miestavu daktaru mieste Indianapolis, Ind. ir turėjo praktišką mokslą didžioje mokykloje **The New York Post Graduate Medical School and Hospital.** Dabar gydo visokias ligas su gyduolėmis, darimu operaciju ir su elektra.

PASARGA:

Jeigu misliji gydytis per laišką, tai šaukis tiesiog pas mane, nes aš, budamas lietuvis, suprantu kalbą ir jusu rašymą. Kas iš to, jeigu atsišauksi per laišką pas kokio svetimtančio daktaro, juk jis jusu kalbos nesupras ir jusu laiško neperskaitys. Teisybė, toksai daktaras atsius jums keliatą butelių su farbuotu čistu vandeniu, kuris jums nei blogo nei gero nepadarys, o užmokestį atims, kaip ir už tikras gyduoles. Užtai nemėtyk darmais savo sunkiai užprocevotus pinigus. Aš nelaikau savo ofise nei tlumočiu nei raštininku ir nei aptiekoriu. Jei kas atsišaukia laišku pas mane, tai aš pats perskaitau tą laišką, ištiriu ligą ir jeigu reikalinga, tai tada pasiunčiu gyduoles.

Turiu šimtus padekavoniu. Kelias čionai talpinu:

Aš, Juozapas Svilba, 1011 Carlton st., Philadelphia, Pa., daug daktaru atlankiau, o nei vienas negalėjo manęs išgydyti, bet daktaras Ignotas Stankus su pagelba X-ray mane išgydė. Iśtariu širdingą ačiu.

Petras Salius, 29 Green Place, Campello, Mass., taip rašo: Mano moteris ilgai sirgo ir išgydyti jos negalėjo. Ji turėjo kosulį, skriapliavimą, skaudėjimą paširdžiu ir krutinėje. Kuomet atsišaukiau pas daktarą Ignotą Stanku ir šitai jis išgydė mano moterį su pirmu pasiuntimu gyduoliu. Dabar didžiai širdingai ačiu už geras gyduoles. Dieve duok jam ilgą amžiu, kad galėtu ir kitus sergančius gelbėti.

Iš Brooklyn, N. Y., 38 So. 2-nd st. Mane išgydė daktaras Stankus nuo išbėrimo veido, slinkimo plauku, greito supykimo ir išgasčio. Julė Dailidienutė. Tos padėkavonės yra įdėtos su pavelijimu pačiu pacijentu.

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.

1210 So. Broad st., - Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos { Nuo 9 iki 11 dieną, nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 8 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 3 val. po pietu.

PRANESZIMAS

Pranešu visiem, jog atidariau krautuve, kurioje galite gauti, laikrodžių, laikrodėlių, žiedų, spilkų, kolčikų, kompasų, kryžiukų, puikiausių armoniku, smuikų, klernetų, triubų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Taipgi gerų britvų visokio skyriaus. Maldaknygių, visokių gražių popierų laiškams rašyti (gromatoms) su puikiausiais apskaitymais ir dainomis. Visokių magiškų monų daikių. Taipgi monų knynga, kur galima iš jos padaryti visokias mandrystes. Taipgi visokių kazvrių turime. Taisom visokius auksinius daiktus: laikrodėlius, žiedus, branzalietus ir visokius muzikališkus instrumentus: armonikus, smuikas, kiernetus, triubas, pianus, vargonus ir kitus visokius augščiau minėtus daiktus. Aš gvarantuoju, kad mano tavoras pirmos klesos, o prekės pigesnės kaip kitur. Ordelius išsiunčiam greitai į visus Amerikos ir Kenados kraštus. Kviečiam visus su ordeliais ir visokiais pirkiniais kreipties šiuo adresu:

J. GIRDES 95 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

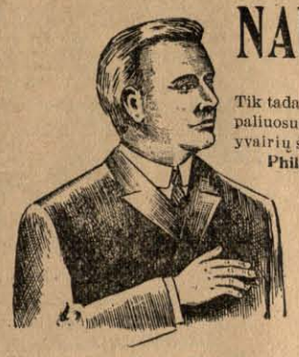

NAUJAS GYVENIMAS!

TIKRI NAUJI METAI

Tik tada pastoja žmogui, kada užstoja naujas gyvenimas, kaip paliuosuoja nuo visokių varginimų ir numeta nuo savęs ligas, yvairių skaudėjimų naštą.

Philadelphios M. Klinikas daugybes žmonių apdovanojo su tikrais naujais metais, suteikiant naują gyvenimą ir džiaugsmą, išgydant sergančius-nesveikus, sugrąžinant gerą sveikatąta, tą brangiausią žmogaus turtą. Iš daugelio štai patys žmonės kalba:

GARBUS TAUTIETI DR. KLINIKOS! Pirmiau gavimo Jųsų liekarstų buvo teip **bloga**, kad dirbt negalėjau. Paklausiau draugų rodos—**atsišaukiau** ir kaip apturėjęs Jųsų Mylistos liekarstas, kurias suteikėt, suvartojau, tai trumpam laike išgijau ir visi skaudėjimai bei romatizmas išnyko. Dabar sveikas, linksmas ir tukstantį kartų dėkavoju. Savo draugams reikalaujantiems gero Daktaro pagelbos, visada rodysiu kreiptis prie Jųs.

Su guodone **A. KARANAUSKAS, Box 233, Seelyville, Ind.**

H. HARSKOVIČE, 1723 Hancock St., Philadelphia, Pa. Labai sirgęs sunkia vyriška liga. Nuodugniai išgydytas, širdingai dėkavoja Klinikui už gerą sveikatą ir naują gyvenimą—tikrus naujus metus.

Nemažiau yra dėkinga **Mrs. MARĖ OČIPĖNĖ, iš Conemaught, Pa.** kuri sirgusi 9 metus skaudėjimu galvos, kojų, vidurių, pūslės, ir baltųjų tekėjimo liga, dabar džiaugiasi su nauja gera sveikata ir dėkavoja Philadelphios M. Klinikui, kurio tikros liekarstos ir tobulas daktaras išgydė

KAIP DAUGELĮ, TEIP IR TAVE GALIMA IŠGYDYTI,

jei tik nori be peilio ir operacijos. **PHILADELPHIOS M. KLINIKAS užvedė daugybes naujų liekarstų, išradimų ir pagerinimų,** teip kad kitur geresnių liekarstų negalima gauti. Čionai, apart kitų, yra gabus specialistas daktaras nuo vyriškų ligų.

JEIGU negali pribut asabiškai, tai parašyk lietuviškai kas kenkia, o gausi rodą, pamokinimus, reikalingas liekarstas ir ant vietos išsigydysi. Apturėsit tikrą sveikatai pagelbą nuo visokių ligų, kaip **VYRU**, taip **MOTERU**, bei kurios tik varginimui užpuola: kaip šviežių, teip užsisenėjusių, kaip ir nuo tų, ką kiti daktarai nesumanė išgydyti. Kreipkis drąsiai neklaidžiojant, šiuom adresu rašyt:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC
1117 Walnut St., Philadelphia, Pa.

VALANDOS kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioms nuo 10 iki 3 p. p. Ir vakarais nuo 6 iki 8 Utarnikais ir Pėtnyčiomis.

Philad. Med. Klinikai tikrai galima tikėt. Padėkavonės ištirtos, teisingos!

AR GALI ATSAKYTI ANT ŠITŲ KLAUSIMŲ:

Ar esi lietuviu?
Ar esi sveikas ant kūno ir dvasios?
Ar priguli į savitarpinę pašalpos draugiją.
Ar skaitai kokį lietuvišką laikraštį?
Ar manai kada nors sirgti ar mirti?
Ar esi vedęs?

Ar tavo moteris ir vaikučiai priklauso prie kokios-nors pašalpinės organizacijos?

Jeigu eis lietuviu, o neturi aprūpinęs save ir savo moters bei vaikelių, jeigu misliji sirgti, tai nelauk ilgiau, dabar tau lakas apsirūpinti, pakol esi sveikas tau ir laimė tarnauja. Rašykis prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, o tavo laimė nepražus, SLA. moka ligoj pašalpą ir atsitikus mirčiai išmoka apsaugą tavo likusiai šeimynai.

Kreipkis prie savo mieste gyvuojančios SLA. kuopos viršininkų, o jeigu kuopos nesiranda, rašyk tiesiog Centro Sekretoriui klausdamas informacijos, kaip prisirašyti prie SUSIVIENIJI LIETUVIŲ AMERIKOJE šiuo adresu:

A. B. STRIMAITIS,
307 W. 30-th St., NEW YORK, N. Y.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) $1.00

Vaikų Draugas arba kaip mokytis skaityti ir rašyti be mokytojo 15c

Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo 10c

Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) 35c

Viso $1.60

Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Vienybės Lietuvninkų" ir $1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau.

P. Mikolainis
Box 62 New York City

PIRMAS LIETUVIŠKAS

Fotografistas ir Maliorius

Geras darbas. Vidutiniška čienia.

G. BENSON,

328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

"No Work-No Pay" The Workingman's Problem

Jis tik įsenino šaltį ir paskui turejo gulėti per savaites

DR. RICHTER'IO

Pain-Expelleris

prašalįs pavojingus susirgimus jeigu vartosi su laiku pagal nurodymų, ant dėžutės; 25c. ir 50c. už bonką. Ziūrėk ant **Inkaro** ir vardo ant dėžutės.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo viduriu sukietėjimo. 25c. ir 50c.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

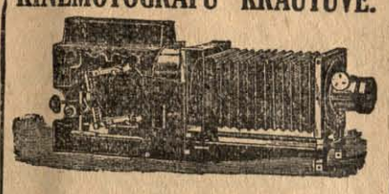

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikoje.

Užlaikome visokių gatunkų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais intaisais naujausios mados. Į Stak užlaikome suvirš 1.000 ratų filmos. Importytų iš visų šalių svieto, specijališkai turime padarę daug Lietuviškų Illiustracijų dėl Dainų, Deklemacijų, Referatų ir Pralekcijų, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsiimat arba norit užsiimti šiuomi bizniu, reikalaujanti pagelbos šaukitės prie:

American Film Exchange

A. T. Raćiunas Mgr.

630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
Phone 3536 W. Bedford.

Sveikata Brangiausis Žmogaus Turtas.

Jau nuo keliolikos metų Brooklyne-New York gyvuoja **Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA APTIEKA Provizoriaus VINCO J. DAUNOROS,** kurios tikslu yra apsaugoti savo vientaučius nuo visokių apgavikų ir gydyti juos t i k r a i geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnybių.

LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgų metų prityrimu išrado daugybę specijališkų gyduolių, sutaisytų iš šviežiausių ir geriausių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių ligas.

Tarpe kitų aptiekos sandėlyje sukrautos ir gaunamos sekančios gyduolės:

Kraujo Valytojas	$1.00	Del išvarymo soliterio	$3.00
Gyvasties Balsamas	75c	Del lytiškų ligų	50c. ir $1.00
Nervų Stiprintojas	50c ir $1.00	Nuo Reumatizmo	50c. ir $1.00
Vaistas nuo vidurių	50c. ir $1.00	Nuo kojų prakaitavimo	25c
Nuo kosulio	25c. ir 50c	Gydanti mostis	50c
Nuo gerklės skaudėjimo	25c. ir 50c	Antiseptiškas muilas	25c
Skilvinės proškos	$1.00	Antiseptiška mostis	25c
Pigulkos del kepenų	25c	Nuo dusulio	50c
Nuo galvos skaudėjimo	25c	Proškos del dantų	25c
Nuo kojų nuospaudų	10c. ir 25c	Nuo kosulio del vaikų	25c
Nuo dantų gėlimo	10c	Kastorija del vaikų	10c. ir 25c
Nuo peršalimo	25c	Nuo viduriavimo	25c
Plaukų stiprintojas	25c. ir 50c	Kraujo Stiprintojas	50c
Linimentas arba Expelleris	25c	Gumbo Lašai	50c ir $1.00
Anatharynas plovimui	25c	Nuo plaukų žilimo	50c
Nuo kirmėlių	25c	Blakių Naikintojas	10c
		Karpų Naikintojas	10c

Specijališka tikrai lietuviška Trejanka arba Trejos Devynerios 25c

Taip pat iš Lietuvos pargabentos visokios Lietuviškos gydančios žolės, šaknįs ir t. t., kokios tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.

Reikalaukite prisiuntimo Katalogo su mūsų gyduolių aprašymais.

Kreipiantiemsiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiniškus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.

Jeigu jums brangi yra jusų sveikata, tai tuojaus reikalaukite gyduolių, rašydami arba atsilankydami į LIETUVIŠKĄ APTIEKĄ

VINCAS J. DAUNORA

APTIEKORIUS

229 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Rusiškas progresyviškas laikraštis

"Russkoe Slovo"

Leidžiamas du kartu per savaitę, redaguojamas J. K. Okuncovo.

Kaina metams $2.00.
Užrubežiuose, Kanadoje ir New York $3.00.

Prie regakcijos randasi visokių knygų knygynas ir atlickami visi spaudos darbai.

Antrašas:

Russkoe Slovo

108 E. 12th St. New York, N. Y.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTURA

Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirko Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad męs visados suteikiam keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsisaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rubežių.

Taigi reikalaujant ŠIFKORČIŲ — malonėkit kreiptis prie musų, o busit kuogeriausia aprupinti visame.

Offiso valandos:
šiokioms dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.

120–124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunčiame pinigus į visas svieto dalis saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiškų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelių į pietines ir vakarines valstijas.

Persiunčiam potografijas į Lietuvą ir užregistruojam laiškus.

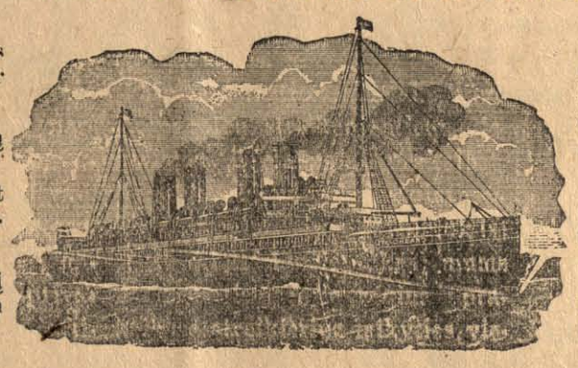

Padarom aktus rejentalnus dėlei žemės ir kitokių priklausančių savasčių. Tą viską darom su Konsulio palindijimu.

Užsiimame provomis Europiškomis ir Amerikoniškoms iškolektavojime mokesčių.

Darom daviernastis, išjieškom dales Lietuvoje ir atimam į Ameriką.

„VIENYBE LIETUVNINKU"

Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.

Išeina kas Sereda. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų" Amerikoje prekinoja metams $2.00, pusei metų $1.00. Užrubežiuose prekinoja metams $3.00, pusei metų $1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškams rašyt ir kitokius spaudos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Pauksztis ir K. Brazys,

120=124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

SAULE

Du-kart nedėlinis laikraštis

Smagiausias lietuviškas laikraštis visoje pasaulėje.

IŠEINA kas UTARNINKĄ ir PĖTNYČIĄ

Prenumerata kaštuoja:

Amerikoj: Ant viso meto $2.50, Ant pusės meto $1.25, Ant ketverčio meto 65c.

EUROPOJE: Rosijoje ir Lietuvoje $3.50, Anglijoj ir Skotlandijoj 15 sh. Prusuose 15 markių.

MĖNESINIS RAŠTAS

Linksma Valanda

IŠEINA APIE 15 D. KOŽNO MĖNESIO.

Talpinasi visokių gražių Istorijų, Pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:
Amerikoje ant viso meto tik $1. Rosijoje $1.50. Anglijoje 7 sh. Prusuose 7 mk.

☞ Kas užsirašo "SAULĘ" ir "LINKSMĄ VALANDĄ" ir pilnai užsimoka, tai abu raštu gauna per visą metą už $3 in Amerika, in Rosiją $4.50, in Angliją 7 sh. ☞ Priek tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANĄ puikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.
520-522 W. South Al.
MAHANOY CITY, PA.

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelei Europon keliaujantioms. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų auglinių kelias).
Trumpiausis kelias į Buffalo.
Tiesiai į Scrantoną ir Anglių Sritį.
Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien.
Tarpe visų vietinių Punktų nuolatinis ir parankus susinešimas.
Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

Lackawanna Railroad

George A. Cullen,
Passenger Traffic Man'r
90 West Street, N. Y.

VISIEMS DEL GEROVES!

Mūsų viengenčiai skaito visokius raštus, kaip menkesnių, taip ir geresnių rašytojų, bet tankiai atsitaiko, kad randasi suvisai nesuprantami žodžiai, kurių be tam tikro vadovėlio jokiu būdu negalima suprasti. Todėl męs kiekvienam patariame nusipirkti *Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynėlį*, kuris skaitytojui gali labai daug pagelbėti, susitikus nesuprantamus žodžius. Kaina tik 35 cent. Galima gaut pas:

J. J. PAUKŠTIS Co.
120 Grand s. Brooklyn N.Y.

ATIDARYTA

Didžiausis pasaulėje teatras.

Hippodromas ant aštunto sezono su visais naujais lošimais, kurie vadysis „Under Many Flags" (Po daugeliu vėliavų). Šis naujas veikalas peržiūrėtas per Arthur Voegtlin; Stage grupavimas ir muzika vedama Mr. Wm. J. Wilson; drama rašyta ir stačius per Mr. Carroll Fleming. Muzika pristatyta per Mr. Manuel Klein. Scena daro neišpasakytą įtekmę Voegtlin, kurio namas pasigarsinęs kaip augščiausias lošimo namas New Yorke ir geriausia turintis intekmę. Per visą vasarą daugybė žmonių dirbo ant šio garsaus teatro prirengimo po priežiūra Mr. Voegtlin. Kaip titulas parodo tai daugybė žemių bus perstatoma su atlankymu visokių žeme su pritaikymu muzikos prie kiekvienos šalies. Penkiolika scenų ir baletų susideda į „Flowers of the Nations" (Tautų gėlės), bus rodoma ir visas parodymas naujas.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos

PIRTYS

274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)
BROOKLYN, N. Y.

Perėjo in naujas rankas ir viskas gerai prižiurima. Užeikite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS
pas PETRA A. DRAUGELI.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veselių. Nepamirškit šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

PUIKUS HOTELIS

Andriaus Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškit šios puikios vietos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas graborius.

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, veselioms ir krikštynoms.

Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Caveats, Copyrights and Labels registered. TWENTY YEARS' PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo. for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell Patents, What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. *Address,*

H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

Teisingiausia
Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija $30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8—R)

---

14 metų senas laikraštis

KATALIKAS

Išeina kas Ketvergą, Chicago, Ill.

Laikraštis "Katalikas" 12-kos puslapių, didžiausio formato, redaguojamas geriausių redaktorių, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet telpa visokių žinių iš Didžiosios Lietuvos, Prusų arba Mažosios Lietuvos, Amerikos ir abelnai iš viso pasviečio.

"Kataliko" prenumerata Suvienytose Valstijose Šiaurinės Amerikos:
Metams **$2.00,** pusei metų **$1.00**
Kanadoj ir Meksike:—
Metams **$3.00,** pusei metų **$1.50**
Rosijoj, Lietuvoj ir kitose užrubežinėse viešpatystėse:
Metams **$3.00,** pusei metų **$1.50**

Užsirašyti "Kataliką" galima kiekviename laike.

Užsirašant "Kataliką" reikia drauge ir prenumeratą siųsti per pačto Money Orderį arba pinigus registruotam laiške ant išleistojo rankų, adresuojant šiteip:

J. M. TANANEVICZIA
3249-53 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Rašykite tuojaus, o gausite vieną "Kataliko" numerį ant pažiuros veltui.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina $18.00

Bennett Typewrite yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už $100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

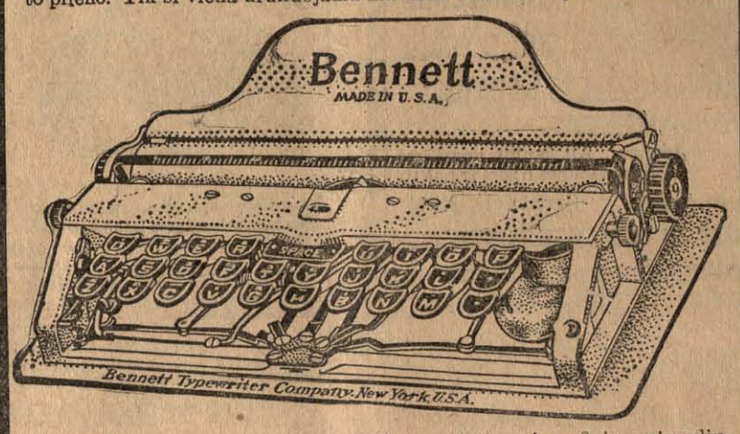

Diduma mašinos 2x5x10 colių, Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Iszgydytas iš 10 metinės Rupturos.

John J. Evans, iš Wapwallopen, sunkiai dirbantis kalvis parako fabrike, apsako atsitikimą, kuris visus užinteresuos.

Perėjo keturi metai Apriliuje, š. m., kada atsišaukiau pas Daktarą O'Malley į Wilkes-Barre, ba kentėjau ant dubeltavos Rupturos, padėjimas mano buvo pavojingas, o su didele nebegale galėjau baigt savo darbą. Gydytojai kurie mane prieš tai gydė: jog tai yra didelė kvailystė mislinti, jog Ruptura duosis išgydinti be operacijos (aš esmiu priešingas tokioms operacijoms). Po perskaitymui apgarsinimo laikraštije Berwick, Pa., ant rodos, kur man Dr. O'Malley pasakė jog išgydys mane iš kentėjimų, bet nenorėjau į tai įtikėt.

O dabar nežinau kaip išreikšt save dėkingumą už tai, jog esmiu dabar suvis sveikas be jokios operacijos. Nuo keturių metų nenešiojų jokį diržą, norint gana sunkiai dirbu, o už ką pirmiausia padėkavoju Dievui, o po tam Dr. O'Malley.

Dirželiai niekad neišgydys Rupturos. Kožnas vyras, moterė ar kudikis gali buti išgydyti nuo Rupturos (išsiveržimo) be skausmo ir periškados per mano Kemišką-Elektro Methodą. Aš esmu vienatinis Specialistas ir galiu gvarantyti jog tave išgydysiu iš Rupturos. Mano spasabas gydymo Rupturos užtikrina kožnam išgydymą, apie ką šimtai ypatų jau persitikrino, per ką turi pilną tvirtybę prie manęs, atsiųsk 2c. markę, o gausi knygutę su abrozeliais aprašant mano budą gydymo Rupturos. Roda dykai. Kas negali ant kart užmokėt, tai duosiu ant išmokesčio. Prekė užganėdinanti.

Prisiųsk pačtinę markę už 2c, o apturėsi daktarišką knygutę su abrozėliais už dyką.

Dr. Alex. O'Malley
158 So. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.
Kur lietuviškai ir lenkiškai susikalbama ir susirašoma.

Telephone 1295 Greenpoint.

P. BUTKUS

LIETUVIŠKAS GRABORIUS
(Undertaker).

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, veselioms ir krikštynoms. Lietuviai, kreipkitės reikale pas lietuvį.

Mano gyvenimo ofisas atdaras dieną ir naktį.

213½ BERRY ST. BROOKLYN, N. Y.
Branch Office 48 Hudson Ave.

Rusiszkai Amerikoniszka Linija. Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.

8 d. į Rotterdamą	11 dienų į Liepojų	Išplaukimas iš New Yorko.	
III klasa $33	III klasa $35	Kursk Feb. 22th	Russia Feb. 8th
II „ 45	II „ 50		
I „ 60	I „ 70		

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės in mųsų agentus ir centrališką kontorą
A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuškos Parodos už rupestingą ir artistišką išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARŠALKINIŲ LAZDŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turiu už garbę apreikšti guodotiniems Kunigams ir guodotinoms Draugystėms, kad aš dirbu visus augščiau paminėtus daigtus **PIGIAUSIAI, TEISINGIASIAI IR GERIAUSIAI,** nes per daugelį metų užsiimdama išdirbiniais įgijau geriausią praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

Tėmyk! Tiktai Groblewskio

Žmijecznikas yra tikrasis Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERŠALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelbėti, nejieškok rodos pas kokius nemokintus žydelius ar kryžiokus savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locną vientautį, reikalaudamas tikrų, grynų ir gydančių vaistų, — pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ.
Plymouth, Pa.

garsų dirbėją „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių", o persitikrinsi, kad neiškskleisi veltui ir ant apgavysčių savo sunkiai uždirbto cento.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tiktai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moter.

„Lenkiškai-Lietuviški" vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laiškui, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:

Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Nepamirškit

Tautiško Namo!

Erta, daili salė mitingams, veselijoms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanųs užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

A. RAZUTIS
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

PRIETELIAI LIETUVIAI.
12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON,
317-319 Grand St., BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1162 W'msburgh

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS
— pas —

JonaKulboka

SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, KVEPIANTI CIGARAI.

74 Grand st., Brooklyn, N. Y.
(kampas Wythe ave.)

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvanijos Universitetą), užsiima varymu provų visuose teismuose.

Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENN'A.

Office Phone	Peoples 37
„	Bell 47
Residence	Peoples 1100

ATYDAI KRIAUCIU!!!

Lietuviška knyga, kirpimui vyriškų drabužių, su 25 braižiniais ir 15 paveikslų, 50 pusl. Prekė **$4.00.** Tokia pat knyga—moteriškų drabužių. Prekė **$2.50.**

Užsakant abi sykiu, prekė $7.00.

Šitos knygos yra tikrai, ką turi žinoti geras kriaučius. Neturėjimas drauge šių knygų—reiškia nustumimą nuo savęs geresnio uždarbio ir pasekmės pramonystėje.

Duodu Lekcijas Kirpimui.

Pinigus siųsti per „Money Order". Reikalaujant atsakymo visados priglausti už 2c. Stamp

J. TOPILIS
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.